

**Plan Gospodarki Odpadami
dla miasta Wałbrzycha na lata 2004-2007
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2015**

**Załącznik do Uchwały
nr XXXIV/144/04
Rady Miasta Wałbrzycha
z dnia 30 grudnia 2004 roku**

Plan Gospodarki Odpadami dla miasta Wałbrzycha na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2015

POWIAT WAŁBRZYSKI
WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE

JANUSZ MARLINGA

Wałbrzych 2004

SPIS TREŚCI

1. DANE PODSTAWOWE.....	5
1.1. WSTĘP.....	5
1.2. UWARUNKOWANIA PRAWNE PLANU.....	6
2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE.....	7
3. KLIMAT.....	8
4. KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	8
5. INFRASTRUKTURA DROGOWA.....	10
6. WARUNKI GLEBOWE.....	10
7. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	11
8. SYTUACJA GOSPODARCZA.....	12
9. WARUNKI ŚRODOWISKOWE.....	15
9.1. GEOLOGIA I GEOMORFOLOGIA.....	15
9.2. UWARUNKOWANIA INFRASTRUKTURALNE.....	16
9.3. STAN ZANIECZYSZCZENIA ŚRODOWISKA NATURALNEGO.....	17
10. AKTUALNY STAN GOSPODARKI ODPADAMI.....	22
10.1. ŹRÓDŁA POWSTAWANIA ODPADÓW.....	22
10.2. ODZYSK ODPADÓW.....	36
10.3. SYSTEMY ZBIERANIA ODPADÓW.....	36
10.4. INSTALACJE DO UNIESZKODLIWIANIA.....	61
10.5. DANE WG BAZY WOJEWÓDZKIEJ.....	65
10.6. DANE WG SIGOP.....	65
10.7. DANE WG INFORMACJI O STANIE ŚRODOWISKA MIASTA WAŁBRZYCH.....	66
10.8. NIELEGALNE WYSYPISKA ODPADÓW.....	66
10.9. ANALIZA SKUTECZNOŚCI OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA ŚRODOWISKA.....	67
11. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO.....	72
11.1 ODPADY INNE NIŻ NIEBEZPIECZNE.....	73
11.1.1 Odpady komunalne.....	73
11.1.2. Odpady opakowaniowe.....	77
11.1.3. Odpady przemysłowe.....	78
11.1.4. Odpady organiczne.....	80
11.2. ODPADY NIEBEZPIECZNE.....	80
11.3. EDUKACJA PROEKOLOGICZNA.....	82
11.4 NAKŁADY NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA.....	83
11.5. WYTYCZNE GMINY DO SPORZĄDZANIA POŚ I PGO.....	84
11.6. MODEL GOSPODARKI ODPADAMI- KONFERENCJA.....	85
12. PROGNOZOWANE ZMIANY.....	85
12.1. UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE.....	85
12.2. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE.....	86
12.3. SKŁAD I ILOŚĆ ODPADÓW KOMUNALNYCH.....	87
12.4. STRATEGIE OCHRONY ŚRODOWISKA.....	90
13. POPRAWA STANU GOSPODARKI ODPADAMI.....	91
13.1. ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW.....	91
13.2 OGRANICZENIE ILOŚCI ODPADÓW.....	92
13.3. OGRANICZENIE NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA ODPADÓW.....	93
13.4. POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI.....	94
13.5. ODPADY ORGANICZNE A SKŁADOWANIE.....	94
13.6. MODERNIZACJA I ZAMYKANIE INSTALACJI.....	95

13.7. METODY POPRAWY STANU GOSPODARKI ODPADAMI	96
13.8. KONSULTACJE SPOŁECZNE DO PGO	98
14. CELE PLANU GOSPODARKI ODPADAMI.....	100
15.1 CELE KRÓTKOTERMINOWE.....	101
15.2 CELE DŁUGOTERMINOWE.....	104
15. PROJEKTOWANY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI.....	106
15.1 WSTĘP.....	106
15.2 ANALIZA SWOT.....	107
15.3 JEDNOLITY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI W ŚWIETLE OBOWIĄZUJĄCEGO PRAWA I UWARUNKOWAŃ.....	108
15.4 STRATEGIA I WARIANTY REALIZACJI PLANU GOSPODARKI ODPADAMI.....	110
16. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO.....	118
16.1. WPLYW NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI.....	118
16.2. WPLYW NA ŚRODOWISKO GRUNTOWO-WODNE.....	118
16.3. WPLYW NA POWIETRZE ATMOSFERYCZNE.....	119
16.4. WPLYW NA PRZYRODĘ OŻYWIONĄ.....	119
16.5. WPLYW NA POZOSTAŁE EKOSYSTEMY.....	119
17. KOSZTY SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI.....	119
17.1. KOSZTY ADMINISTRACYJNE.....	120
17.2. KOSZTY ORGANIZACYJNE.....	120
17.3. KOSZTY EDUKACYJNE.....	120
17.4. KOSZTY INWESTYCYJNE.....	120
18. MONITORING PLANU GOSPODARKI ODPADAMI.....	121
18.1. MONITORING WEWNĘTRZNY.....	121
18.2. MONITORING UCZESTNIKÓW.....	121
18.3. MONITORING ZEWNĘTRZNY	122
19. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	122
20. PLAN GOSPODARKI ODPADAMI GMINY A PLAN GOSPODARKI ODPADAMI POWIATU.....	124
21. PLAN GOSPODARKI ODPADAMI GMINY A WOJEWÓDZKI PLAN GOSPODARKI ODPADAMI...	124
22. STRESZCZENIE PLANU GOSPODARKI ODPADAMI.....	125
23. WYKORZYSTANE MATERIAŁY	131

1. DANE PODSTAWOWE

1.1. Wstęp

Plan Gospodarki Odpadami Gminy, zwany dalej w tekście Planem, jest szczególnie wyróżnioną przez ustawodawcę częścią Programu Ochrony Środowiska (zwanym w dalszej części Programem). Wyróżnienie to dotyczy każdego szczebla administracji publicznej. Dlatego właśnie gospodarka odpadami znalazła takie szczególne miejsce w całości każdego z Programów Ochrony Środowiska, bez względu czy jest to szczebel krajowy, wojewódzki, powiatowy czy też gminny. Z mojego doświadczenia, swoistego monitorowania zjawisk dziejących się w ochronie środowiska i zachowań ludzi w środowisku, nie tylko zresztą naturalnym wynika, że bardzo często sprawy mało skomplikowane, często nie wykraczające poza zwykłe zachowanie, są w Polsce najtrudniejsze. W mojej ocenie właśnie gospodarka odpadami, w znacznej swojej części, wymaga stosunkowo prostych zachowań ludzkich i jakkolwiek jak każda część ochrony środowiska wymaga znacznych środków finansowych, to jednak używane są w niej stosunkowo proste technologie. Rzadko kiedy, w przeciwieństwie do oczyszczania ścieków czy też gazów spalinowych, musimy w odpadach stosować skomplikowane technologie. Dla oczyszczania gazów odlotowych musimy budować skomplikowane technologicznie „fabryki” ich oczyszczania. Dla oczyszczenia ścieków także powstaje „fabryka” zwana oczyszczalnią ścieków. W gospodarce odpadami najczęściej odmiennie. Czasami wystarczy **zwykle utrzymanie czystości i porządku, aby sytuacja** na polu gospodarki odpadami komunalnymi **uległa poprawie**. Obowiązuje tu też „prawda”, która sprawdza się w całej ochronie środowiska – tym łatwiej poradzisz sobie z procesem oczyszczania środowiska, im bardziej rozłożysz związek na substancje proste. Będiesz w gospodarce odpadami bardziej skuteczny, jeżeli posegregujesz odpady. Wydaje się jednak, że te stosunkowo proste metody najtrudniej jest, zresztą z bardzo różnych powodów, zastosować w codziennym życiu. To chyba, dlatego gospodarka odpadami została tak szczególnie wyróżniona przez ustawodawcę polskiego prawa ochrony środowiska.

Jest jeszcze jeden powód, dla którego tego rodzaju gospodarka jest tak ważna dla społeczności gmin. Ustawodawca uznał, że najlepiej będzie, jeżeli problemy tego rodzaju będą rozwiązywane w miejscach gdzie są generowane. To właśnie w gminach, w obrębie tzw. gospodarki komunalnej, w gospodarstwach domowych powstają odpady komunalne. Jeżeli miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego na to pozwala, to właśnie w gminach, w miejscowościach położonych na ich terenie powstają i pracują zakłady przemysłowe i usługowe, które w swojej działalności generują powstawanie odpadów podobnych do komunalnych oraz odpadów przemysłowych powstających w wyniku prowadzenia działalności gospodarczej przez te podmioty. W takich sprawach i sytuacjach inne jednostki samorządowe, czyli powiat i województwo, są od tych spraw odległe. Ponieważ są to sprawy codziennie, to ustawodawca, mając to na uwadze, wyposażył organy gminy w odpowiednie instrumenty prawne, które pozwolą gminom na ich rozwiązywanie. Takimi podstawowymi aktami prawnymi, jakie gmina powinna wykorzystywać w kreowaniu na swoim terenie polityki związanej z gospodarką odpadami są:

- Ustawa z 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132 z 1996 roku) wraz z późniejszymi zmianami
- Ustawa z 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z 2003 roku)

Przepisy pomocnicze do zarządzania gospodarką odpadami w gminach zawarte są w ustawie z 27 kwietnia 2001 roku prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z 2001 roku) z późniejszymi zmianami, oraz ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z 2001 roku) z późniejszymi zmianami. Te pierwsze dają instrumenty podstawowe, w nich są, bowiem zawarte wszystkie uprawnienia, jakie gmina może wykorzystywać w sprawach związanych z odpadami komunalnymi i w szczególnych przypadkach z odpadami przemysłowymi. Tam są regulowane pozwolenia na prowadzenie działalności związanej z odpadami komunalnymi. Na ich podstawie można rozwiązywać problemy odzysku i zbierania odpadów specyficznych, również niebezpiecznych. Żaden obiekt służący unieszkodliwianiu odpadów nie powstanie, jeżeli nie będzie tego przewidywał miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. W przepisach pomocniczych np. ustawy prawo ochrony środowiska podane są artykuły, które pozwalają na uregulowanie wielu problemów związanych z ochroną środowiska w przypadkach tzw. zwykłego i powszechnego korzystania ze środowiska. Natomiast ustawa o odpadach pozwala gminie odgrywać ważną rolę przy wszelkich sprawach związanych z odpadami przemysłowymi.

Należy pamiętać o tym, że Plan Gospodarki Odpadami dla gminy, tak samo jak Program Ochrony Środowiska są dokumentami kierunkowymi. Mają podawać główne kierunki, jakie należy w tej dziedzinie przyjąć, aby poprawić stan środowiska naturalnego. Stąd też zapisy w planie czy Programie będą miały charakter bardziej ogólny niż szczegółowy. Plan i Program powinien być tak często uzupełniany i zmieniany, jak często będzie wymagać tego bieżąca sytuacja w gminie. Cele w nich wskazane należy jako wytyczne do realizacji, ale sposób tej realizacji musi wynikać z uwarunkowań lokalnych tych technicznych i tych finansowych.

Plan Gospodarki Odpadami i Program Ochrony Środowiska dla miasta Wałbrzycha, z natury rzeczy, nie są także analizą stanu czystości środowiska. Dane dotyczące czystości środowiska podawane są w nich tylko sygnałnie i mają za zadanie uwidocznić problem, a nie dokonywać jego szczegółowej, jak w np. w raporcie o stanie środowiska, analizy. Podczas zbierania danych do tego rodzaju opracowań można spotkać dane, które dotyczą tego samego zjawiska czy problemu jednak wartości tam podane (w różnych źródłach) różnią się od siebie. W takich przypadkach nie starano się zgłębić tego stanu rzeczy i poszukiwać przyczyn rozbieżności danych, ponieważ to także nie wchodzi w zakres opracowywania Planu i Programu, ale podawano wartości statystyczne powołując się na źródła informacji. W wątpliwych przypadkach korzystano przede wszystkim z danych rocznika statystycznego (wszystkie dane statystyczne dotyczące województwa dolnośląskiego, powiatu wałbrzyskiego i miasta Wałbrzycha zamieszczone w tabelach podano za aktualnie dostępnym rocznikiem statystycznym dla województwa dolnośląskiego WUS 2003). Tam gdzie pomimo potrzeby uzyskania nie znaleziono informacji dotyczących gminy, podawano dane dotyczące powiatu, w którym dana gmina jest położona. Zgodnie z zawartą z Gminą Wałbrzych umową ten dokument nosi tytuł „Plan Gospodarki Odpadami dla miasta Wałbrzycha na lata 2004-2007 z perspektywą do roku 2015”. Dla potrzeb redagowania tego opracowania w tekście będą używane skróty i odmiany tego tytułu.

1.2. Uwarunkowania prawne planu

W aktualnie obowiązujących w Polsce, wzorowanych na przepisach prawa unijnego, przepisach dotyczących środowiska ważne miejsce zajmują: ustawa prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62 poz.627 z 2001 roku wraz z późniejszymi zmianami) oraz ustawa o

odpadach (Dz. U. Nr 62 poz. 628 z 2001 roku z późniejszymi zmianami). Ustawa o szczególnym znaczeniu dla ochrony środowiska, czyli prawo ochrony środowiska, określa w artykułach 14 – 18 obowiązki, jakie ciążyą zarówno na organach centralnych jak i pozostałych organach wykonawczych polskiej administracji publicznej, w zakresie programów ochrony środowiska. Uwzględniając:

1. Cele ekologiczne,
2. Priorytety ekologiczne,
3. Rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
4. Środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe,

Gminy są zobowiązane przygotować Program Ochrony Środowiska. Zgodnie z zapisami art. 14 do 16 ustawy odpadach szczególne miejsce w tym Programie ma zajmować Plan Gospodarki Odpadami, opracowywany dla każdego szczebla samorządowego w Polsce. Szczegółowe zapisy, co powinien zawierać taki Plan określają przepisy rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. Nr 66, poz. 620 z 2003 roku). Wyżej wymienione przepisy oraz umowa z Gminą Wałbrzych są podstawą do opracowania niniejszego Planu. Ponieważ Plan Gospodarki Odpadami jest tylko osobno funkcjonującą częścią Programu Ochrony Środowiska dla Wałbrzycha to w tym dokumencie nie zawierano wszystkich, a zwłaszcza danych, które mają charakter ogólny (opisowy). Dane te podane są w Programie Ochrony Środowiska w sposób wyczerpujący te zagadnienia.

2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Wałbrzych jest miastem usytuowanym w centralnej części Sudetów Środkowych, zajmując Kotlinę Wałbrzyską i część Pogórza Wałbrzyskiego. Fakt położenia Wałbrzycha w miejscu kontaktu trzech odmiennych struktur geologicznych: depresji Śródsudeckiej, depresji Świebodzie i bloku sowiogórskiego, rzutuje na różnorodność utworów geologicznych i zróżnicowanie tektoniczne. Z urozmaiconą budową geologiczną wiąże się różnorodność surowców mineralnych. Obok węgla kamiennego i antracytu występują tu piaskowce, porfiry, melafiry, gnejsy i surowce ilaste.

Główną rzeką Wałbrzycha jest Pełcznica. Charakterystyczną cechą jej dorzecza jest asymetria wywołana silniej rozbudowaną lewą częścią. Pełcznica i jej dopływy (Szczawnik, Poniatówka, Sobiećinka, Potok Południowy, Lubiechowska Woda) należą do zlewni rzeki Bystrzycy, a przez nią do dorzecza Odry. Obok wód płynących, na terenie miasta występują niewielkie (kilka tys. m³), naturalne i sztuczne zbiorniki wodne. Zbiorniki sztuczne to głównie związane z górnictwem osadniki wód popłuczkowych.

Pod względem geograficznym Wałbrzych leży w obrębie Gór Wałbrzyskich pasma Sudetów Środkowych. Ograniczony jest północnego-wschodu pogórzem Wałbrzyskim, od południowego zachodu Górami Kamiennymi, od północnego -zachodu Bramą Lubawską oddzielającą Góry Wałbrzyskie od Kotliny Jeleniogórskiej. Od południowego wschodu graniczy z Górami Sowimi. Góry Wałbrzyskie charakteryzują się w krajobrazie izolowanymi kopułami wznoszącymi się nad wyrównanym poziomem Pogórza Wałbrzyskiego. Nad okolicą dominuje kopuła Chełmca (850 m n.p.m.).

Obszar gminy jest urozmaicony krajobrazowo. Na jego terenie charakterystyczny dla Sudetów „schodowy układ rzeźby”, zaznacza się istnieniem trzech jej poziomów: Rybnickiego (770-85-m n.p.m.), Unisławskiego (650-670 m n.p.m.) i Wałbrzyskiego (450-850 m n.p.m.), w obrębie którego znajduje się większa część miasta. Najniżej położony punkt

miasta znajduje się w części północnej, u podnóża zamku Książ (315 m n.p.m., natomiast najwyższy na Borowej (848 m n.p.m.) w części południowej. Nieodłącznym elementem krajobrazu miasta są formy związane z byłą działalnością górniczą, jak sięgające 150 m wysokości względnej stożki hałd, osadniki, liczne nasypy, wykopy i wyrobiska.

3. KLIMAT

Rejon Przedgórze Wałbrzyskiego charakteryzuje się warunkami klimatycznymi kształtowanymi przez układy niskiego ciśnienia. Układom tym towarzyszą fronty atmosferyczne oraz występujące fronty powietrza. Przeciętnie co drugi dzień przez ten obszar przechodzą fronty atmosferyczne, przy ogólnie większej ich częstotliwości w chłodniejszej porze roku. Według podziału na regiony klimatyczne Dolnego Śląska okolice Wałbrzycha leżą w górskiej dzielnicy klimatycznej Środkowych Sudetów. Opisany region ma średnią temperaturę roczną powyżej 6.5 °C. Okres wegetacji i dojrzewania letniego wynosi ok. 220 dni. Średnia temperatura przedwiośnia przekracza 7 °C, a początek okresu wegetacyjnego o średniej temperaturze powyżej 5 °C rozpoczyna się ok. 5 kwietnia. Średnia temperatura lata trwającego tutaj ok. 14 - 15 tygodni wynosi powyżej 12.5°C. Opisany teren należy do cieplejszych regionów Polski. Zimą notuje się średnie miesięczne temperatury wyższe o 0.5 °C w stosunku do środkowej części kraju. W okresie tym średnie temperatury miesięczne nie spadają poniżej +0.5 °C. Ilość dni z temperaturą równą lub niższą od 0 stopni wynosi 70 - 80 pomiędzy listopadem a kwietniem.

Wilgotność względna powietrza waha się w skali rocznej od 69% w VI do 85% w XII. Najbardziej suche powietrze występuje wiosną i latem z maks. w czerwcu, najbardziej wilgotne zimą z maks. w grudniu. Jesień charakteryzuje się większymi wartościami wilgotności względnej niż wiosna.

Przeważającymi kierunkami w skali roku są wiatry zachodnie z dominującym kierunkiem południowo-zachodnim. Mniejszą nieco częstotliwością odznaczają się wiatry pn.-zach. i wschodnie (ok. 10% w roku). W okolicach Szczawienka wieją wiatry o stosunkowo małych prędkościach (śr. roczna 2.9 m/s.). Cisze stanowią 6.1%.

4. KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Wałbrzych położony jest w południowo-zachodniej Polsce w centralnej części Sudetów Środkowych, w województwie dolnośląskim w pobliżu granic z Czechami i Niemcami. Miasto leży na wysokości 450 - 500 m n.p.m. w malowniczej kotlinie, nad którą rozciągają się lesiste pasma Gór Wałbrzyskich. Wałbrzych ma status gminy miejskiej, w granicach administracyjnych miasta zawiera się obszar ok. 85 km². Wałbrzych posiada bardzo korzystne położenie komunikacyjne leży w pobliżu skrzyżowania autostrad - A4 /40 km/ i planowanej A3 /29 km/, które łączą Polskę wschodnią z zachodnią i północną z południową. Przez Wałbrzych przebiega droga krajowa nr 35 prowadząca z Wrocławia do przejścia granicznego z Czechami w Golińsku. W promieniu 70 km Wałbrzych otacza 5 dużych miast – Wrocław, Legnica, Jelenia Góra, Kłodzko i Świdnica. Liczba mieszkańców ok.129 tys. Obecnie miasto Wałbrzych jest także siedzibą Powiatu Wałbrzyskiego (po zmianach administracyjnych). Główną formą aktywności gospodarczej na terenie Wałbrzycha było od wieków wydobywanie węgla kamiennego i jego przeróbka. Eksploatacja węgla kamiennego w rejonie miasta Wałbrzycha była prowadzona już od 16 wieku. Początkowo

odbywała się ona jedynie na wychodniach oraz przy pomocy płytkich sztolni i miała bardzo ograniczony charakter. Rozkwit eksploatacji przypadł na koniec XIX i po 1945 r. Dzięki osiągnięciom technicznym wypracowano nowe sposoby odwadniania kopalń i już pod koniec XIX wieku można było sięgać na duże głębokości, aby dojść maksymalnie do głębokości 1000 m tj. poziom - 400 m npm. Głównym sposobem eksploatacji była metoda "na zawał", co powodowało dodatkowe naruszenie, spękanie górotworu i znaczne zmiany na powierzchni terenu. Eksploatacja została ostatecznie zakończona w **1996 roku**. Po tym okresie prowadzona była jeszcze eksploatacja antracytu, aż do 1999 roku. Następnie po jej zakończeniu, kopalnie zostały w naturalny sposób zatopione.

W okresie największego rozkwitu eksploatację prowadziły trzy kopalnie:

- KWK "Thorez"
- KWK "Victoria"
- KWK Wałbrzych

Na początku 1993 r. wszystkie trzy kopalnie zostały połączone i powstały Wałbrzyskie Kopalnie Węgla Kamiennego. Jako pierwszy działalność zakończył Zakład Górniczy "Victoria" co nastąpiło w 1993 r, a następnie w pod koniec 1994 r. ZG "Chrobry". W październiku 1996 roku zakończono wydobywanie w ZG "Julia" (dawne "Wałbrzych").

Aktualnie proces zatapiania jest już zakończony i zwierciadło wody odbudowało się do poziomu naturalnego. Woda podziemna grawitacyjnie odpływa do Pełcznicy, w rejonie szybu "Friedrich-Wilhelm" zlokalizowanym w sąsiedztwie budynku Politechniki w rejonie ulic Armii Krajowej i Parkowej.

Jednym z trzech głównych kierunków, określonych w Strategii Rozwoju Wałbrzycha jest **tworzenie w mieście warunków do rozwoju nowoczesnej gospodarki**.

Ważnym elementem realizacji tego celu jest wspieranie pozyskiwania inwestycji o charakterze produkcyjno – usługowym, które w Wałbrzychu w większości lokują się na terenie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Invest Park. WSSE „Invest Park” Sp. z o.o. powstała w 1997 roku i należy do najlepiej rozwijających się w kraju. Od początku działalności współpracuje na zasadach partnerskich z Gminą Wałbrzych w zakresie budowy infrastruktury technicznej na terenie strefy, jak i innych działań prowadzących do pozyskania inwestorów. Podstrefa Wałbrzych WSSE „INVEST-PARK” zajmuje obszar 219,2 ha. Położona jest na obrzeżach północnej części miasta, w odległości 1 km od drogi krajowej Nr 35, w bezpośrednim sąsiedztwie stacji kolejowej, 40 km od autostrady A4. Do zagospodarowania inwestycyjnego pozostaje obszar ok. 100 ha.

W pierwszej połowie 2004 roku w podstrefie wałbrzyskiej zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej posiadało 14 firm - inwestorzy i potencjalni inwestorzy w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej, podstrefa Wałbrzych:

- TOYOTA MANUFACTURING POLAND Sp. z o.o.
- TOYOTA TSUSHO EUROPE
- TAKATA PETRI Sp. z o.o.
- GROSSMAN POLSKA Sp. z o.o.
- METZELER AUTOMOTIVE HS Sp. z o.o.
- FOLSTOP EXPORT – IMPORT Sp. z o.o.
- GLAVERBEL PAMARGLAV Sp. z o.o.
- MIGAPOL Sp. z o.o.
- CERSANIT III S.A.
- FAURECIA WAŁBRZYCH Sp. z o.o.
- KRATER Sp. z o.o.

- FH FART
- NSK STEERING SYSTEMS EUROPE (Polska) Sp. z o.o.
- POLAND SMELTING TECHNOLOGIES „POLST” Sp. z o.o.

5. INFRASTRUKTURA DROGOWA

Wałbrzych posiada korzystne położenie komunikacyjne, leżąc w pobliżu skrzyżowań zewnętrznych tras i dróg komunikacyjnych. Ukształtowanie miasta jest zróżnicowane zarówno wysokościowo jak i krajobrazowo. W obrębie terenu administrowanego przez gminę występują miejsca lokalnych wododziałów powodujące, że niekiedy drogowe połączenia między dzielnicami są odległościowo mniejsze, ale wysokościowo bardziej skomplikowane. Pomimo znacznych odległości w obrębie samego miasta i różnic wysokości terenu, miasto posiada dobrze ze sobą skomunikowane ciągi dróg lokalnych (występujących w obrębie miasta). Zarządzane są one zgodnie z obowiązującym prawem przez różnych administratorów, co powoduje, że występują dla tych dróg znaczne różnice w jakości stanów ich nawierzchni. W wielu przypadkach właśnie stan tych nawierzchni powoduje problemy dla środowiska naturalnego.

Stan dróg w obrębie miasta nie jest dobry, kontynuowane są remonty głównych ciągów komunikacyjnych mające na celu modernizację infrastruktury drogowej. Największą inwestycją drogową prowadzoną w mieście jest budowa wałbrzyskiej obwodnicy. W 2000 r. oddany został do użytku kolejny odcinek obwodnicy łączący ulicę Moniuszki z ulicą Niepodległości. Długość dróg w obrębie Wałbrzycha wynosi ok. 210 km.

6. WARUNKI GLEBOWE

Użytki rolne o dużej wartości bonitacyjnej zajmują łącznie 1220 ha gruntów (t.j. 14.4 % obszaru gminy). Użytkowanie gruntów przedstawia się następująco:

695 ha	-	grunty orne	-	57,0 %
19 ha	-	sady	-	1,6 %
352 ha	-	łąki	-	2,9 %
154 ha	-	pastwiska	-	12,6 %

Gleby na terenie miasta są znacznie zróżnicowane. Najczęściej są to przemieszczone gleby górskie, o niewykształconym profilu z płytko pościeloną skałą macierzystą. Niewielkie obszary, głównie w dolinach potoków zajmują gleby wytworzone z glin i piasków plejstocenijskich. Szczególnie dużo gleb na terenie Wałbrzycha powstało pod wpływem gospodarczej działalności człowieka. Są to przede wszystkim gleby powstałe na całkowicie lub częściowo zadrzewionych hałdach i osypiskach utworzonych z pyłów dymnicowych i żużla paleniskowego lub z łupków i piaskowców będących odpadem przy eksploatacji węgla, wreszcie z mułu poflotacyjnego. Najczęściej mają one dobre warunki powietrzne, ale złe warunki wodne. Większość gleb charakteryzuje zwiększone zakwaszenie siarką i jej związkami. Ogólnie należy stwierdzić, że w okolicy Wałbrzycha przeważają głównie dwa rodzaje gleb. W części południowej – gleby gliniaste lekkie, a w części północnej – gleby gliniaste średnie. Są one wytworzone na podłożu skał osadowych na pozostałym terenie. Posiadają one miąższość od 0,3 do 0,5 m i są na ogół zdegradowane. W wielu miejscach

grubość warstwy próchnicznej wynosi 8-10 cm. Na bardziej stromych stokach zalegają gleby typowo górskie, szkieletowe, nadające się głównie pod zalesienie.

Poniżej w tabelach dane z rocznika statystycznego WUS 2003 odzwierciedlające powyższe informacje.

Tabela. Użytkowanie gruntów według granic administracyjnych (ogółem)

Wyszczególnienie	Powierzchnia	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki
		Razem	Grunty orne	Sady	Ląki	Pastwiska		
	W hektarach							
Województwo	1994776	1054934	871913	7149	119986	55885	586794	353048
Powiat Wałbrzyski	51418	18673	9174	99	5904	3496	20220	12525
Miasto Wałbrzych	8479	1220	695	19	352	154	2539	4720

Tabela. Powierzchnia i sieć osadnicza

Wyszczególnienie	Powierzchnia		Sołectwa	Miejscowości		Powierzchnia gruntów w gestii jednostek samorządu terytorialnego w ha
	W km ²	W % powierzchnia województwa		Ogółem	W tym wiejskie	
Województwo	19948	100	2290	2993	2903	119330
Powiat Wałbrzyski	514	2,6	35	46	40	8487
Miasto Wałbrzych	85	0,4	x	1	x	3326

7. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Dla całego środowiska naturalnego, a więc także w takich jego częściach, które w bardziej istotny sposób odpowiadają za stan gospodarki odpadami, istotnym jest, jak kształtuje się sytuacja demograficzna na danym, analizowanym terenie. Ogólna ilość mieszkańców gminy, liczba mieszkańców wsi i miasta, sytuacja gospodarcza i jej koniunktura, ilość podmiotów gospodarczych, zamożność mieszkańców itd. ma wpływ na pośrednią i bezpośrednią ilość wytwarzanych w danej społeczności odpadów. Poniżej podano w tabelach charakterystyczne liczby dotyczące ludności wg WUS.

Tabela. Ludność

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Na 1 km ²	Kobiety na 100 mężczyzn	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
Województwo	2904694	1395962	1508732	145,6	108,1	56,9
Powiat Wałbrzyski	189463	89944	99519	139.1 PW; 1529.9 MW	108.5 PW; 111.7 MW *	63.5 PW, 56.9 MW *
Miasto Wałbrzych	129724	61287	68437	1529,9	111,7	56,9

* PW- Powiat Wałbrzyski; MW – Miasto Wałbrzych

Tabela. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Wyszczególnienie	Ogółem	Przedprodukcyjny						Produkcyjny	Poprodukcyjny
		Razem	0-2	3-6	7-12	13-15	16-17		
Województwo	2904694	609739	75191	111236	207582	121926	93804	1851509	443446
Powiat Wałbrzyski	189463	36617	4510	6426	12183	7547	5951	119223	33623
Miasto Wałbrzych	129724	23785	2955	4168	7693	5001	3968	82679	23260

8. SYTUACJA GOSPODARCZA

Każde przedsięwzięcie inwestycyjne wymaga znacznych nakładów finansowych. Przedsięwzięcia, które trzeba realizować w ochronie środowiska również ich wymagają, a jednocześnie nie jest dla nich widoczny efekt zwrotu, jak przy każdym przedsięwzięciu tzw. „końca rury”. Nie sposób realizować te przedsięwzięcia bez swoich środków finansowych, które w większości przypadków muszą stanowić wkład własny przy poszukiwaniu pieniędzy z różnych źródeł finansowania. Poniżej, w tabelach, przedstawiono sytuację, w jakiej znajdują się samorzady powiatu wałbrzyskiego i korzystając z danych Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego uwidoczniono dochody i wydatki budżetu miasta Wałbrzych z okresu, kiedy miasto stanowiło powiat grodzki (dane za 2002 rok) oraz zarejestrowane podmioty gospodarcze wg REGON w powiecie wałbrzyskim. Dane te podano w takim układzie, w jakim zamieszczone są w roczniku (Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego WUS 2003 rok), bowiem wyróżnia on zarówno Powiat Wałbrzyski jak i miasto Wałbrzych.

Tabela. Dochody budżetu gminy

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym					Ogółem na 1 mieszkańca w zł
		Dochody własne			Subwencje ogólne	Dotacje z budżetu państwa	
		Razem	W tym podatek				
			Od nieruchomości	Dochodowy od osób fizycznych			
W tysiącach złotych							
Województwo	5000435,7	2779143,8	859739,5	661210,5	1504284,5	638749,6	1719,94
Powiat Wałbrzyski	378399	195117	43458,9	46181,2	109835,8	70050,8	1580,87
Miasto Wałbrzych	283790,4	145525,9	31469,2	35861,2	79450,6	57651,8	2179,72

Tabela. Wydatki budżetu gminy

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym					
		Dotacje	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	Wydatki bieżące jednostek budżetowych		Wydatki majątkowe	
				Razem	W tym wynagrodzenia	Razem	W tym inwestycje
		W tysiącach złotych					
Województwo	5285346,3	386917,8	468410,1	3434727, 1	1681809,9	817583,9	786350,2
Powiat Wałbrzyski	391700,2	21794,7	41948,6	279970,2	125548	38618,3	36066,8
Miasto Wałbrzych	300977,8	18020	30512,8	218459,1	98321,7	26088,3	23536,8

Tabela. Wydatki budżetu gminy według działów

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym					Ogółem na 1 mieszkańca w zł
		Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	Gospodarka mieszkaniowa	Oświata i wychowanie	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	
Województwo	5285346,3	411730,5	329415,8	1623205,7	205979,5	663608,1	1817,93
Powiat Wałbrzyski	391700,2	25139,7	48840,2	107812,2	13248,1	62144,1	1515,73 PW 2311,73 MW
Miasto Wałbrzych	300977,8	16148,7	38290,9	78536,6	10340,2	47506,7	2311,73

* PW – Powiat wałbrzyski; MW – miasto Wałbrzych

Tabela. Podmioty Gospodarki Narodowej zarejestrowane w KRUPGN REGON według sekcji.

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym					
		Przemysł	Budownictwo	Handel i Naprawy	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	Obsługa nieruchomości i firm, nauka	Ochrona zdrowia i opieka społeczna
Województwo	295069	28167	29932	98597	22472	53433	11977
Powiat Wałbrzyski	19776	1369	1571	6203	2015	4853	698
Miasto Wałbrzych	14193	969	1125	4433	1484	3545	529

Sytuacja budżetu uległa znaczącej zmianie po przejęciu przez Powiat Wałbrzyski zadań związanych z funkcjonowaniem i obowiązkami organu samorządu terytorialnego, jakim jest Starosta. Po tym podziale Wałbrzych wykonywał zadania ustawowo przypisane gminom, co nie pozostało bez wpływu na wysokość dochodów i wydatków gminy Wałbrzych. Poniżej w tabelach wykazano (na podstawie danych Urzędu Miasta Wałbrzycha) dochody i wydatki gminy Wałbrzych za 2003 rok.

Tabela Dochody gminy Wałbrzych za 2003 rok

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym					Ogółem na 1 mieszkańca w zł
		Dochody własne			Subwencje ogólne	Dotacje celowe z budżetu państwa	
		Razem	W tym podatek				
			Od nieruchomości	Dochodowy od osób fizycznych			
W tysiącach złotych							
Miasto Wałbrzych	213889.8	124927.5	32285.1	29981.8	38586.3	18090.0	1648.8 *

* - obliczone z dochodów ogółem i dla 129 724 mieszkańców

Tabela Wydatki gminy Wałbrzych wg działów za 2003 rok

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym					Ogółem na 1 mieszkańca w zł
		Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	Gospodarka mieszkaniowa	Oświata i wychowanie	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	
W tysiącach złotych							
Miasto Wałbrzych	236684.0	13899.4	54919.5	42283.8	4626.5	40642.4	1824.5 *

* - obliczone z wydatków ogółem i dla 129 724 mieszkańców

Poza wyżej wymienionymi działaniami, jak wynika z realizacji budżetu gminy Wałbrzych za 2003 rok znacznieszymi pozycjami w wydatkach były jeszcze: transport i łączność – 39482.4 tys. zł, administracja publiczna – 18837.6 tys. zł, bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa – 2007.7 tys. zł, edukacyjna opieka wychowawcza – 7682.7 tys. zł oraz kultura fizyczna i sport – 4426.8 tys. zł. Wydatki majątkowe wyniosły w 2003 roku 15285.34 i w całości były przeznaczone na wydatki inwestycyjne. Na obsługę długu publicznego wydano 5965.9 tys. zł.

9. WARUNKI ŚRODOWISKOWE

9.1. Geologia i geomorfologia

Pod względem geologicznym Wałbrzych leży w przeważającej części w obrębie Niecki Śródsudeckiej stanowiącej obniżenie tektoniczne. Niecka Śródsudecka stanowiła rozległy basen sedymentacyjny wypełniany szeregiem różnowiekowych serii skalnych osiagających miąższość wielu tysięcy metrów. W budowie geologicznej obszaru badań udział biorą:

- utwory proterozoiczne reprezentowane przez gnejsy i migmatyty laminowane, gnejsy i migmatyty masywne, amfibolity,
- utwory karbonu dolnego zalegające niezgodnie na utworach starszych (prekambryjskich gnejsach sowiogórskich, różnych ogniwach serii staropaleozoicznej i górnym dewonie), wykształcone w facji kulmowej jako zlepieńce gnejsowe, wapienie węglowe dolne, łupki szarogłazowe i ilaste
- utwory górnego karbonu są znacznie szerzej rozprzestrzenione, leżą na utworach dolnego karbonu i reprezentowane są przez:
 - - warstwy wałbrzyskie wykształcone w postaci piaskowców nierównoziarnistych, łupków ilastych z wkładkami węgla,
 - - warstwy z białego kamienia - głównie zlepieńcowate piaskowce, piaskowce i łupki ilaste z cienkimi wkładkami węgla,
 - - warstwy zaclerskie - piaskowce, zlepieńce i łupki ilaste z pokładami węgla,
 - - warstwy stefañskie - piaskowce arkozowe i piaszczyste zlepieńce bez wkładek węgla
- utwory permskie reprezentowane przez osady czerwonego spągowca zalegające na osadach karbonu występują we wschodniej części niecki wałbrzyskiej. Wykształcone są one w postaci zlepieńców, piaskowców i iłowców, miejscami z wkładkami wapieni i soczewkami węgla kamiennego. Ciągłość osadów czerwonego spągowca przerywana jest intruzjami porfirowymi o składzie petrograficznym - porfiry, melafiry, kersanity, brekcje wulkaniczne oraz ryolity.
- utwory czwartorzędowe leżące bezpośrednio na utworach karbonu górnego lub proterozoiku wykształcone są głównie jako piaski i żwiry terasów rzecznych oraz gliny deluwialne z rumoszem skalnym.

Sedymentacja utworów osadu karbonu górnego w części środkowej Niecki Śródsudeckiej - basen wałbrzyski - odbywała się w lokalnych basenach, które powstawały w różnych czasach i nie zawsze się łączyły ze sobą (H. Teisseyre 1958, A. Grocholski 1965). Akumulacja odbywała się w kilku fazach, które się zaznaczyły jako metacykle sedymentacyjne.

Basen wałbrzyski – niecka wałbrzyska, należy do jednych z większych jednostek tektonicznych wchodzących w skład depresji śródsudeckiej. Występuje tu stosunkowo pełny profil osadów karbonu górnego, a miąższość osadów węglonośnych osiąga maksymalnie

blisko 2000 m. Na pierwotny basen sedymentacyjny nałożyła się tektonika warunkująca współczesny zarys intersekcyjny niecki wałbrzyskiej, jak również jej skomplikowaną budowę geologiczną. W profilu pionowym wyróżnia się od dołu ku górze następujące jednostki litostratygraficzne: warstwy przejściowe, warstwy wałbrzyskie, warstwy białokamięskie, warstwy żaclerskie i warstwy glinickie. Są one wykształcone głównie w facji lądowej. W wykształceniu litologicznym dominują zlepieńce, piaskowce i mułowce, pomiędzy którymi występują pokłady węgla kamiennego.

Łącznie w warstwach wałbrzyskich stwierdzono występowanie ~ 30 pokładów i wkładek węglowych. Sedymenty tej serii zostały zaburzone i porozrywane przez młodopaleozoiczne intruzje porfirowe. Miąższość warstw wałbrzyskich wynosi 300 m. Na kontakcie z warstwami białokamięskimi występuje seria piaszczysto-żwirowa z elementami dolnego i górnego namuru. Warstwy białokamięskie zbudowane są częściowo z materiału pochodzącego z erodowanych warstw wałbrzyskich. W części spągowej wykształcone są w postaci gruboziarnistych zlepieńców zawierających pokład węgla kamiennego 550, ponad którymi występuje seria piaskowców z licznymi wkładkami ilowców i mułowców. W serii tej występuje drugi pokład węgla kamiennego – 549. Miąższość warstw białokamięskich wynosi 300 m. Górna granica tych warstw znajduje się na kontakcie z pokładem 447.

Warstwy żaclerskie deponowane początkowo w kilku dużych lokalnych zbiornikach sedymentacyjnych, w górnym westfalu uległy połączeniu. Osady w-w żaclerskich osiągnęły maksymalnie miąższość około 700-900 m. Wykształcone są jako kompleks dwudzielny. Dolne jako osady mułowcowo-piaskowcowe o grubości 200 m zawierające do 26 pokładów węgla kamiennego. Osady górnych w-w żaclerskich charakteryzują się grubszym ziarnem. Miąższość osadów dochodzi do 200 m, zawierając około 22 pokłady węgla kamiennego. Strop serii warstw żaclerskich budują piaskowce i zlepieńce, wśród których występują tylko cienkie Nieliczne pokłady węgla kamiennego. Ciągłość w-w żaclerskich we wschodniej części niecki przerywana jest intruzjami porfirowymi.

Warstwy z Glinnika wykształcone są głównie jako drobno i średnioziarniste zlepieńce przeławiczone mułowcami i sporadycznie gruboziarnistymi piaskowcami. Łączna grubość osadów wynosi ~600 m.

Na kompleksie tych osadów zalegają warstwy z Uniejowa i Ludwikowic wykształcone jako zlepieńce i piaskowce płytowe. Osady tych warstw nie występują w miejscu planowanych wierceń.

9.2. Uwarunkowania infrastrukturalne

Poniżej przytoczono tabele, w których zamieszczone są najważniejsze dane statystyczne obrazujące stan infrastruktury na terenie Wałbrzycha. Niestety rocznik statystyczny nie podaje wszystkich danych dających możliwość podania dokładnego obrazu danych gmin w zakresie rozbudowanej infrastruktury. Dostępne dane porównują informacje z województwa dolnośląskiego z danymi z powiatu wałbrzyskiego i miasta Wałbrzych (wg WUS).

Tabela. Wodociągi i kanalizacja

Wyszczególnienie	Sieć w km		Podłączenia prowadzące do budynków mieszkalnych		Woda dostarczona gospodarstwu domowym dam ³	Ścieki odprowadzane siecią kanalizacyjną dam ³
	Wodociągowa	Kanalizacyjna	Wodociągowe	Kanalizacyjne		
Województwo	12333,9	5573,3	255639	119612	103781	112787
Powiat Wałbrzyski	453,6	231,7	11890	7947	6399	7285
Miasto Wałbrzych	214,5	153	7092	5491	4848	5880

Tabela. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu i energii elektrycznej w gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie	Gaz				Energia elektryczna	
	Sieć rozdzielcza	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych	Odbiorcy	Zużycie w dam ³	Odbiorcy	Zużycie w MW
Województwo	7024.5	111075	587828	307255	775947	1353294
Powiat Wałbrzyski	751.1	7784	47989	20476	73036	113117
Miasto Wałbrzych	292,5	5626	34955	14959	55113	85988

9.3. Stan zanieczyszczenia środowiska naturalnego

Badanie stanu środowiska naturalnego jest zadaniem własnym Inspekcji Ochrony Środowiska. Pomiarów te prowadzone są w sieci monitoringu krajowego i monitoringu lokalnego. Punkty tych sieci położone są najczęściej na terenach najbardziej obciążonych znaczną działalnością przemysłową. Ponieważ sieć punktów pomiarowych Inspekcji jest uzależniona między innymi stanem czystości środowiska w danym miejscu, oddziaływaniem na środowisko ważnych, położonych w gminie zakładów, czy wreszcie środkami finansowymi przeznaczonymi przez budżet państwa na pomiary, to nie zawsze możliwe jest uzyskanie danych o stanie środowiska dla poszczególnej miejscowości lub gminy. **Dlatego też tam gdzie nie ma danych dla danej gminy operuje się danymi dotyczącymi całości powiatu**, w którym położona jest gmina samorządowa. Wg podziału stosowanego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, powiat Wałbrzych (kod 4.02.01.21), jest strefą, w której występują obszary zwykłe Oz -odnoszą się do niego wartości dopuszczalnych stężeń określone dla kraju), obszary zwykłe OzR- do którego odnoszą się wartości dopuszczalnych stężeń określone ze względu na ochronę roślin oraz obszary ochrony uzdrowiskowej Uz. Z danych podawanych przez WIOŚ (na podstawie danych GUS) wynika, że emisja pyłu z terenu powiatu wałbrzyskiego stanowi ok. 4.7 % całkowitej emisji pyłu województwa dolnośląskiego. Emisja zanieczyszczeń gazowych w tym powiecie kształtuje się w wysokości ok. 1.0 % całkowitej emisji gazów w województwie dolnośląskim. Raport o stanie środowiska dla województwa wałbrzyskiego za 2002 rok nie podaje odniesienia wielkości emisji zanieczyszczeń z miasta Wałbrzycha w stosunku do województwa. W 2002 roku jednostkami organizacyjnymi, które emitowały do atmosfery największe ilości pyłów i gazów, były na terenie miasta:

- Zakłady Koksownicze „Wałbrzych” w Wałbrzychu
- Elektrociepłownia „Victoria” Spółka Pracownicza / obecnie POLBEM sp. z o.o we Wrocławiu

- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A w Wałbrzychu
- Fabryka Wkładów Odzieżowych „Camela” S.A Wałbrzych

a) powietrze atmosferyczne

Stałymi punktami pomiarowymi, ze względu na ochronę zdrowia, (gdzie dokonuje się pomiaru dwutlenku siarki i dwutlenku azotu) są w Wałbrzychu punkty pomiarowe przy ul.: Broniewskiego, Mickiewicza, Batorego, Kosteckiego, Grodzkiej i Jordana przy czym w 2003 roku pomiary pyłu PM10 prowadzono przy Broniewskiego, Mickiewicza i Jordana. Jak wykazuje raport WIOŚ na terenie miasta istnieją jeszcze punkty pomiarowe monitoringu pasywnego i są one umiejscowione przy ul.: Niepodległości, Osiedle Górnicze, Piłsudskiego, Chrobrego, Armii Krajowej, Wrocławskiej, Sadowej, Nałkowskiej, Andersa, E.Plater, Moniuszki, Palisadowej, Broniewskiego, Mickiewicza, i H.Sawickiej. Jak wykazały prowadzone badania średnie stężenie w ciągu roku (wszystkie dane za 2003) pomiaru 24 godzinowego dla SO₂ wynoszą od 5.3 do 20.0 µg/m³ (punkt stały) oraz wartości od 7.8 do 36.1 µg/m³ (pomiary pasywne). Norma dopuszczalna dla tego stężenia wynosi 150 µg/m³. Dla NO₂ wartość średnia stężenia 24 godzinowego wyniosła w stałych punktach pomiarowych wyniosła od 9.8 do 34,8 µg/m³, natomiast dla pomiarów pasywnych od 9,7 do 63.1 µg/m³, przy normie dopuszczalnej 40 µg/m³ (przekroczenie ul. Armii Krajowej). Dla pyłu zawieszonego średnie stężenie 24 godzinne wyniosło od 30.8 do 78.6 µg/m³ przy normie 40 µg/m³ (przekroczenie ul. Mickiewicza). W Wałbrzychu nie wykonywano pomiarów tlenu węgla. Na terenie miasta mierzono jeszcze benzen (w Wałbrzychu przy ul. Jordana). Wartość stężenia średniorocznego wyniosła 4.8 µg/m³, przy normie 5 µg/m³. Graficzne odwzorowanie przykładowych wyników jest zamieszczone w Programie Ochrony Środowiska. Poniżej w tabeli przedstawiono charakterystyczne dane (wg rocznika statystycznego WUS) mające wpływ na wielkości stężeń w badanym powietrzu atmosferycznym.

Tabela. Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych

Województwo Dolnośląskie	Emisja zanieczyszczeń							Redukcja zanieczyszczeń w % Wytworzonych	
	Pył	Gazowych				Na 1 km ²		Pył	Gaz
		Razem	W tym						
			Dwutlenek Siarki	Tlenek Azotu	Dwutlenek węgla	Pył	Gaz		
W t/rok									
2002	14165	13371718	54415	22538	13283996	0,7	670,3	99,1	89,7
Powiat Wałbrzyski	671	139714	967	843	136131	1,3	271,7	38,1	-
Miasto Wałbrzych	619	107929	799	748	104773	7,3	1269,8	86,8	29,9

b) wody powierzchniowe

Rzeka Pełcznica jest ciekim IV rzędu, która jest dopływem Strzegomki ta z kolei Bystrzycy, która jest ważnym prawobrzeżnym dopływem Odry. Rzeka Pełcznica wypływa z północnych stoków Masywu Borowej stanowiącej główny grzbiet Gór Wałbrzyskich, następnie rzeka płynie poprzez Kotlinę Wałbrzyską w kierunku Pogórza Wałbrzyskiego gdzie przełomem wydostaje się na obszar Równiny Świdnickiej. Źródła rzeki znajdują się w pobliżu dzielnicy Wałbrzych Nowy Glinik na wysokości około 650 m npm. Rzeka Pełcznica jest prawobrzeżnym dopływem Strzegomki uchodząc do niej w km 43,0. Całkowita powierzchnia zlewni wynosi 67,6 km², długość biegu rzeki około 38 km. Powierzchnia zlewni Pełcznicy do przekroju przy wylocie ul. Stacyjnej wynosi 39,8 km². Zlewnia ciekę posiada charakter pagórkowaty o dużych spadkach podłużnych jak i poprzecznych. Rzeka Pełcznica na całym odcinku zabudowy miejskiej stanowi kanał kryty o długości ok. 5.4 km. Powierzchnia zlewni jest partiami zalesiona. Średni procent zalesienia 30 %. Omawiana zlewnia posiada dość duże różnice wysokościowe dochodzące do ponad 100 m. Do istniejącego przekroju rzeka płynie przez tereny mocno zurbanizowane i silnie zdegradowane niewłaściwą gospodarką związaną głównie z dawną eksploatacją pokładów węgla kamiennego w górnej części zlewni.

Przepuszczalność gruntu w górnym biegu ze względu na płytki poziom zalegania skał głównie pochodzenia krystalicznego jest niewielka. Dochodzi do tego bardzo duży stopień uszczelnienia nawierzchni (30 % zlewni jest zabudowana), brak jakichkolwiek zbiorników retencyjnych powoduje, że rzeka charakteryzuje się gwałtownymi przyborami w czasie stosunkowo niewielkich opadów a w okresach bezdeszczowych przepływy są bardzo niskie a zasilanie w wodę odbywa się często z niekontrolowanych zrzutów ścieków sanitarnych z obszaru miasta. Wody górnego biegu Pełcznicy są poza klasowe pod względem skażeń bakteriologicznych (wody skażone są bakteriami typu kałowego). Pod względem fizykochemicznym rzeka prowadzi wody również pozaklasowe w większości normowanych parametrów.

Średni odpływ w zlewni Pełcznicy wyniesie więc ok. 277 mm/rok co daje w profilu Wałbrzycha 8.7 dm³/skm². Podobne wyniki odpływu jednostkowego wykazują sąsiednie zlewnie Bystrzycy i Strzegomki. Poniżej w tabeli dane, które mają związek z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych.

Tabela. Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód powierzchniowych lub do ziemi (WUS).

Województwo dolnośląskie	Wymagające oczyszczania dam ³	Oczyszczane					Nieoczyszczane
		Razem	Mechanicznie	Chemiczne	Biologiczne	Z podwyższonym usuwaniami biogenów	
		W dekametrach sześciennych					
2002	180514	173408	27316	29814	63015	53263	7106
Powiat Wałbrzyski	7339	7291	9	35	6975	272	48
Miasto Wałbrzych	5915	5913	-	35	5828	50	2

W 2003 r. badania rzeki Pełcznicy wykonywane były w 4 punktach pomiarowych z częstotliwością raz w miesiącu. Wyniki tych badań przedstawia poniższa tabela:

Przekrój pomiarowo-kontrolny	Jednostka	powyżej Wałbrzycha	w Wałbrzychu	poniżej Wałbrzycha	poniżej Świebodzic	poniżej oczyszczalni Cierne	ujście do Strzegomki
Wskaźnik \ km		34,2	29,1	24,1	11,6	10,0	0,2
Tlen rozpuszczony	mg O ₂ /l	11,0	9,8	10,5	10,5	9,3	9,8
		9,9	8,0	9,4	8,9	7,5	7,7
BZT ₅	mg O ₂ /l	2,1	7,9	3,9	10,1	6,7	7,0
		2,3	9,3	8,2	13,0	10,2	18,3
ChZT _{Mn}	mg O ₂ /l	3,5	8,4	5,9	9,3	7,8	8,9
		4,3	9,9	12,1	11,0	10,8	16,9
Przewodność el.	μS/l	438	746	2643	2146	1851	1652
		623	900	3110	2650	2220	2100
Chlorki	mg Cl/l	46	60	72	60	61	61
		114	117	121	72	69	71
Siarczany	mg SO ₄ /l	77	131	1092	864	656	539
		120	159	1390	1108	779	707
Zawiesina ogólna	mg/l	5	8	74	136	24	40
		10	10	187	396	48	116
Azot amonowy	mg N-NH ₄ /l	0,31	7,58	3,17	3,21	6,05	5,01
		0,53	10,40	3,90	3,40	7,85	6,75
Azot azotynowy	mg N-NO ₂ /l	0,013	0,064	0,085	0,218	0,266	0,397
		0,019	0,091	0,117	0,467	0,566	0,886
Azot azotanowy	mg N-NO ₃ /l	0,94	1,92	1,25	2,76	3,88	4,15
		1,34	2,31	2,39	3,20	6,90	7,70
Azot ogólny	mg N/l	1,55	10,35	4,88	6,65	11,60	9,98
		2,20	13,00	5,30	7,20	16,00	12,00
Fosforany	mg PO ₄ /l	0,17	1,02	0,23	0,73	3,31	2,93
		0,23	1,21	0,34	0,87	6,12	4,55
Fosfor ogólny	mg P/l	0,08	1,02	0,21	0,72	1,29	1,53
		0,12	1,21	0,39	1,35	2,15	2,63
Odczyn	pH	7,3	7,6	7,8	8,3	8,1	8,0
		7,0/7,7	7,3/7,8	7,5/8,0	8,3/8,3	8,0/8,2	7,8/8,1
Miano coli	-	0,0075	0,00012	0,0025	0,00038	0,00019	0,00058
		0,002	0,00009	0,00009	0,0002	0,00009	0,0002

c) wody podziemne

Na terenie miasta brak jest głównych zbiorników wód podziemnych. Wody podziemne badane były na terenie powiatu w wojewódzkiej sieci monitoringu w punkcie w Unisławiu Śl. Na terenie gminy Mioszów (wody trzeciorzędowe - typ wody siarczanowo-węglanowo – wapniowo-magnezowa – punkt badań położony najbliżej Wałbrzycha) i wykazały wskaźniki PE (przewodnictwo elektryczne) i PO₄ (fosforany) w drugiej klasie czystości.

d) hałas przemysłowy i komunikacyjny

Raport WIOŚ, wśród zakładów Wałbrzycha, mających problemy z dotrzymaniem norma emisyjnych wymienił, na terenie miasta tylko Zakłady Koksownicze „Wałbrzych” w

Wałbrzychu. Na terenie miasta nie były prowadzone badania hałasu komunikacyjnego. Niewątpliwie jednak w sytuacji, kiedy tak gwałtownie wzrosła ilość pojazdów samochodowych w Polsce, istnieją w Wałbrzychu miejsca gdzie występuje duże natężenie ruchu, a w związku z tym znaczna emisja hałasu komunikacyjnego. Wśród najbardziej narażonych można wymienić zabudowane Śródmieście, Nowe Miasto i Podzamcze oraz Piaskową Górę.

f) gleby

W Wałbrzychu nie prowadzono w 2003 roku monitoringu gleb. Na terenie powiatu wałbrzyskiego w miejscowości Stare Bogaczowice (najbliższy Wałbrzychowi punkt pomiarowy) zlokalizowany jest punkt pomiarowo-kontrolny (nr 305) monitoringu chemizmu gleb ornych. Gleby w tej miejscowości charakteryzują się podwyższonym stopniem zanieczyszczenia metalami ciężkimi -nikiel: od zawartości naturalnej (stopień 0) do podwyższonej (I stopień) oraz podwyższoną zawartością WWA. Również tylko dla powiatu, a nie dla miasta Wałbrzycha, Stacja Chemiczno-Rolnicza Oddział we Wrocławiu przeprowadziła badania gleb (użytków rolnych). W ich wyniku stwierdzono, że większość gleb miasta (69%) ma odczyn mieszczący się w przedziale pH od 4.5 do 6.5 z czego, aż 51% gleb ma kwaśny odczyn. Z tego względu dla poprawy i utrzymania prawidłowych warunków wzrostu i rozwoju roślin uprawnych oraz uzyskania odpowiednich plonów konieczne, potrzebne i wskazane jest wapnowanie gleb. Zawartość fosforu (P_2O_5), potasu (K_2O) i magnezu – wysoką i bardzo wysoką, wykazuje odpowiednio 17 %, 27 % i 86 %.

g) odpady

Na terenie miasta, istniejące zakłady przemysłowe są wytwórcą odpadów przemysłowych i odpadów podobnych do komunalnych. Odpady komunalne wytwarzane są w obiektach mieszkalnych miasta. Na podstawie decyzji – zezwoleń z ustawy o odpadach Starosty Wałbrzyskiego i pozwoleń na odbiór odpadów – koncesji z ustawy o utrzymaniu porządku i czystości odpady te odbierane są z terenu miasta i składowane na składowiskach odpadów komunalnych i przemysłowych. Na terenie miasta jest dokonywana zbiórka niesegregowanych odpadów komunalnych. Odpady komunalne wywożone są na składowisko odpadów przy ulicy Beethovena w Wałbrzychu. Na to składowisko trafiają też odpady komunalne z sąsiednich gmin m.in. ze Szczawna Zdroju, Jedliny Zdroju czy Głuszycy. Część odpadów przemysłowych zostaje zeskładowanych na składowisku odpadów przemysłowych firmy Mo-BRUK przy ul. Górniczej w Wałbrzychu. Oba składowiska mają uregulowany stan formalnoprawny. Wg, zamieszczonej przez Inspekcję Ochrony Środowiska w raporcie o stanie środowiska informacji, na składowisko odpadów komunalnych przy ulicy Beethovena przyjęto w 2002 roku 37.5 tys.m³ odpadów (brak jest danych za 2003 rok). Wg informacji podanej przez operatora składowiska, którym jest WPO sp. z o.o z Wałbrzycha, za 2003 rok przyjęto na składowisko odpadów 23760.8 Mg niesegregowanych odpadów komunalnych oraz 344.94 Mg odpadów z czyszczenia ulic i placów. Odpadów przemysłowych przyjętych na składowisko przy ulicy Górniczej wykazano w raporcie IOŚ ok. 10.7 Mg w ciągu 2002 roku (brak danych za 2003 rok). Miasto Wałbrzych nie prowadzi zbiórki odpadów opakowaniowych w zorganizowanym systemie. Zbiórka niektórych odpadów opakowaniowych prowadzi na terenie miasta WPO sp. z o.o z Wałbrzycha w 38 punktach. Dla potrzeb gospodarki odpadami pracują na terenie miasta jeszcze spalarnia odpadów

medycznych przy ul. Batorego w Wałbrzychu oraz instalacja do wytwarzania granulatu gumowego w PEC S.A w Wałbrzychu. Wg Inspektoratu Ochrony Środowiska instalacje nie powodują zagrożeń dla środowiska, a ich funkcjonowanie jest poprawne.

10. AKTUALNY STAN GOSPODARKI ODPADAMI

10.1. Źródła powstawania odpadów

Najważniejszymi źródłami powstawania odpadów komunalnych bez względu na to czy jest to teren miejski czy też wiejski są przede wszystkim gospodarstwa domowe generujące odpady komunalne oraz obiekty infrastruktury takie jak: handel, usługi i rzemiosło, szkolnictwo, obiekty turystyczne i targowiska, w których powstają odpady podobne do komunalnych. Odpady podobne do komunalnych generują także zakłady przemysłowe takie jak:

- Zakłady Koksownicze „Wałbrzych” w Wałbrzychu
- Elektrociepłownia „Victoria” Spółka Pracownicza / obecnie POLBEM sp. z o.o z Wrocławia
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A w Wałbrzychu
- Fabryka Wkładów Odzieżowych „Camela” S.A W-ch
- Toyota Manufacturing Poland sp. z o.o.
- Takata Petri sp. z o.o.
- Grossman Polska sp. z o.o.
- Metzeler Automotive Hs sp. z o.o.
- Folstop Export – Import sp. z o.o.
- Glaverbel Pamarglav sp. z o.o.
- Migapol sp. z o.o.
- Cersanit III S.A.
- Faurecia Wałbrzych sp. z o.o.
- Krater sp. z o.o.
- Fh Fart
- Poland Smelting Technologies „Polst” sp. z o.o.

oraz wszystkie pozostałe zakłady przemysłowe, usługowe i inne instytucje na terenie miasta.

Odpady przemysłowe niebezpieczne i inne niż niebezpieczne wytwarzają przede zakłady przemysłowe, ale także tego rodzaju odpady występują w strumieniu odpadów komunalnych. W obrębie tych dwóch największych grup wyróżnia się m.in. następujące strumienie odpadów:

- Odpady organiczne (domowe odpady organiczne pochodzenia roślinnego i pochodzenia zwierzęcego ulegające biodegradacji oraz odpady pochodzące z pielęgnacji ogródków przydomowych, kwiatów domowych, balkonowych - ulegające biodegradacji),
- Odpady zielone (odpady z ogrodów i parków, targowisk, z pielęgnacji zieleńców miejskich, z pielęgnacji cmentarzy - ulegające biodegradacji),

- Papier i karton (opakowania z papieru i tektury, opakowania wielomateriałowe na bazie papieru, papier i tektura - nieopakowaniowe),
- Tworzywa sztuczne (opakowania z tworzyw sztucznych, tworzywa sztuczne - nieopakowaniowe),
- Tekstylija,
- Szkło (opakowania ze szkła, szkło - nieopakowaniowe),
- Metale (opakowania z blachy stalowej, opakowania z aluminium, pozostałe odpady metalowe),
- Odpady mineralne - odpady z czyszczenia ulic i placów: gleba, ziemia, kamienie itp.,
- Drobną frakcją popiołową - odpady ze spalania paliw stałych w piecach domowych (głównie węgla), z uwagi na udział w składzie odpadów komunalnych popiołu wyodrębniono tę frakcję jako nieprzydatną do odzysku i unieszkodliwiania innymi metodami poza składowaniem,
- Odpady wielkogabarytowe,
- Odpady budowlane - odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych - w części wchodzącej w strumień odpadów komunalnych (w tym także zawierających azbest),
- Odpady niebezpieczne wytwarzane w grupie domowych odpadów komunalnych.

Poniżej w tabelach, przedstawiono dane z powiatu wałbrzyskiego i miasta Wałbrzycha, w porównaniu do całego województwa (wg WUS). Dane te pokazują ilości odpadów związane z oczyszczaniem terenu.

Tabela. Oczyszczanie

Województwo Dolnośląskie	Odpady wywiezione				Czynne składowiska (wysypiska) zorganizowane		Powierzchnia wysypisk zrekultywowana
	Stałe		Płynne		Liczba	Powierzchnia	
	Ogółem	W tym działalność budynków mieszkalnych	Ogółem	W tym z budynków mieszkalnych			
	w dam ³				W ha		
2002	1031288	756283	939,7	768,8	102	330	3,4
Powiat Wałbrzyski	65182	59702	52,5	43,5	4	12,3	-
Miasto Wałbrzych	45267	42357	2,6	0,6	1	3,6	-

Od momentu wprowadzania w życie przepisów prawa środowiska, które w związku ze staraniem się Polski o wejście do Unii Europejskiej były wzorowane i dostosowywane do prawa obowiązującego w Unii, czyli najpierw: ustawy o kształtowaniu i ochronie środowiska, ustawy o odpadach i ustawy prawo ochrony środowiska, coraz więcej podmiotów uzyskiwało

wymagane tym prawem decyzje. W kolejności, korzystając z udostępnionych decyzji podano niżej zestawienie decyzji wydanych dla przedsiębiorstw i instytucji mających prawo prowadzić tego rodzaju działalność także na terenie Wałbrzycha. W pierwszej kolejności będą to dane za lata 1999-2002 gdzie bazując na materiałach przekazanych ze Starostwa Powiatowego w Wałbrzychu zamieszczono bez skrótów dane dotyczące wydanych decyzji. Następnie, za rok 2003, korzystając także z tego samego źródła zamieszczono materiał dotyczący wytwórców odpadów również w formule przekazanej przez właściciela danych, przy czym ze względu na ilość poszczególnych odpadów podano je dla podgrup odpadów, a następnie w tabeli przedstawiono ich bilans. Bilans ten dotyczy ilości, na które podmioty uzyskały decyzje-zezwoleń, co nie znaczy, że taka ilość odpadów zostanie przez nie wytworzona. W latach 1999 – 2002 decyzje na wytwarzanie odpadów dla terenu miasta Wałbrzycha uzyskały niżej wymienione podmioty:

Tabela Decyzje na wytwarzanie odpadów 1999

1	Wałbrzych	WAMAG S.A., ul. Prymasa S. Wyszyńskiego 1, Wałbrzych	AABIOŚ 7651/P/50/99 17.09.199r.	Rdzenie i formy odlewnicze zawierające spoiwa organiczne uszkodzone lub zużyte po procesie odlewania	10 09 02	5000
2				Żuźle odlewnicze	10 09 03	334
3				Pyły odlewnicze	10 09 04	52
4				Inne nie wymienione odpady (gruz z rozbiórki)	10 09 99	32
5				Nie segregowane odpady podobne do komunalnych	16 10 01	80
6				Odpady z czyszczenia ulic i placów	16 10 03	19
7						
		P.PH.U. LIVS Sp. z o.o., ul. Noworudzka 4b, Wałbrzych	AABIOŚ 7651/N/P/49/99 11.10.1999r.	Inne oleje hydrauliczne nie zawierające związków chlorowcoorganicznych niezemulgowanych	13 01 03*	0,03
				Płyny hamulcowe	13 01 08*	0,03
				Oleje smarowe nie zawierające związków chlorowcoorganicznych	13 02 02*	4
				Baterie i akumulatory ołowiowe	16 06 01*	0,2
				Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	16 08 21*	0,02
				Papier i tektura	15 01 01	0,2
				Metale	15 01 04	0,2
				Tworzywa sztuczne	15 01 02	0,2
				Zużyte sorbenty, materiały filtracyjne, czyściwo	15 02 01	0,6
				Zużyte filtry olejowe i powietrzne	15 02 02	0,6
				Odpady z czyszczenia niepublicznych ulic i placów	16 10 03	2
				Zawartość zbiorników bezodpływowych	16 10 04	12
				Nie segregowane odpady podobne do komunalnych	16 10 01	5
				Zużyte opony	16 01 03	0,8
				Inne nie wymienione odpady	16 01 99	0,5
				Gruz budowlany	17 01 02	10
		P.PU.H. J.M. MAZUR, ul. Noworudzka 4a, Wałbrzych	AABIOŚ 7651/N/P/48/99 11.10.1999r.	Inne oleje hydrauliczne nie zawierające związków chlorowcoorganicznych niezemulgowanych	13 01 03*	0,01
				Płyny hamulcowe	13 01 08*	0,01
				Oleje smarowe nie zawierające związków chlorowcoorganicznych	13 02 02*	1,5
				Baterie i akumulatory ołowiowe	16 06 01*	0,1
				Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	16 08 21*	0,01
				Papier i tektura	15 01 01	0,1
				Metale	15 01 04	0,1
				Tworzywa sztuczne	15 01 02	0,1
				Zużyte sorbenty, materiały filtracyjne, czyściwo	15 02 01	0,3
				Zużyte filtry olejowe i powietrzne	15 02 02	0,3
				Odpady z czyszczenia niepublicznych ulic i placów	16 10 03	1
				Nie segregowane odpady podobne do komunalnych	16 10 01	3
				Zużyte opony	16 01 03	0,5
		Inne nie wymienione odpady	16 01 99	0,3		
		Gruz budowlany	17 01 02	10		
		MARJO s.c., ul. Wyszyńskiego 15a	AABIOŚ 7651/P/45/99 08.09.1999r.	Odpady przetworzonych włókien oraz tkanin pochodzenia sztucznego bądź syntetycznego	04 02 07	1

8	RONAL Polska Sp. z o.o., ul. Wrocławska 95, Wałbrzych	AABiOŚ 7651/N/P/21/99 16.08.1999r.	Wodorotlenek sodu	16 02 02*	1
			Odpady farb i lakierów nie zawierające rozpuszczalników chlorowcoorganicznych	01 01 02*	3
			Odpadowe emulsje z obróbki metali nie zawierające chlorowców	12 01 09*	3
			Inne oleje hydrauliczne	13 01 07*	1
			Oleje smarowe nie zawierające związków chlorowcoorganicznych	13 02 02*	1,4
			Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	16 08 21*	0,04 mg
			Zestalone farby i lakiery	08 01 05	4
			Szlamy wodne zawierające farby i lakiery	08 01 08	37
			Rdzenie i formy odlewnicze zawierające spoiwa organiczne uszkodzone lub zużyte po procesie odlewania, zgary i żużle odlewnicze z odlewnictwa metali nieżelaznych	10 10 02 i 10 10 03	450
			Inne nie wymienione odpady – braki własne	10 10 99	630
			Odpady z toczenia i piłowania metali nieżelaznych, odpady spawalnicze i zużyte elektrody	12 01 03 i 12 01 13	1400
			Zużyte ścierniwo i inne nie wymienione odpady	12 02 01 i 12 02 99	2,7
			Opakowania z papieru, tektury. Tworzyw sztucznych. Drewniane i wykonane z różnych materiałów	15 01 01 15 01 02 i 15 01 05	45
			Zużyte sorbety, materiały filtracyjne, czyściwo i odzież ochronna	15 02 01	12,6
			Nie segregowane odpady podobne do komunalnych oraz odpady z czyszczenia ulic i placów20	16 10 01 i 16 10 03	33, 5
			Złom żelaza i stali	17 04 05	17
			Osady z oczyszczania ścieków przemysłowych	19 08 04	250
			Roztwory i szlamy z regeneracji wymienników jonitowych	19 09 06	180

9	Zakład Remontu i Dozoru Akumulatorów EMA – ZriDA, ul. Św. Barbary 1, Oddział nr 4 w Wałbrzychu	AABiOŚ 7651/N/28/99	Baterie i akumulatory ołowiane	16 06 01*	16
10			Elektrolit z baterii i akumulatorów	16 06 06*	4
11	STATOIL, ul. Wrocławska 68, Wałbrzych	OŚLiR 7651/N/P/26/99 z dnia 24.05.1999r.	Lampy oświetleniowe zawierające rtęć*	16 08 21*	10 szt.
12			Szlamy z odwadniania olejów w separatorach*	13 05 02*	2,5 m ³
14			Inne nie wymienione odpady olejowe*	13 06 01*	0,1
15			Odpady z czyszczenia zbiorników magazynowych po ropie naftowej lub jej produktach*	16 07 06*	0,2 m ³
16			Czyściwo, zużyte sorbenty	15 02 01	0,1
			Odpady opakowań – papier i tektura	15 01 01	0,5
			Nie segregowane odpady podobne do komunalnych	16 01 01	3
Zakład Energetyczny Wałbrzych S.A., ul. Wysokiego 11, Wałbrzych	OŚLiR 7651/N/25/99 z dnia 06.05.1999r.	Oleje silnikowe i przekładniowe nie zawierające związków chlorowcoorganicznych*	13 02 02*	4	
		Oleje mineralne transformatorowe*	13 03 05*	25	
		Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć*	16 08 21*	1	
		Akumulatory i baterie ołowiowe*	16 06 01*	6	
		Inne nie wymienione odpady olejowe*	13 06 01*	1	
		Transformatory i kondensatory PCB ² lub PCT ³ *	16 02 01*	0,27	
		Z diagnostyki, leczenia i profilaktyki medycznej*	18 01 03*	0,1	
PKP Zakład Przewozów Towarowych, ul. Gdyńska 6, Wałbrzych	AABiOŚ 7651/N/P/27/99 z dnia 27.08.1999r.	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć*	16 08 21*	0,02	
Telekomunikacja Polska S.A., ul. Słowackiego 20a, Wałbrzych	AABiOŚ 7651/N/P/23/99 z dnia 23.08.1999r.	Inne oleje smarowe*	13 02 03*	0,009	
		Akumulatory ołowiowe*	16 06 01*	0,16	
		Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	16 08 21*	0,04	
		Złom stalowy	17 04 05	12,19	
		Złom miedzi, brązu, mosiądzu	17 04 01	1,21	
		Złom mieszany kabli	17 04 07	13,84	
		Słupy drewniane	17 02 04	2,75	
		Słupy betonowe, gruz	17 01 01	7,5	
		Papier, tektura	16 08 01	0,62	
		Odpady podobne do komunalnych	16 10 01	125 m ³	
Specjalistyczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej im. Dra A. Sokołowskiego, ul. Sokołowskiego 4, Wałbrzych	AABiOŚ 7651/N/22/99 z dnia 11.10.1999r.	Inne odpady, których zbieranie i składowanie podlega specjalnym przepisom ze względu na zapobieganie infekcji	18 01 03*	46	
		Przeterminowane i wycofane ze stosowania chemikalia i leki	18 01 05*	3,6 m ³	
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w Wałbrzychu	AABiOŚ 7651/N/P/20/99 z dnia 23.08.1999r.	Odpady emulsyjne z obróbki metali nie zawierające chlorowców*	12 01 09*	0,005	
		Hydrauliczne oleje mineralne*	13 01 06*	0,045	
		Płyny hamulcowe*	13 01 08*	0,005 m ³	
		Inne oleje smarowe*	13 02 03*	4	
		Syntetyczne oleje i ciecze stosowane jako nośniki ciepła i elektroizolatory*	13 03 04*	0,09	
		Baterie i akumulatory ołowiowe*	16 06 01*	5 szt.	

17	BOC – GAZY, ul. Kielecka 30, Świerz	AABiOŚ 7651/N/P/19/99 z dnia 11.10.1999r.	Inne rozpuszczalniki i ich mieszaniny (czterochloroetylen)*	14 01 03*	0,04
18			Nie segregowane odpady podobne do komunalnych	16 10 01	1,2
19	Fabryka Porcelany „Wałbrzych”, ul. Starachowicka 8, Wałbrzych	AABiOPŚ 7651/P/18/99 z dnia 23.08.1999r.	Zużyte	10 01 01	800
20			Odpady z surowców i przygotowania mas wsadowych	10 12 01	200
21			Zużyte form gipsowe	10 12 06	800
22			Zużyte materiały ogniotrwałe	10 12 07	150
23			Wybrakowane wyroby ceramiczne	10 12 08	200
24			Papier i tektura	15 01 01	15
25			Zużyte sorbenty, materiały filtracyjne, czysciwo i odzież ochronna	15 02 01	5
26					
	FOTKA, Al. Wyzwolenia 5, Wałbrzych	AABiOŚ 7651/N/17/99 z dnia 09.07.1999r.	Wodne roztwory wywoływaczy i aktywatorów*	09 01 01*	0,95 m ³
			Roztwory utrwalczy*	09 01 04*	0,15 m ³
			Roztwory wybielaczy i kąpeli wybielająco utrwalających*	09 01 05*	0,55 m ³
			Innych nie wymienionych odpadów z przemysłu fotograficznego	09 01 99	1,05 m ³
	DEA, ul. Kolejowa 2, Wałbrzych	OŚLiR 7651/N/16/99 z dnia 08.06.1999r.	Inne odpadowe oleje smarowe*	13 02 03*	2
			Odpady w postaci szlamów z odwadniania olejów w separatorach*	13 05 02*	
			Odpady z czyszczenia zbiorników magazynowych po ropie naftowej lub jej produktach*	16 07 06*	0,5
			Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć*	16 08 21*	40 szt.
			Baterie i akumulatory ołowiowe*	16 06 01*	60 szt.
	Epik Kodak – Express, Al. Wyzwolenia 2, Wałbrzych	AABiOŚ 7651/N/P/14/99 z dnia 11.10.1999r.	Wodne roztwory wywoływaczy i aktywatorów*	09 01 01*	0,6
			Roztwory utrwalczy*	09 01 04*	0,3
			Roztwory wybielaczy i kąpeli wybielająco utrwalających*	09 01 05*	0,4
			Aparatów fotograficznych jednorazowego użytku z bateriami*	09 01 09*	20 szt.
			Błony lub papier fotograficzny zawierające srebro lub związki srebra	09 01 07	0,003
			Błony i papier fotograficzny nie zawierające srebra	09 01 08	0,002
			Papier i tektura	15 01 01	0,09
			Tworzywa sztuczne	15 01 02	0,08
			Opakowania metalowe	15 01 04	0,08
	Fabryka Wkładów Odzieżowych CAMELA S.A., ul. Cicha 5, Wałbrzych	AABiOŚ 7651/P/13/99 z dnia 12.04.1999r.	Opadów przetworzonych mieszanych włókien i tkanin	04 02 08	8
			Żelaza i stali	17 04 05	40
			Żużli	10 01 01	650
			Popiołów lotnych z węgla kamiennego	10 01 02	150
			Wymieszanego gruzu i materiałów z rozbiórki	17 07 01	200
			Tworzyw sztucznych	15 01 02	2
			Papieru i tektury	16 08 01	4
			Osadów z zakładowej oczyszczalni ścieków	04 02 15	10
	Fabryka Porcelany „KSIAŻ”, ul. Uczniowska 21	AABiOŚ 7651/N/P/12/99 11.10.1999r.	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć*	16 08 21*	1500 szt.
			Odpady z surowców i przygotowania mas wsadowych	10 12 01	2500
			Zużyte form gipsowe	10 12 06	2000
			Zużyte materiały ogniotrwałe	10 12 07	400
			Wybrakowane wyroby ceramiczne	10 12 08	500
	PKP Zakład Infrastruktury	AA-BiOŚ- 7651/N/P/11/99	Inne oleje hydrauliczne nie zawierające związków	13 01 03*	2,6

			Papier i tektura	15 01 01	400
			Tworzywa sztuczne	15 01 02	30
			Drewno	15 01 03	50
			Surowce i produkty pochodzenia zwierzęcego nie nadające się do spożycia i przetwórstwa	02 02 03	40
27			Opakowania różnych materiałów	15 01 05	20
28			Przeterminowane i wycofane ze stosowania chemikalia i leki	18 01 05 *	0,003
29	Krystyna Pisarek – Apteka „Panaceum” ul.Niepodległości 110	AABiOŚ 7651/N/7/99 z dnia 09.07.1999r.			
30			Przeterminowane i wycofane ze stosowania chemikalia i leki	18 01 05 *	0,003
31	Spółka Cywilna – Apteka „Pod Wieżowcem” ul.Hirszfelda 2	AABiOŚ 7651/N/6/99 z dnia 09.07.1999r.			
			Przeterminowane i wycofane ze stosowania chemikalia i leki	18 01 05 *	0,003
	Witold i Anna Zygmunt– Apteka „Farmacja” ul.Główna 7	AABiOŚ 7651/N/5/99 z dnia 09.07.1999r.			
			Przeterminowane i wycofane ze stosowania chemikalia i leki	18 01 05 *	0,003
	PPHiU A.L.V. „LINK”	OŚLiR 7651/N/P/3/99 z dnia 12.02.1999r.	Baterie i akumulatory ołowiowe	16 06 01*	1200
			Baterie i akumulatory niklowo-kadmowe	16 06 02*	20
			Tworzywa sztuczne	15 01 02	2,5
	WAMAG S.A., ul.Stacyjna 2	AABiOŚ /P/3/99,00 01.02.2000r.	Rdzenie i formy odlewnicze zawierające spoiwa organiczne uszkodzone lub zużyte po procesie odlewania	10 09 02	5000
			Żuźle odlewnicze	10 09 03	710
			Pyły odlewnicze	10 09 04	35
			Inne nie wymienione odpady (gruz z rozbiórki)	10 09 99	50
			Nie segregowane odpady podobne do komunalnych	16 10 01	100
			Odpady z czyszczenia ulic i placów	16 10 03	50

Tabela Decyzje na wytwarzanie odpadów 2000

1	Walbrzych	PPHU PAMAR GLAV Sp. z o.o. –Zakład Produkcji Szkła Zespolonego w WSSE INWEST PARK	AABiOŚ 7651/P/1/99/00 31.01.2000r.	Szkło odpadowe z procesu technologicznego	10 11 02	260		
2				Zakłady koksownicze „Wałbrzych” S.A. ul.Beethovena 14	AABiOŚ 6620/Nd/2/00 01.02.2000r.	Kwaśne smoły	05 06 01*	122,85
3						Inne smoły	05 06 03*	270,75
4						Odpady ciekłe zawierające fenole	05 06 05*	1545
5		Inne nie wymienione odpady z procesów termicznych przeróbki węgla	05 06 99*			65		
		Inne oleje hydrauliczne	13 01 07*			0,2		
		Inne oleje smarowe	13 02 03*			0,2		
		Inne nie wymienione odpady olejowe	13 06 01*			0,02		
		Baterie i akumulatory ołowiowe	16 06 01 *			0,03		
		Odpady z czyszczenia zbiorników magazynowych zawierających chemikalia	16 07 05*			0,001		
		Odpady z czyszczenia zbiorników magazynowych po ropie naftowej lub jej produktach	16 07 06*			0,002		
		Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	20 01 21*			0,04		
		Przedsiębiorstwo Infrastruktury Miejskiej „PRIM” Sp. z o.o. ul.Starachowicka 8	AA-BiOŚ-6620/N/7/00 03.03.2000r.			Odcieki ze składowiska nie oczyszczone	19 07 01*	8630m ³
		Przedsiębiorstwo Państwowej komunikacji Samochodowej ul.Długa 5	AABiOŚ 6620/N/P/10/00 10.03.2000r.			Inne oleje smarowe	13 02 03*	1,5
						Baterie i akumulatory ołowiowe	16 06 01 *	1
						Zużyte opony	16 01 03	4
Aluminium Żelazo i stal						17 04 02 17 04 05	15	
Nie segregowane odpady podobne do komunalnych				16 10 01	30			
PHU „POLMOZBYT” ul.Lubelska 3		AABiOŚ 620/N/P/12/00 09.03.2000r.	Baterie i akumulatory ołowiowe	16 06 01*	0,2			
			Płyny hamulcowe	13 01 08*	0,03			
	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć		16 08 21*	0,02				
	Oleje smarowe nie zawierające związków chlorowcoorganicznych		13 02 02*	4				
	Inne oleje hydrauliczne nie zawierające związków chlorowcoorganicznych niezemuglowane		13 01 03*	0,03				
	Papier i tektura		15 01 01	0,2				
	Metale		15 01 04	0,2				
	Tworzywa sztuczne		15 01 02	0,2				
	Zużyte sorbenty, materiały filtracyjne, czyszczo		15 02 01	0,6				
	Zużyte filtry olejowe i powietrzne		15 02 02	0,6				

			Odpady z czyszczenia niepublicznych ulic i placów	16 10 03	2
			Nie segregowane odpady podobne do komunalnych	16 10 01	5
			Zawartość zbiorników bezodpływowych	16 10 04	12
			Zużyte opony	16 01 03	0,8
			Inne nie wymienione odpady	16 01 99	0,5
6	Wytwórnia Betony BT Dolny Śląsk ul.Ogrodowa 13	AABiOŚ 6620/N/13/00 20.03.2000r.	Baterie i akumulatory ołowiowe	16 06 01*	0,05
			Inne oleje smarowe	13 02 03*	0,16
			Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	16 08 21*	5 szt.
7	Niepubliczny Zakład opieki Zdrowotnej – Przychodnia Zdrowia Nr 2 ul.Wrocławska 10	AABiOŚ 6620/N/20/00 07.06.2000r.	Inne odpady, których zbieranie i składowanie podlega specjalnym przepisom ze względu na zapobieganie infekcji	18 01 03*	0,12
8	Super Hobby Dom i Ogród Sp. zo.o. w Warszawie – Market Budowlany OBI ul.Wrocławska w Wałbrzychu	AABiOŚ 6620/N/22/00 12.08.2000r.	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	16 08 21*	200 szt.
			Osady z separatora	13 05 02*	10
9	Spółka JOHN OSWALDOWSKI Fabryka Octu i Musztardy polska ul.Orkana 65	AABiOŚ 6620/N/11/00 20.03.2000r.	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	20 01 21*	0,005
10	„BL-AH” Blacharstwo, Lakiernictwo Pojazdowe AUTO HANDEL ul.Wieniawskiego 72	AABiOŚ 6620/N/14/00 08.05.2000r.	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	16 08 21*	0,003
			Inne oleje smarowe	13 02 03*	1
			Odpady w postaci stałej z odwadniania olejów w separatorach	13 05 01 *	0,1
			Odpady w postaci szlamów z odwadniania olejów w separatorach	13 05 02 *	0,02
			Akumulatory ołowiowe	16 06 01 *	0,025
			Elektrolit z akumulatorów	16 06 06*	0,01
11	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „CENTRUM MEDYCZNE” Sp. z o.o. ul.Niepodległości 58	AABiOŚ 6620/N/23/00 27.07.2000r.	Inne odpady, których zbieranie i składowanie podlega specjalnym przepisom ze względu na zapobieganie infekcji	18 01 03*	0,324
12	Przedsiębiorstwo Handlowo-Uługowe mgr inż. Wiesław Rzany ul.Orkana 111	AABiOŚ 6620/N/24/00 24.08.2000r.	Oleje przepracowane	13 02 03*	150
13	Żaneta Ciupka – Prywatny Gabinet Stomatologiczny ul.1-go Maja 4	AA-BiOŚ/ ROŚ/6620/N/25/00 24.08.2000r.	Inne odpady, których zbieranie i składowanie podlega specjalnym przepisom ze względu na zapobieganie infekcji	18 01 03*	15 0,
			Przeterminowane i wycofane ze stosowania chemikalia i leki	18 01 05*	0,15

14	ENITRA Sp. zo.o. ul.1-go Maja 62	AABiOŚ 6620/N/69/00 29.12.2000r.	Odpadowe kleje, kity i szczeliwa zawierające rozpuszczalniki chlorowcoorganiczne	08 04 01*	0,02
			Odpadowe kleje, kity i szczeliwa nie zawierające rozpuszczalników chlorowcoorganicznych	08 04 02*	0,01
			Hydrauliczne oleje mineralne	13 01 06*	0,05
			Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	16 08 21*	0,02
			Inne oleje smarowe	13 02 03*	0,01

Tabela Decyzje na wytwarzanie odpadów 2001

1	Walbrzych	TOYOTA TSUSHO EUROPE Oddział w Polsce – TOYOTA MOTOR MANUFACTURING POLAND ul.Uczniowska – Zakład Skrzyń Biegów, Kuźnia	AABiOŚ 6620/N/20a-22a/01 06.08.2001r.	Odpady farb i lakierów nie zawierających rozpuszczalników chlorowcoorganicznych	08 01 01*	0,1
2				Odpadowe oleje z obróbki metali nie zawierające chlorowców niezemuglowanych	12 01 07*	94
				Odpadowe emulsje z obróbki metali nie zawierające chlorowców	12 01 09*	74
				Inne oleje smarowe	13 02 03*	6,1
				Inne nie wymienione odpady olejowe	13 06 01*	0,7
				Baterie i akumulatory ołowiowe	16 06 01 *	0,6
				Elektrolit z baterii i akumulatorów	16 06 06 *	0,15
				Rozpuszczalniki	16 08 13 *	0,1
				Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	16 08 21*	0,05
				Hydrauliczne oleje mineralne	13 01 06*	20
				Odpady z odwadniania olejów w separatorach w postaci szlamów	13 05 02*	10
		NSK STEERING SYSTEMS (POLSKA) Sp. z o.o. – Zakład Produkcji Samochodowych Układów Sterowniczych przy ul.Jachimowicza	AABiOŚ 6620/N/23/01 14.08.2001r.	Odpadowe oleje z obróbki metali nie zawierające chlorowców niezemuglowanych	12 01 07*	0,72
				Hydrauliczne oleje mineralne	13 01 06*	79,92
		Szlamy z obróbki metali	12 01 11 *	3,96		

			Inne rozpuszczalniki i ich mieszaniny	14 01 03 *	0,36
3	Publiczna Szkoła Postawowa Nr 21 ul.Grodzka 71	AABiOŚ 6620/N/19/01 03.08.2001r.	Inne oleje smarowe	13 02 03*	0,16
			Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	16 08 21*	0,028
4	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe – BT Bożena Tercjak ul.Przebieg 5a	AABiOŚ 6620/N/6/01 03.08.2001r.	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	16 08 21*	3 szt.
			Inne rozpuszczalniki i ich mieszaniny	14 01 03*	0,07
5	PUPH „DOMPOL” Sp. z o.o. ul.Kosynierów 3	AABiOŚ 6620/N/7/01 03.08.2001r.	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	16 08 21*	240 szt.
6	Warsztat samochodowy przy ul.Orkana 134 – Kazimierz Klimek	AABiOŚ 6620/N/16/01 17.08.2001r.	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	16 08 21*	0,002
			oleje smarowe nie zawierające związków chlorowcoorganicznych	13 02 02*	0,4
			Inne rozpuszczalniki i ich mieszaniny	14 01 03 *	0,01
			Płyny hamulcowe	13 01 08*	0,05
7	Fabryka Wkładów Odzieżowych „CAMELA” S.A. ul.Cicha 5	AABiOŚ 6620/N/13/01 03.08.2001r.	Baterie i akumulatory ołowiowe	16 06 01*	0,3
			Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	16 08 21*	0,2
			oleje smarowe nie zawierające związków chlorowcoorganicznych	13 02 02*	0,2

Tabela Decyzje na wytwarzanie odpadów 2002

1	Wałbrzych	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. ul.Ogrodowa 19 w Wałbrzychu	WŚRiL 6620/N/11/02 17.04.2002r.	Materiały izolacyjne zawierające azbest	17 06 01 *	35
				Transformatory i kondensatory zawierające PCB	16 02 09 *	0,6
				Zużyte urządzenia inne niż wymienione w 160209	16 02 13 *	0,15
				Baterie alkaliczne	16 06 04 *	0,45

2	METZELER AUTOMOTIVE HOSE SYSTEMS Sp. z o.o. ul.Stacyjna 19	WŚRiL 6620/N/22/02 10.10.2002r.	Baterie i akumulatory ołowiowe	16 06 01*	4
			Szlamy z odwadniania olejów w separatorach	13 05 02*	0,1
			Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	20 01 21*	1000 szt.
			Inne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe	13 02 08 *	500
			Odpady stałe z piaskowników i z odwadniania olejów w separatorach	13 05 01*	0,5
			Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone (np. środkami ochrony roślin I i II klasy toksyczności – bardzo toksyczne i toksyczne)	15 01 10 *	20
			Opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego, włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi	15 01 11 *	10
			Filtry olejowe	16 01 07 *	0,2
			Odpady zawierające ropę naftową lub jej produkty	16 07 08 *	10
			Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne zanieczyszczone substancjami niebezpiecznymi	15 02 02*	30
3	Spółka z o.o. „NORDIS” Chłodnie Polskie	WŚRiL 6620/P/26/02 14.08.2002r.	Baterie i akumulatory ołowiowe	16 06 01*	0,2
			Szlamy z odwadniania olejów w separatorach	13 05 02*	0,5
			Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	20 01 21*	0,1
4	PHU ul.Topolowa 17	WŚRiL 6620/P/4/02 07.08.2002r.	Odpady zawierające ropę naftową lub jej produkty	16 07 08 *	0,1 m ³
			Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne zanieczyszczone substancjami niebezpiecznymi	15 02 02*	0,2
			Inne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe	13 02 08 *	0,3
5	Spółka z o.o. Superhobby Dom i Ogród – market OBI w Wałbrzychu	WŚRiL 6620/N/23/02 18.10.2002r.	Zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy	16 02 13*	0,01
			Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne zanieczyszczone substancjami niebezpiecznymi	15 02 02*	5
			Szlamy z odwadniania olejów w separatorach	13 05 02 *	1
			Organiczne odpady zawierające substancje niebezpieczne	16 30 05 *	2
6	Samoobsługowy Dom Towarowy REAL - Wałbrzych	WŚRiL 6620/NP/1/02 27.02.2002r.	Baterie i akumulatory ołowiowe	16 06 01*	0,5
			Mieszanina odpadów z piaskowników i odwadniania olejów w separatorach	13 05 08*	10
			Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	20 01 21*	0,5
			Odczynniki fotograficzne	20 01 07 *	5

10.2. Odzysk odpadów

Jakkolwiek ustawa o odpadach spowodowała, że te podmioty gospodarcze, które dostrzegają znaczenie prowadzonej działalności dla środowiska bardziej niż inne, uzyskują wymagane prawem decyzje oraz wykonują inne przepisy ustaw także te, które dotyczą sprawozdawczości w zakresie wytworzonych odpadów. Niestety, z różnych powodów nie wszystkie podmioty dostarczają te dane do Urzędu Marszałkowskiego. Podczas uzyskiwania „pozwoleń odpadowych”, planowane ilości wytwarzanych odpadów są wyższe niż później zbierane czy wytwarzane. W całym mieście Wałbrzychu decyzje na odzysk odpadów na przestrzeni lat 1999 do 2003 uzyskały 3 podmioty (wszystkie w 2003 roku), w tym także Urząd Miasta Wałbrzych. Aktualnie trwa postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji na odzysk odpadów dla PEC S.A. Wałbrzych. Poniżej wyszczególnienie podmiotów, które uzyskały decyzje wraz z rodzajami odpadów:

Tabela Decyzje na odzysk odpadów (2003r)

Podmiot	Podgrupa
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „ROLAS” ul. Baczyńskiego 25, 58-304 Wałbrzych	Odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli
Huty Szkła "Gloss" Poniec, Wałbrzych s.c. – Jarosław Glonek, Anna Glonek-Busz, Oddział Wałbrzych, ul. Wrocławska 16, 58-309 Wałbrzych,	Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne
Urząd Miejski w Wałbrzychu, ul. Matejki 1, 58-300 Wałbrzych,	<ul style="list-style-type: none"> - Odpady z elektrowni i innych zakładów energetycznego spalania paliw (z wyłączeniem grupy 19) - Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika) - Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębienia) - Odpady komunalne segregowane i gromadzone selektywnie (z wyłączeniem 15 01) - odpady z ogrodów i parków (w tym z cmentarzy) - inne odpady

10.3. Systemy zbierania odpadów

Zgodnie z definicją zamieszczoną w ustawie o odpadach przez zbieranie odpadów - rozumie się każde działanie, w szczególności umieszczanie w pojemnikach, segregowanie i magazynowanie odpadów, które ma na celu przygotowanie ich do transportu do miejsc

odzysku lub unieszkodliwiania. Zgodnie z tą definicją na terenie miasta Wałbrzych jest prowadzone zbieranie odpadów. Dotyczy to przede wszystkim zbierania odpadów komunalnych. Zbieranie odpadów komunalnych i innych niż komunalne odbywa się na podstawie właściwych pozwoleń Starosty oraz Prezydenta Miasta. Poniżej tabela podająca zestawienie posiadających zezwolenia na zbieranie i zezwolenia na transport firm działających na terenie powiatu miasta Wałbrzych.

Tabela Zbieranie, transport – zezwolenia 1999

Lp.	Wałbrzych	Posiadacz odpadów (nazwa i adres)	Decyzja (znak, z dnia)	Odpady		
				Rodzaj	Kod	Ilość w ciągu roku /Mg/
1		SPAL-MED. We Wrocławiu ul. Horbaczewskiego 29/6	OŚLiR 7651/N/4/99 z dnia 27.01.1999r. Transport i unieszkodliwianie przez przekształcanie termiczne w instalacji do termicznego przekształcania odpadów medycznych zlokalizowanej na terenie Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Wałbrzychu przy ul. Batorego 4	Inne odpady, których zbieranie i składowanie podlega specjalnym przepisom ze względu na zapobieganie infekcji	18 01 03*	60

Tabela Zbieranie, transport – zezwolenia 2000

Lp.	Wałbrzych	Posiadacz odpadów (nazwa i adres)	Decyzja (znak, z dnia)	Odpady		
				Rodzaj	Kod	Ilość w ciągu roku /Mg/
1		SPAL-MED.-BIS Wrocław ul.Litomska	AABiOŚ 6620/N/17/00 z dnia 20.05.2000r.	Inne odpady, których zbieranie i składowanie podlega specjalnym przepisom ze względu na zapobieganie infekcji	18 01 03*	60
2				Przeterminowane i wycofane ze stosowania chemikalia i leki	18 01 05*	6
				Inne odpady, których zbieranie i składowanie podlega specjalnym przepisom ze względu na zapobieganie infekcji	18 02 02*	2
				Przeterminowane i wycofane ze stosowania chemikalia i leki	18 02 04*	2
		Paweł Punda zam.Kudowa Zdrój ul.Wojska polskiego 2/9	AABiOŚ 6620/N/21/00 z dnia 27.07.2000r.	Inne odpady, których zbieranie i składowanie podlega specjalnym przepisom ze względu na zapobieganie infekcji	18 01 03*	250
				Przeterminowane i wycofane ze stosowania chemikalia i leki	18 01 05*	100
				Inne odpady, których zbieranie i składowanie podlega specjalnym przepisom ze względu na zapobieganie infekcji	18 02 02*	250
				Przeterminowane i wycofane ze stosowania chemikalia i leki	18 02 04*	50

Tabela Zbieranie, transport – zezwolenia 2002

Lp.	Wałbrzych	Posiadacz odpadów (nazwa i adres)	Decyzja (znak, z dnia)	Odpady		
				Rodzaj	Kod	Ilość w ciągu roku
1		MO-BRUK Nowy Sącz – Korzenna 214 pow.Nowy Sącz	WSRiL 6620/S/2/02 z dnia 30.06.2002r.	Odpady inne niż niebezpieczne Transport i unieszkodliwianie poprzez składowanie na składowisku przy ul. Górnicyj	Σ	30 000m ³
2						
		MO-BRUK Nowy Sącz – Korzenna 214 pow.Nowy Sącz	WSRiL 6620/S/3/02 z dnia 30.06.2002r.	Materiały izolacyjne zawierające azbest Materiały konstrukcyjne zawierające azbest	17 06 01 * 17 06 05 *	10 000m ³

Lp.	Wałbrzych	Posiadacz odpadów (nazwa i adres)	Decyzja (znak, z dnia)	Odpady		
				Rodzaj	Kod	Ilość w ciągu roku
1		Samoobsługowy Dom Towarowy REAL - Wałbrzych	WŚRiL. 6620/NP/1/02 27.02.2002r.	Baterie i akumulatory ołowiowe	16 06 01*	10
	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone (np. środkami ochrony roślin I i II klasy toksyczności – bardzo toksyczne i toksyczne)			15 01 10 *	5	
	Opakowania ze szkła			15 01 07	10	
	Opakowania z metali			15 01 04	2	

Za 2003 rok ilość decyzji dotyczących wytwarzania odpadów dla podmiotów z terenu miasta Wałbrzycha w porównaniu do lat ubiegłych znacznie wzrosła. Poniżej zestawienie tych podmiotów, przy czym w zestawieniu zawarto podmioty, które uzyskały decyzje na wytwarzanie odpadów, w tym zatwierdzenie programów gospodarowania odpadami niebezpiecznymi, lub przedłożyły informację o wytwarzanych odpadach.

Zbieranie odpadów 2003 rok

Podmiot	Nazwa
STALMET” Sp. z o.o. ul.Legnicka 14, 59-216 Kunice k/Legnicy - o/Wałbrzych, ul.Skarżyska 3	Odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych
	Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)
	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych
	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali
„ATEST” Sp. z o.o. ul.Batorego 82, 58-302 Wałbrzych	Odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych
	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali
Dolnośląskie Przedsiębiorstwo Handlu Opalem i Materiałami Budowlanymi DOMAT Sp. z o.o., ul.Kazimierza Wielkiego 7, 50-077 Wrocław	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali
Wiesław Groszkowski – Przetwórstwo i Obrót Metalami Nieżelaznymi ul.Gen.Zajączka 6a w Wałbrzychu	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali

<p>TOYOTA TSUSHO EUROPE S.A. Oddział w Polsce, ul.Uczniowska 21, 58-306 Wałbrzych</p>	<p>Odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08)</p>
	<p>Odpady z obróbki i powlekania metali oraz innych materiałów (np. procesów galwanicznych, cynkowania, wytrawiania, fosforanowania, alkalicznego odtłuszczenia, anodowania) – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpady z odtłuszczenia wodą i parą (z wyłączeniem grupy 11) – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpadowe oleje hydrauliczne – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpady z odwadniania olejów w separatorach – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi) – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Gazy w pojemnikach ciśnieniowych i zużyte chemikalia – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>Odpady z diagnozowania, leczenia i profilaktyki medycznej – w tym odpady niebezpieczne</p>	
<p>Spółka z o.o. „ECO-FIX” ul.Wrocławska 101, 58-306 Wałbrzych</p>	<p>Odpady z produkcji oraz z przetwórstwa masy celulozowej, papieru i tektury</p>
	<p>Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)</p>
	<p>Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych</p>
	<p>Odpady z mechanicznej obróbki odpadów (np. obróbki ręcznej, sortowania, zgniatania, granulowania) nieujęte w innych grupach</p>
	<p>Odpady komunalne segregowane i gromadzone selektywnie (z wyłączeniem 15 01)</p>
	<p>Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali</p>
<p>Mirosław Bojszczyk – Przewijanie Silników Elektrycznych ul.Porcelanowa 10 w Wałbrzychu</p>	<p>Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania tworzyw sztucznych oraz kauczuków i włókien syntetycznych</p>
	<p>Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali</p>
<p>Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „ROLAS” ul.Baczyńskiego 25, 58-304 Wałbrzych,</p>	<p>Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)</p>
<p>Spółka Cywilna „DAR WÓD” – Roman Szkoła & Robert Plewka, ul.Sztygarska 10, 58-305 Wałbrzych,</p>	<p>Odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli</p>
	<p>Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08) – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Baterie i akumulatory – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpady komunalne segregowane i gromadzone selektywnie (z wyłączeniem 15 01)</p>

<p>„A.C.Eko-Tech” Andrzej Czosnyka, ul.Świdnicka 48/1 w Świebodzicach</p>	<p>Odpady z przygotowania, przetwórstwa produktów i używek spożywczych oraz odpady pochodzenia roślinnego, w tym odpady z owoców, warzyw, produktów zbożowych, olejów jadalnych, kakao, kawy, herbaty oraz przygotowania i przetwórstwa tytoniu, drożdży i produkcji ekstraktów drożdżowych, przygotowywania i fermentacji melasy (z wyłączeniem 02 07)</p>
	<p>Odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli</p>
	<p>Odpady z przemysłu tekstylnego</p>
	<p>Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania tworzyw sztucznych oraz kauczuków i włókien syntetycznych</p>
	<p>Odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych</p>
	<p>Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)</p>
	<p>Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08)</p>
	<p>Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych</p>
	<p>Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębiania) – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych</p>
	<p>Odpady z diagnozowania, leczenia i profilaktyki medycznej</p>
	<p>Odpady z diagnozowania, leczenia i profilaktyki weterynaryjnej</p>
	<p>Odpady z oczyszczalni ścieków nieujęte w innych grupach – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi) – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08) – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>Baterie i akumulatory</p>	
<p>Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”, ul.Wrocławska 169, 58-306 Wałbrzych – zbieranie przy ul.Kaszubskiej 20 w Wałbrzychu</p>	<p>Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali</p>
<p>"KOSMA" Skup i sprzedaż surowców wtórnych i metali - Halina Marciniak, ul.Gałczyńskiego 2 w Wałbrzychu</p>	<p>Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali</p>
<p>Wiesław Groszkowski – Przetwórstwo i Obrót Metalami Nieżelaznymi ul.Gen.Zajączka 6a, 58-300 Wałbrzych,</p>	<p>Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali</p>
	<p>Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)</p>

<p>Poland Smelting Technologies „POLST” Sp. z o.o. ul.Uczniowska 21 w Wałbrzychu,</p>	Odpady z hutnictwa aluminium
	Odpady z odlewnictwa metali nieżelaznych
	Odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych
	Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)
	Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08)
	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych
	Partie produktów nieodpowiadające wymaganiom oraz produkty przeterminowane lub nieprzydatne do użytku
	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali
	Odpady komunalne segregowane i gromadzone selektywnie (z wyłączeniem 15 01)
	<p>Spółka z o.o. „RAN-SIGMA ul.Wrocławska 142A, 58-306 Wałbrzych</p>
Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe	
Odpadowe oleje i ciecze stosowane jako elektroizolatory oraz nośniki ciepła	
Odpady z odwadniania olejów w separatorach	
Odpady olejowe nieujęte w innych podgrupach	
Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08)	
Odpady z czyszczenia zbiorników magazynowych, cystern transportowych i beczek (z wyjątkiem grup 05 i 13)	
<p>Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”, ul.Wrocławska 169, 58-306 Wałbrzych – zbieranie przy ul.Wrocławska 68 w Wałbrzychu</p>	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali

TOYOTA TSUSHO EUROPE S.A. Oddział w Polsce ul.Uczniowska 21, 58-306 Wałbrzych,	Odpady z obróbki i powlekania metali oraz innych materiałów (np. procesów galwanicznych, cynkowania, wytrawiania, fosforanowania, alkalicznego odfuszczenia, anodowania) – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z odfuszczenia wodą i parą (z wyłączeniem grupy 11) – w tym odpady niebezpieczne
	Odpadowe oleje hydrauliczne – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z odwadniania olejów w separatorach – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi) – w tym odpady niebezpieczne
	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
	Baterie i akumulatory – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z diagnozowania, leczenia i profilaktyki medycznej – w tym odpady niebezpieczne
	Zużyte katalizatory – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z odlewnictwa metali nieżelaznych
	Partie produktów nieodpowiadające wymaganiom oraz produkty przeterminowane lub nieprzydatne do użytku
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. ul.Ogrodowa 19, 58 -306 Wałbrzych	Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08)

Wytwarzanie, programy i informacje 2003 rok

Podmiot	Podgrupa
---------	----------

<p>TOYOTA MOTOR MANUFACTURING POLAND Sp. z o.o. ul.Uczniowska 26, 58-306 Wałbrzych</p>	Odpady z obróbki i powlekania metali oraz innych materiałów (np. procesów galwanicznych, cynkowania, wytrawiania, fosforanowania, alkalicznego odfuszczenia, anodowania) – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z odfuszczenia wodą i parą (z wyłączeniem grupy 11) – w tym odpady niebezpieczne
	Odpadowe oleje hydrauliczne – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z odwadniania olejów w separatorach – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi) – w tym odpady niebezpieczne
	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
	Baterie i akumulatory – w tym odpady niebezpieczne
	Zużyte katalizatory – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z diagnozowania, leczenia i profilaktyki medycznej – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z odlewnictwa metali nieżelaznych
	Partie produktów nieodpowiadające wymaganiom oraz produkty przeterminowane lub nieprzydatne do użytku
	Partie produktów nieodpowiadające wymaganiom oraz produkty przeterminowane lub nieprzydatne do użytku
<p>STATOIL Polska Sp. z o.o. – Statoil Serwis 414 ul.Wrocławska 28, 58-309 Wałbrzych</p>	Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi) – w tym odpady niebezpieczne
	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
<p>Usługi Budowlane Józef Nejman ul.Batorego 33/5, 58-300 Wałbrzych</p>	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika)
	Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych
	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych
<p>Zakład Usług Budowlano-Remontowych „MALEX” s.c. Piotr Sokołowski, Janusz Posobiec</p>	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika)
	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych
<p>Zakład Ogólnobudowlany Henryk Janowiak ul.Pankiewicza 1/2 58-300 Wałbrzych</p>	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika)
	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych
<p>„NOWEL” Projektowanie I Wykonawstwo Sieci I Instalacji Elektrycznych ul.Nizinna 4, 58-310 Szczawno Zdrój</p>	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika)
	Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych
	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych
	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali
	Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębienia)
	Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest
	Materiały konstrukcyjne zawierające gips
Inne odpady z budowy, remontów i demontażu	

<p>Spółka Cywilna P.W.Oponex ul.B.Chrobrego 57, 58-300 Wałbrzych</p>	<p>Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi) – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08) – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>Instalatorstwo Elektryczne Andrzej Kraule ul.Przyjaciół Żołnierza 9, 58-420 Lubawka</p>	<p>Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali</p>
	<p>Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębiania)</p>
	<p>Inne odpady z budowy, remontów i demontażu</p>
<p>Glaverbel Silesia Sp. z o.o. ul. M.Jachimowicza 11, 58-306 Wałbrzych</p>	<p>Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania klejów oraz szczeliw (w tym środki do impregnacji wodoszczelnej) – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpadowe oleje hydrauliczne – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi) – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Baterie i akumulatory – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>Zakład Budowlany „STARBUD” Leszek Bochenek ul.Forteczna 10/22, 58-314 Wałbrzych</p>	<p>Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>Zakład Handlowo-Usługowy WOLMAR export-import Marcin Wołanin Czerńczyce 25, 57-220 Ziębice</p>	<p>Odpadowe oleje hydrauliczne – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpadowe oleje i ciecze stosowane jako elektroizolatory oraz nośniki ciepła – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpady z odwadniania olejów w separatorach – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi) – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08) – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębiania) – w tym odpady niebezpieczne</p>
	<p>Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne</p>

<p>Fabryka Porcelany WAŁBRZYCH S.A. ul.Starachowicka 1, 58-302 Wałbrzych</p>	<p>Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>Przedsiębiorstwa Wielobranżowego „SKORTECH” ul.Hubala 4/38, 94-034 Łódź na terenie Wałbrzycha</p>	<p>Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest – w tym odpady niebezpieczne Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika) – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>Zakład Usług Wielobranżowych Sp. z o.o. „LUMEN” ul.Kolejowa 4 w Wałbrzychu</p>	<p>Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych – w tym odpady niebezpieczne Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali – w tym odpady niebezpieczne Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi) Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika) Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębiania)</p>
<p>Mo-BRUK ul.Górnicza 1, 58-303 Wałbrzych</p>	<p>Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08) – w tym odpady niebezpieczne Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne Baterie i akumulatory – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>Spółka z o.o. POLIMAR 10, 16 ul.Stawki 2, 00-193 Warszawa</p>	<p>Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania wodorotlenków – w tym odpady niebezpieczne Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika) Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali</p>
<p>„POWIERNIK” Sp. z o.o. ul.Anny Zelenay 6, 57-300 Kłodzko</p>	<p>Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych</p>
<p>„ALPEX” Sp. z o.o. 17 ul.Parkowa 8, 58-302 Wałbrzych</p>	<p>Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania oraz usuwania farb i lakierów – w tym odpady niebezpieczne Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi) – w tym odpady niebezpieczne Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika) – w tym odpady niebezpieczne Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest – w tym odpady niebezpieczne</p>

<p>„Elektro-Bud” Wiesław Bobruk ul.Zdrojowa 10/6 Wałbrzych</p>	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika)
	Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych
	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych
	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali
	Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębiania)
	Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest
	Materiały konstrukcyjne zawierające gips
	Inne odpady z budowy, remontów i demontażu
<p>Spółka z o.o. „BACHÓRZ” ul.Jeleniogórska 9, 58-160 Świebodzice</p>	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych – w tym odpady niebezpieczne
<p>Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo Handlowe „WAREX” Sp. z o. o., ul.Beethovena 1-2, 58-300 Wałbrzych,</p>	Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne
	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne
	Baterie i akumulatory – chemicznych tym odpady niebezpieczne
	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika) – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych – w tym odpady niebezpieczne
<p>Spółka z o.o. SERWIS Wrocław Ul.Swojczycka 43, 51-501 Wrocław</p>	Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z odwadniania olejów w separatorach – w tym odpady niebezpieczne
	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z czyszczenia zbiorników magazynowych, cystern transportowych i beczek (z wyjątkiem grup 05 i 13) – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady komunalne segregowane i gromadzone selektywnie (z wyłączeniem 15 01) – w tym odpady niebezpieczne

<p>Spółka z o.o. „TAKATA-PETRI” ul.Uczniowska 20, 58-306 Wałbrzych</p>	<p>Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania innych niewymienionych produktów chemicznych – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady z odtuszczania wodą i parą (z wyłączeniem grupy 11) – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpadowe oleje hydrauliczne – w tym odpady niebezpieczne – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi) – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne</p> <p>Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Baterie i akumulatory – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania tworzyw sztucznych oraz kauczuków i włókien syntetycznych</p> <p>Partie produktów nieodpowiadające wymaganiom oraz produkty przeterminowane lub nieprzydatne do użytku</p> <p>Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali</p>
<p>ZWSE „ELEKTRON” Sp. z o.o., ul.Okężna 41, 57-220 Ziębicach,</p>	<p>Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpadowe oleje i ciecze stosowane jako elektroizolatory oraz nośniki ciepła – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika)</p> <p>Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębiania) – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Inne odpady z budowy, remontów i demontażu – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>„NOWEL” Projektowanie I Wykonawstwo Sieci I Instalacji Elektrycznych, ul.Nizinna 4, 58-310 Szczawno Zdrój</p>	<p>Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika)</p> <p>Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych</p> <p>Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębiania)</p> <p>Materiały konstrukcyjne zawierające gips</p> <p>Inne odpady z budowy, remontów i demontażu</p> <p>Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest</p>
<p>INSTALATORSTWO ELEKTRYCZNE Andrzej Krause, ul. Przyjaciół Żołnierza 9, 58-420 Lubawka</p>	<p>Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali – w tym odpady niebezpieczne</p>

<p>Spółka z o.o. SEPARATOR SERVICE, ul. Gen. Okulickiego 4, 05-500 Piaseczno</p>	<p>Odpady z odwadniania olejów w separatorach – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>Spółka z o.o. NORDIS Chłodnie Polskie z siedzibą ul.Długa 4 w Wałbrzychu</p>	<p>Odpady z oczyszczalni ścieków nieujęte w innych grupach</p> <p>Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe - w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., Al.Wyzwolenia 39, 58-300 Wałbrzych</p>	<p>Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe</p> <p>Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych</p>
<p>Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „POLMOZBYT” Spółka z o.o. ul.Lubelska 3, 58-300 Wałbrzych</p>	<p>Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania oraz usuwania farb i lakierów – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpadowe oleje hydrauliczne – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08) – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Baterie i akumulatory – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady z elektrowni i innych zakładów energetycznego spalania paliw (z wyłączeniem grupy 19)</p> <p>Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)</p>
<p>Spółka z o.o. AWAS Serwis, ul.Egejska 1/34, 02 764 Warszawa</p>	<p>Odpady z odwadniania olejów w separatorach – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady olejowe nieujęte w innych podgrupach – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady z oczyszczalni ścieków nieujęte w innych grupach – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>Przedsiębiorstwo Robót Termoizolacyjnych I Antykorozyjnych TERMOEXPORT Poland, ul. Żurawia 24/7, 00 - 515 Warszawa</p>	<p>Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np.beton, cegły, płyty, ceramika) – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>Ahold Polska Sp. z o.o. w Krakowie Sklep Albert nr 3512 w Wałbrzychu</p>	<p>Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)</p>
<p>Przedsiębiorstwo Usług Turystycznych ANTUR Sp. Wysoki o.o. Zakład Pracy Chronionej, ul.Wrocławska 16, 58-309 Wałbrzych</p>	<p>Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych</p> <p>Baterie i akumulatory</p> <p>Odpady powstające przy konserwacji drewna</p>
<p>„FIRMA-OB” Usługi Elektroenergetyczne Projektowanie-Wykonawstwo-Nadzór Tadeusz Obara, ul.Górna 40, 58-321 Jugowice</p>	<p>Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>PPH Stanisław Wysoki sklep przy ul.Niepodległości 42 w Wałbrzychu</p>	<p>Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>GAZTRANS Sp. z o.o.,</p>	<p>Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe</p>

ul. Wrocławska 2, 58-309 Wałbrzych	
Auto-Moto Centrum Antoni Limanówka ul. Topolowa 3a w Wałbrzychu	Odpadowe oleje hydrauliczne – w tym odpady niebezpieczne
	Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne
Market Biedronka w Wałbrzychu ul. Dunikowskiego 58 ul. Świdnicka 2 ul. Palisadowa 53	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)
	Partie produktów nieodpowiadające wymaganiom oraz produkty przeterminowane lub nieprzydatne do użytku
Instalatorstwo Elektryczne Stanisław Ptaszek, ul. Wojska Polskiego 62a, 57-320 Polanica Zdrój	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika) – w tym odpady niebezpieczne
Huty Szkła "Gloss" Poniec, Wałbrzych s.c. Jarosław Glonek, Anna Glonek-Busz, Oddział Wałbrzych, ul. Wrocławska 16, 58-309 Wałbrzych	Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne
	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne
	Baterie i akumulatory – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady komunalne segregowane i gromadzone selektywnie (z wyłączeniem 15 01) – w tym odpady niebezpieczne
PETROBAZA Sp. z o.o. ul. Ogrodowa 17, 58-306 Wałbrzych	Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z odwadniania olejów w separatorach – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady paliw ciekłych – w tym odpady niebezpieczne
	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
	Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębienia)
	Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest – w tym odpady niebezpieczne
P.H.U Andrzej Rak, Ul. Topolowa 17, 58-314 Wałbrzych	Odpady z odwadniania olejów w separatorach – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady paliw ciekłych – w tym odpady niebezpieczne
	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
	Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębienia) – w tym odpady niebezpieczne
KERAM Naprawy, Remonty Urządzeń Dystrybucyjnych Stacji Paliw Marek Sówka, ul. Balonowa 23/10, 54-130 Wrocław	Odpady z odwadniania olejów w separatorach – w tym odpady niebezpieczne
	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z czyszczenia zbiorników magazynowych, cystern transportowych i beczek (z wyjątkiem grup 05 i 13) – w tym odpady niebezpieczne
	Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębienia) – w tym odpady niebezpieczne

<p>BUD-MAR Usługi Techniczno-Budowlane s.c. Z.Marks, J.Marks ul.Kosteckiego 17A/34 w Wałbrzychu</p>	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika)
	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych – w tym odpady niebezpieczne
	Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębienia)
	Materiały konstrukcyjne zawierające gips
	Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych – w tym odpady niebezpieczne
<p>Supermarket KAUFMANN Polska Sp. z o.o. w Wałbrzychu ul.Długa</p>	Odpady z odwadniania olejów elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
	Baterie i akumulatory – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)
	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne
	Odpady z oczyszczalni ścieków nieujęte w innych grupach
	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania oraz usuwania farb i lakierów
	Partie produktów nieodpowiadające wymaganiom oraz produkty przeterminowane lub nieprzydatne do użytku
<p>PKP Energetyka Sp. z o.o. Zakł.Dolnośląski we Wrocławiu Stacje Elektroenergetyczne w Wałbrzychu ul.Gdyńska 6 i ul.A.Krajowej 7b</p>	Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
	Baterie i akumulatory – w tym odpady niebezpieczne
<p>EKOS Poznań, ul.Krańcowa 15, 61-022 Poznań</p>	Odpady z odwadniania olejów w separatorach – w tym odpady niebezpieczne
	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z czyszczenia zbiorników magazynowych, cystern transportowych i beczek (z wyjątkiem grup 05 i 13) – w tym odpady niebezpieczne
	Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębienia) – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z oczyszczalni ścieków nieujęte w innych grupach – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z oczyszczania gleby, ziemi i wód podziemnych – w tym odpady niebezpieczne
<p>Sklep Samoobsługowy ul.Krzywoustego 12 w Wałbrzychu</p>	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
<p>Spółka Cywilna P.W.Oponex, z siedzibą przy ul.B.Chrobrego 57 w Wałbrzychu, wytwarzanymi przy ul.Wrocławskiej 142 w Wałbrzychu</p>	Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi) – w tym odpady niebezpieczne
	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne
	Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08) – w tym odpady niebezpieczne
Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne	
<p>Spółki z o.o. Spe-Bau Specjalistyczne prace budowlane, ul.Mielecka 21/1, 53-401 Wrocław</p>	Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest – w tym odpady niebezpieczne

<p>Kühne Polska Sp. z o.o. ul.Orkana 65 w Wałbrzychu</p>	<p>Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)</p> <p>Odpady z przygotowania, przetwórstwa produktów i używek spożywczych oraz odpady pochodzenia roślinnego, w tym odpady z owoców, warzyw, produktów zbożowych, olejów jadalnych, kakao, kawy, herbaty oraz przygotowania i przetwórstwa tytoniu, drożdży i produkcji ekstraktów drożdżowych, przygotowywania i fermentacji melasy (z wyłączeniem 02 07)</p> <p>Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali</p> <p>Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)</p> <p>Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>Przedsiębiorstwo Elektro-Energetycznego METROLOG mgr inż. Krzysztof Mrzygłocki, z siedzibą przy ul.Andersa 32, 58-304 Wałbrzych</p>	<p>Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Inne odpady z budowy, remontów i demontażu – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady komunalne segregowane i gromadzone selektywnie (z wyłączeniem 15 01) – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpadowe oleje hydrauliczne – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08) – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Baterie i akumulatory – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>Spółka z o.o. AWAS-Polska, ul.Marszałkowska 84/92 m.117, 00-514 Warszawa</p>	<p>Odpady z odwadniania olejów w separatorach – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady z oczyszczalni ścieków nieujęte w innych grupach – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>Spółka Cywilna „DAR WÓD” Roman Szkoła & Robert Plewka, ul.Sztygarska 10, 58-305 Wałbrzych</p>	<p>Odpadowe oleje hydrauliczne – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady paliw ciekłych – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08) – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Baterie i akumulatory – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady z odwadniania olejów elektronicznych separatorach – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne</p>

PPUH „ĆWIK”, ul.Słowicza 19, 58-100 Świdnica	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika)
	Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych
	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali – w tym odpady niebezpieczne
	Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębienia)
	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych – w tym odpady niebezpieczne
INTER-COLOR STUDIO Kazimierz & I. Korolczuk Wałbrzych Laboratorium fotograficznym Kodak Express w hipermarkecie Tesco przy ul.Łączyńskiego 44 w Szczawnie Zdroju	Odpady z przemysłu fotograficznego i usług fotograficznych – w tym odpady niebezpieczne
	Uwodnione odpady ciekłe przeznaczone do odzysku lub unieszkodliwiania poza miejscami ich powstawania – w tym odpady niebezpieczne
	Baterie i akumulatory – w tym odpady niebezpieczne
Spółka Cywilna Z.U.P.H. „SET”, ul.11-go Listopada 110, 58–302 Wałbrzych	Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi) – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych – w tym odpady niebezpieczne
Europolit Ltd. Sp. z o.o. ul.Kosteckiego 9 w Wałbrzychu	Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne
FORTUM DZT S.A. ul.Broniewskiego 1b, 58-309 Wałbrzych	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
ALGADER Hofman Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie przy ul.Wólczyńskiej 133 bud.11B	Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest – w tym odpady niebezpieczne
Sprzedaż i Usługi Sylwester Sondaj, Antonówka 18/13, 58-400 Kamienna Góra	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali – w tym odpady niebezpieczne
Autoryzowany Zakład Ogólnobudowlany Danuta i Piotr Gawlik, Cieszyn, ul.Kresowa 27	Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest – w tym odpady niebezpieczne
PPHU Debel s.c. S.Szymańska, K.Krupowicz ul.Sienkiewicza 36 w Bolkowie – na terenie Faurecia Sp. z o.o. w Wałbrzychu, ul.Jachimowicza 3	Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi) – w tym odpady niebezpieczne
Gielda Budowlana „LABOR” Spółka Jawna Karol Labus, Piotr Penczek, z siedzibą w Katowicach przy ul.Kossutha 7	Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest – w tym odpady niebezpieczne
PROFESJONAL Sp. z o.o. Zakłady Sportowe Warszawa Lokal w Wałbrzychu ul.Kusocińskiego 7	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne

<p>„VEGA CAR” Spółka Jawna Marek Chojwa & Jarosław Kowalski, ul.Wrocławska 89, 58-306 Wałbrzych</p>	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania oraz usuwania farb i lakierów – w tym odpady niebezpieczne
	Odpadowe oleje hydrauliczne – w tym odpady niebezpieczne
	Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z odwadniania olejów w separatorach – w tym odpady niebezpieczne
	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne
	Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08) – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
	Baterie i akumulatory – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady powstałe w wyniku wypadków i zdarzeń losowych – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady komunalne segregowane i gromadzone selektywnie (z wyłączeniem 15 01) – w tym odpady niebezpieczne
<p>Firma Usługowo-Handlowa Marek Borowy ul.Kolejowa 2A w Wałbrzychu</p>	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)
	Odpady z oczyszczalni ścieków nieujęte w innych grupach
	Odpady z przygotowania, przetwórstwa produktów i używek spożywczych oraz odpady pochodzenia roślinnego, w tym odpady z owoców, warzyw, produktów zbożowych, olejów jadalnych, kakao, kawy, herbaty oraz przygotowania i przetwórstwa tytoniu, drożdży i produkcji ekstraktów drożdżowych, przygotowywania i fermentacji melasy (z wyłączeniem 02 07)
<p>Zakład Remontowo-Budowlany „AMBROŻY” Spółka Jawna Wiesława Śliwińska, Kazimierz Ambroży, ul.Meissnera 1/3 lok.222, 03-982 Warszawa (Biuro: ul.Piekarska 20, 00-264 Warszawa)</p>	Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest – w tym odpady niebezpieczne
<p>Zakład Usług Budowlanych TOKMAR M.Tokarski ul.Lelewela 2/4 w Wałbrzychu</p>	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika)
<p>P.P.H.U. TERMO Maciej Kowalczyk, siedziba przy ul.Hubskiej 117 lok.11, 50-501 Wrocław</p>	Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest – w tym odpady niebezpieczne
<p>SKORTEX” z siedzibą Broniewskiego Łodzi przy ul.Lnianej 24 m.3,</p>	Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest – w tym odpady niebezpieczne
<p>„KASTOR” Tomasz Janiszewski, siedziba w Lesznie Górnym przy ul.Kolonia 19B/2</p>	Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne

<p>Spółki z o.o. ENITRA ul.1-go Maja 62 w Wałbrzychu</p>	<p>Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania klejów oraz szczeliw (w tym środki do impregnacji wodoszczelnej) – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpadowe oleje hydrauliczne – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady komunalne segregowane i gromadzone selektywnie (z wyłączeniem 15 01) – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. z siedzibą: ul.Ogrodowa 19, 58 -306 Wałbrzych</p>	<p>Odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpadowe oleje hydrauliczne – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady z odwadniania olejów w separatorach – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpadowe oleje i ciecze stosowane jako elektroizolatory oraz nośniki ciepła – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08) – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Baterie i akumulatory – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady z elektrowni i innych zakładów energetycznego spalania paliw (z wyłączeniem grupy 19)</p> <p>Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika)</p> <p>Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych</p> <p>Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali</p> <p>Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębienia)</p> <p>Odpady z mechanicznej obróbki odpadów (np. obróbki ręcznej, sortowania, zgniatania, granulowania) nieujęte w innych grupach</p>
<p>Centrum Gospodarki Odpadami, Azbestu I Recyklingu „Caro”, ul.Zamoyskiego 51, 22-400 Zamość</p>	<p>Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest – w tym odpady niebezpieczne</p> <p>Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika) – w tym odpady niebezpieczne</p>
<p>Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o Wałbrzych ul. Piasta 16 *</p>	<p>Decyzja na zbieranie, transport, unieszkodliwianie i odzysk dla odpadów w 18 grupach i 41 podgrupach (ok.340 rodzajów odpadów)</p>

* decyzja o znaku TOŚ.7660-41/04 z 28 czerwca 2004 roku wydana przez Starostę Powiatowego w Wałbrzychu

Bilans odpadów przewidzianych do wytworzenia w 2003 roku (na podstawie wydanych decyzji-zezwoleń)

Lp.	Kod odpadu	Nazwa odpadu (podgrupa)	Ilość odpadów Mg		
			Niebezpieczne	Inne niż niebezpieczne	Σ
1	02 03	Odpady z przygotowania, przetwórstwa produktów i używek spożywczych oraz odpady pochodzenia roślinnego, w tym odpady z owoców, warzyw, produktów zbożowych, olejów jadalnych, kakao, kawy, herbaty oraz przygotowania i przetwórstwa tytoniu, drożdży i produkcji ekstraktów drożdżowych, przygotowywania i fermentacji melasy (z wyłączeniem 02 07)	-	13,7	13,7
2	03 02	Odpady powstające przy konserwacji drewna	0,1	-	0,1
3	06 02	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania wodorotlenków	12,0	-	12,0
4	07 02	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania tworzyw sztucznych oraz kauczuków i włókien syntetycznych	-	25,0	25,0
5	07 07	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania innych nie wymienionych produktów chemicznych	1,0	-	1,0
6	08 01	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania oraz usuwania farb i lakierów	4,24	0,01	4,25
7	08 04	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania klejów oraz szczeliw (w tym środki do impregnacji wodoszczelnej)	0,25	-	0,25
8	09 01	Odpady z przemysłu fotograficznego i usług fotograficznych	0,715	-	0,715
9	10 01	Odpady z elektrowni i innych zakładów energetycznego spalania paliw (z wyłączeniem grupy 19)	-	14003,84	14003,84
10	10 10	Odpady z odlewnictwa metali nieżelaznych	-	7025,0	7025,0
11	11 01	Odpady z obróbki i powlekania metali oraz innych materiałów (np. procesów galwanicznych, cynkowania, wytrawiania, fosforanowania, alkalicznego odtłuszczenia, anodowania)	25,0	-	25,0
12	12 01	Odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych	5630,002	25905,16	31535,16
13	12 03	Odpady z odtłuszczenia wodą i parą (z wyłączeniem grupy 11)	155,0	-	155,0
14	13 01	Odpadowe oleje hydrauliczne	1099,416	-	1099,416
15	13 02	Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe	43,069	-	43,069
16	13 03	Odpadowe oleje i ciecze stosowane jako elektroizolatory oraz nośniki ciepła	11,811	-	11,811
17	13 05	Odpady z odwadniania olejów w separatorach	3107,872	-	3107,872
18	13 07	Odpady paliw ciekłych	3,155	-	3,155
19	13 08	Odpady olejowe, nieujęte w innych podgrupach	50,0	-	50,0
20	15 01	Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)	502,193	1320,16	1822,353
21	15 02	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne	183,599	544,01	727,609
22	16 01	Zużyte lub nie nadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08)	7,834	1585,41	1593,244
23	16 02	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych	45,9015	5,06	50,9615
24	16 03	Partie produktów nie odpowiadające wymaganiom oraz produkty przeterminowane lub nieprzydatne do użytku	-	56,5	56,5
25	16 06	Baterie i akumulatory	61,195	10,6	71,795
26	16 07	Odpady z czyszczenia zbiorników magazynowych, cystern transportowych i beczek (z wyjątkiem grup 05	46,0	-	46,0

		i 13)			
27	16 08	Zużyte katalizatory	5,0	-	5,0
28	16 10	Uwodnione odpady ciekłe przeznaczone do odzysku lub unieszkodliwiania poza miejscem ich powstawania	0,01	-	0,01
29	16 81	Odpady powstałe w wyniku wypadków i zdarzeń losowych	0,1	-	0,1
30	17 01	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np.beton, cegły, płyty, ceramika)	273,0	5350,5	5623,5
31	17 02	Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych	1,975	21,835	23,81
32	17 03	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych	72,67	175,725	248,395
33	17 04	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali	32,861	819,89	852,751
34	17 05	Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębiania	32,031	2735,35	2767,381
35	17 06	Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest	13277,2	66,04	13343,24
36	17 08	Materiały konstrukcyjne zawierające gips	-	11,04	11,04
37	17 09	Inne odpady z budowy, remontów i demontażu	0,11	2,32	2,43
38	18 01	Odpady z diagnozowania, leczenia i profilaktyki medycznej	1,0	-	1,0
39	19 08	Odpady z oczyszczalni ścieków nieujęte w innych grupach	120,56	22,0	142,56
40	19 12	Odpady z mechanicznej obróbki odpadów (np.obróbki ręcznej, sortowania, zgniatania, granulowania) nieujęte w innych grupach	-	2400,0	2400,0
RAZEM			24806,87	62099,15	86906,02

Pozwolenia na zbieranie odpadów komunalnych stałych i płynnych wydane przez Prezydenta Miasta Wałbrzycha

- PUKiOŚ AER Krystyna Kubowicz Wałbrzych -1997
- PUKiOŚ MAGRA Wałbrzych -1997
- EKO-WTÓR Leszek Kuzynowski -1997
- REVEX Plastik Recykling Wałbrzych -1997
- EKOTRANS Sopot -1998
- DRYFUS Wojciech Ryl Sopot -1998
- WPO sp. z o.o Wałbrzych -1998 oraz 2001, 2002 i 2004 rok
- PPUH MAXER Głuszycza (odpady ciekłe) -1998
- PPUH MAXER Głuszycza (odpady stałe) -2000
- WYS-EKO Roman Kałuża -2000
- S.C. CEROMA Wałbrzych -2000
- HYDRO-TRANS R. Gawrzoł Komorniki -2001
- RZSW Wałbrzych -2003
- PUK van Gansewinkel sp. z o.o Oława -2003
- PTD-Wywóz Nieczystości Stałych i Płynnych P.Kasprzak Walim -2004
- MZUK sp. z o.o Wałbrzych -2004

a) zbiórka odpadów wielkogabarytowych

W całym strumieniu wytwarzanych odpadów komunalnych, odpady wielkogabarytowe stanowią istotny problem. Najczęściej występujące problemy organizacyjne i transportowe, a więc logistyczne, mogą przy dzisiejszych rozwiązaniach odchodzić w zapomnienie. Odpady wielkogabarytowe stanowią najczęściej potencjalne źródło odpadów, z których można odzyskać wiele części i materiałów przydatnych do dalszej przeróbki lub wykorzystania. Zatem są potencjalnym źródłem odzysku dla podmiotów lub osób fizycznych, które będą chciały lub prowadzą tego rodzaju działalność. Z analizy udostępnionych materiałów wynika, że nie udaje się uniknąć związanych z bytowaniem wielkogabarytowych odpadów w wielu gminach w Polsce i miasto Wałbrzych nie jest tu wyjątkiem. W miarę „znajdowania” odpadów wielkogabarytowych, dokonuje się ich zbiórki i wywozu do zakładu unieszkodliwiania odpadów, jednak nie są prowadzone w gminie cyklicznie powtarzane akcje zbierania na tzw. wystawkę. Najczęściej odpady te zabierane są na składowisko przy okazji odbioru odpadów typowo komunalnych. Zdarza się odbieranie tego rodzaju odpadów na tzw. zgłoszenie. Nie jest także, na terenie gminy, rozwiązana kwestia odpadów problemowych takich jak sprzęt RTV, baterie, świetlówki, zużyty sprzęt elektroniczny i wraki samochodowe. Dla tego rodzaju odpadów nie istnieje zorganizowana sieć punktów, a zbieranie, jeżeli się odbywa ma jedynie charakter akcyjny, bardziej powiązany z działaniem edukacyjnym niż systematyczną i zorganizowaną zbiórką. Tylko nieznaczne ilości tych odpadów są odzyskiwane. Odpady wielkogabarytowe stanowią istotny problem, ponieważ nie wszystkie trafiają na składowiska odpadów. Niekiedy, służby komunalne, przywożą na składowiska tego rodzaju odpady z różnych miejsc gminy. Znajdują się one w rzekach i potokach i są powodem spiętrzeń wody płynącej, powodując lokalne podpiętrzenia wody, a tym samym zagrożenie powodziowe. Często są znajdowane w okolicznych lasach, stanowiąc zagrożenie dla środowiska naturalnego.

b) działania instytucjonalne

Działania instytucjonalne mające na celu selektywną zbiórkę odpadów komunalnych rozpoczęło WPO sp. z o.o z Wałbrzycha w 2001 roku. Na terenie miasta zorganizowano do dnia dzisiejszego 38 miejsc zbierania odpadów. Łączna ilość pojemników na odpady udostępniona w tych miejscach wynosi na dzień dzisiejszy 106 sztuk, w których zbierane są odpady podgrupy 15 01 - odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi) i podgrupy 20 01 - odpady komunalne segregowane i gromadzone selektywnie (z wyłączeniem 15 01). W wyniku tego przedsięwzięcia na przestrzeni lat 2001-2003 zebrano łącznie 56.25 papieru i makulatury, 14.22 Mg tworzyw sztucznych i 67.51 Mg szkła. Z tych ilości za 2003 rok uzyskano odpowiednio papieru i makulatury 15.09 Mg, 11.31 Mg tworzyw sztucznych i 48.47 Mg szkła. Niezależnie od powyższego WPO sp. z o.o jako operator instalacji do unieszkodliwiania odpadów czyli składowiska odpadów przy ulicy Beethovena w Wałbrzychu prowadzi także w jego obrębie segregowanie odpadów. Ze strumienia odpadów komunalnych w latach 2002 i 2003 wyselekcjonowano odpad o kodzie 20 03 03 w ilości 749.44 Mg z czego w 2003 roku 344.94 Mg. Poza tymi przypadkami nie prowadzi się na terenie gminy zorganizowanego systemu selektywnej zbiórki odpadów. Można jedynie stwierdzić, że prowadzoną na taką skalę segregację odpadów możemy nazwać jedynie początkiem rozdzielania strumienia odpadów zwłaszcza tych, które mają charakter surowców wtórnych.

c) działania komercyjne

Część podmiotów gospodarczych, które prowadzą działalność, stwierdziła, że odzyskując ze strumienia odpadów, odpady nadające się do ponownego wykorzystania i przerobu, będzie odnosiła korzyści i rozpoczęła tego rodzaju działania. W celu wykonywania tych czynności, rozumianych w ustawie o odpadach jako zbieranie odpadów, zgodnie z prawem, jednostki organizacyjne, które prowadzą takie działania muszą uzyskać decyzję Starosty. Zezwolenia te dotyczą (we fragmentach) także odpadów niebezpiecznych. Wszystkie wydane przez Starostę Wałbrzyskiego, dla terenu obejmującego miasto Wałbrzych, zezwolenia tego rodzaju (po przeprowadzonych postępowaniach administracyjnych i opiniach miasta Wałbrzych), zostały zebrane i uwidocznione w wyżej zamieszczonych wykazach. Z zestawienia rodzajów odpadów wynika, że większość tych, którzy uzyskali decyzje na zbieranie, kieruje się w stronę odpadów przemysłowych, zwłaszcza takich, które mogą zostać ponownie przetworzone lub wykorzystane. Niezależnie od powyższego pozwolenia tego rodzaju uzyskały również podmioty zajmujące się zbieraniem odpadów typowo komunalnych. Nie można uniknąć prowadzenia działalności gospodarczej bez wytwarzania odpadów. Bardzo często w działalności gospodarczej są wytwarzane odpady niebezpieczne (również w strumieniu odpadów komunalnych znajdują się odpady niebezpieczne). Pomimo tego, że Plan nie musi się odnosić do odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w przemysłowej działalności podmiotów gospodarczych, to jednak w całym strumieniu odpadów stanowią one znaczną ilość i bardzo często właśnie ich wytwarzanie, zbieranie, transport, odzysk czy unieszkodliwianie stanowi problem dla lokalnych społeczności. Poniżej wykaz podmiotów, które w 2003 roku otrzymały od Starosty Wałbrzyskiego pozwolenia na transport odpadów.

Pozwolenia na transport odpadów 2003 rok

Podmiot	Podgrupa
P.H.U. „MAK-BUD” Stanisław Szklar, Ul. Wrocławska 149/1, 58-306 Wałbrzych	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali
	Odpady komunalne segregowane i gromadzone selektywnie (z wyłączeniem 15 01)
Spółka z o.o. „ECO-FIX” ul. Wrocławska 101, 58-306 Wałbrzych	Odpady z produkcji oraz z przetwórstwa masy celulozowej, papieru i tektury
	Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)
	Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych
	Odpady z mechanicznej obróbki odpadów (np. obróbki ręcznej, sortowania, zgniatania, granulowania) nieujęte w innych grupach
	Odpady komunalne segregowane i gromadzone selektywnie (z wyłączeniem 15 01)
	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali
	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania tworzyw sztucznych oraz kauczuków i włókien syntetycznych
Rejonowy Związek Spółek Wodnych ul. Bema 19, 58-304 Wałbrzych	Odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, leśnictwa, łowiectwa rybołówstwa
	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne
	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika)
	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych
	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali
	Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębiania)
	Odpady z oczyszczalni ścieków nieujęte w innych grupach

<p>P.U.H. „KONKRET” M.Ciechanowicz, Z.Klimczak, S.Milewski, ul.Kasztanowa 4b, 58-300 Wałbrzych</p>	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika)
	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali
	Odpady z fizycznej i chemicznej przeróbki kopalin innych niż rudy metali
	Odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, leśnictwa, łowiectwa i rybołówstwa
	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania tworzyw sztucznych oraz kauczuków i włókien syntetycznych
	Odpady z przeróbki (np. rafinacji) ropy naftowej
	Odpady z hutnictwa srebra, złota i platyny
	Odpady z odlewnictwa żelaza
	Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08)
	Odpady z produkcji spoiw mineralnych (w tym cementu, wapna i tynku) oraz z wytworzonych z nich wyrobów
	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych
	Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębienia)
	Odpady z mechanicznej obróbki odpadów (np. obróbki ręcznej, sortowania, zgniatania, granulowania) nieujęte w innych grupach
<p>P.U.H. „TRANS-TATRA” A.Wycisk, G.Kowzowicz, A.Alejziak, ul.Lelewela 7/2, 58-306 Wałbrzych</p>	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika)
	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali
	Odpady z fizycznej i chemicznej przeróbki kopalin innych niż rudy metali
	Odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, leśnictwa, łowiectwa i rybołówstwa
	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania tworzyw sztucznych oraz kauczuków i włókien syntetycznych
	Odpady z przeróbki (np. rafinacji) ropy naftowej
	Odpady z hutnictwa srebra, złota i platyny
	Odpady z odlewnictwa żelaza
	Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08)
	Odpady z produkcji spoiw mineralnych (w tym cementu, wapna i tynku) oraz z wytworzonych z nich wyrobów
	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych
	Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębienia)
	Odpady z mechanicznej obróbki odpadów (np. obróbki ręcznej, sortowania, zgniatania, granulowania) nieujęte w innych grupach
<p>Firma Handlowo Usługowa „PAKRU” Paweł Studzienny ul.Stefana Okrzei 3/51, 58-300 Wałbrzych</p>	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali
<p>„DAR WÓD” Spółka Cywilna – Roman Szkoła & Robert Plewka, ul.Sztygarska 10, 58-305 Wałbrzych</p>	Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08) – w tym odpady niebezpieczne
<p>Wiesław Groszkowski – Przetwórstwo i Obrót Metalami Nieżelaznymi ul.Gen.Zajączka 6a, 58-300 Wałbrzych</p>	Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)
	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali

<p>Spółka z o.o. „RAN-SIGMA” Ul. Wrocławska 142A, 58-306 Wałbrzych</p>	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne
	Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08) – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z mechanicznej obróbki odpadów (np. obróbki ręcznej, sortowania, zgniatania, granulowania) nieujęte w innych grupach
	Odpadowe oleje hydrauliczne – w tym odpady niebezpieczne
	Odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe – w tym odpady niebezpieczne
	Odpadowe oleje i ciecze stosowane jako elektroizolatory oraz nośniki ciepła – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z odwadniania olejów w separatorach – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady olejowe nieujęte w innych podgrupach – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z rozpuszczalników organicznych, chłodziw i propelentów w pianach lub aerozolach – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi) – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z czyszczenia zbiorników magazynowych, cystern transportowych i beczek (z wyjątkiem grup 05 i 13) – w tym odpady niebezpieczne
<p>FORTUM DZT Spółka Akcyjna, Ul. Broniewskiego 1B, 58-309 Wałbrzych</p>	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych – w tym odpady niebezpieczne
	Baterie i akumulatory – w tym odpady niebezpieczne
	Odpady z elektrowni i innych zakładów energetycznego spalania paliw (z wyłączeniem grupy 19)
	Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08)
	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika)
<p>Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. ul. Ogrodowa 19, 58 -306 Wałbrzych</p>	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali
	Odpady z elektrowni i innych zakładów energetycznego spalania paliw (z wyłączeniem grupy 19)
	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika)
	Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębiania)

10.4. Instalacje do unieszkodliwiania

W rozumieniu definicji zawartych w ustawie o odpadach na terenie miasta Wałbrzych istnieje kilka instalacji do unieszkodliwiania odpadów. Są to instalacje zarówno związane z odpadami komunalnymi jak i przemysłowymi, a także specjalnymi. Poniżej przedstawiono dane w formie opisowej i tabelarycznej, charakteryzujące te instalacje.

a) instalacja do termicznego unieszkodliwiania odpadów

Wybudowana w 1996 roku na terenie Specjalistycznego Szpitala Zespolonego Nr 2 im. Stefana Batorego w Wałbrzychu spalarnia obsługuje na terenie miasta Wałbrzych szpitale, laboratoria, przychodnie lekarskie, punkty krwiodawstwa itp. placówki służby zdrowia. Przeznaczona jest ona do termicznego unieszkodliwiania odpadów medycznych. Wydajność spalarni to ok. 200 Mg/rok. Spalarnia ta jest wykorzystywana w pełnym zakresie możliwego obciążenia.

Nośnikiem energii spalarni z piecem typu GG 14 firmy HOVAL jest olej opałowy. Zastosowanie instalacji Hoval do termicznej utylizacji odpadów ma wiele zalet wśród których do najważniejszych należy:

- utrzymanie emisji spalin na minimalnym poziomie,
- całkowite spalania odpadów i uzyskanie sterylnego popiołu,
- masowa i objętościowa redukcja odpadów ,
- oraz wykorzystanie ciepła z procesu unieszkodliwiania do produkcji pary lub gorącej wody (obniżenie kosztów utylizacji) .

Pozyskane ze spalania odpadów ciepło wykorzystywane jest w przyszpitalnych obiektach tj. kuchni, pralni, sterylizacji, co obniża koszty utylizacji odpadów.

b) instalacja do wytwarzania granulatu gumowego

Instalacja ta została zlokalizowana na placu składowym Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej S.A w Wałbrzychu. Jej podstawowe elementy to rozdrabniarka dwuwałowa obrotowa, wykorzystywana do wstępnego rozdrabniania (z systemem docisku i podajnikami wznoszącym i odbierającym), dalej uniwersalny granulador – jednowałowa rozdrabniarka (nożyce udarowe) z systemem docisku i rynną wibracyjną. Zainstalowany na ciągu technologicznym separator, pozwala na oddzielenie osnowy opon podczas rozdrabniania. Minimalna wydajność granuladora jednowałowego wynosi 2 Mg/h.

c) pozostałe instalacje

Na podstawie zgromadzonych materiałów, ankiet, Raportów Oddziaływania na Środowisko, przeglądów ekologicznych, informacji z Urzędu Miasta Wałbrzycha, Starostwa Powiatowego i instytucji monitorujących środowisko dokonano analizy pozostałych na terenie miasta instalacji służących gospodarce odpadami. Pozostałymi instalacjami związanymi z tą gospodarką są:

- istniejące i eksploatowane składowisko odpadów komunalnych przy ul. Beethovena
- składowisko odpadów komunalnych przy ul. Stacyjnej (do rekultywacji)
- składowisko odpadów obojętnych (gruzowisko) przy ul. Świdnickiej (wstrzymana eksploatacja – rekultywacja dla I etapu wykonana w 90 %, dla II etapu w 20 %).
- składowisko odpadów przemysłowych przy ul. Górniczej

Ze względu na fakt, że PGO powinien przede wszystkim odnosić się do tego rodzaju odpadów, na których wytwarzanie, zbieranie czy generalnie rzecz biorąc postępowanie gmina ma wpływ, to szczegółowej zostanie w tym materiale podana informacja dotycząca czynnego składowiska odpadów komunalnych dla Wałbrzycha.

Składowisko Odpadów Komunalnych przy ul. Beethovena w Wałbrzychu zostało oddane do eksploatacji z początkiem 2000 roku. Docelowa, projektowana pojemność dwóch wybudowanych kwater (1a i 1b) składowiska to 473 tyś. m³. Koncepcja projektowa zakładała wybudowanie kolejnych dwóch kwater o łącznej pojemności ok. 450 tyś. m³. Składowisko posiada pełne uszczelnienie zapobiegające przenikaniu wód odciekowych do gruntu. Ponadto wyposażone jest w trzy układy drenażowe (odcieku, kontrolny i wód gruntowych) oraz monitoring elektroniczny szczelności geomembrany . Ocieki odprowadzane są do zbiornika odciekowego o pojemności. ok. 800 m³ natomiast wody gruntowe i opadowe odprowadzone są do zbiornika wód deszczowych o pojemności. ok. 1400 m³. Składowisko wyposażone jest w następujące obiekty i urządzenia:

- budynek administracyjno - socjalny,
- budynek garażowo-warsztatowy,
- wagę samochodową sprzężoną z komputerem,
- plac i drogi komunikacji wewnętrznej z oświetleniem,
- instalacja odgazowania kwatery 1 a,
- instalacja rozdeszczowywania odcieków z układem pompowym pomiarowym,
- kanalizację sanitarną zaplecza socjalnego,
- kompaktor STAVOSTROJ, spycharka, ładowarka,
- ogrodzenie z dwiema bramami wjazdowymi.

Wg informacji zaczerpniętych z danych WIOŚ oraz danych Wydziału Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Wałbrzychu podstawowe parametry pozostałych pracujących instalacji, czyli składowisk odpadów kształtują się jak w poniższej tabeli.

Tabela. Składowiska do unieszkodliwiania odpadów w Wałbrzychu

a) odpady komunalne

Lp	Lokalizacja	Administrator	Obsługiwany teren, użytkownicy	Pow. (ha)	Pojemność (tys.m ³)	Szacunkowa ilość odpadów składowana w 2002 r (tys.m ³)	Ilość odpadów nagromadzonych na koniec 2002 r (tys.m ³)	Przewidywany okres eksploatacji	Posiadana dokumentacja techniczna uwagi
	Miejscowość Gmina								
1.	Wałbrzych	Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o Wałbrzych	Miasto Wałbrzych, Szczawno Zdr., Jedlina Zdr., Walim, Głuszycza	8.55	474 47.4 (wg WIOŚ)	37.5	136.0	2006	Zatwierdzona instrukcja eksploatacji

b) odpady przemysłowe

1.	Wałbrzych gmina Wałbrzych	Mo-BRUK Korzenna	b.o	8.0	371.8	10.7	76.3	2012	Zatwierdzona instrukcja eksploatacji
----	---------------------------	------------------	-----	-----	-------	------	------	------	--------------------------------------

10.5. Dane wg bazy wojewódzkiej

Zgodnie z ustawą o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2001 Nr 62 poz. 628), posiadacz odpadów ma obowiązek prowadzić ewidencję odpadów i obowiązek sporządzenia oraz przedłożenia Marszałkowi Województwa, zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilościach odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów, według wzoru podanego przez Ministra Środowiska. Po zmianie przepisów dotyczących ponoszenia opłat za korzystanie ze środowiska, poszczególni wytwórcy odpadów, którzy wytwarzają odpady podobne do komunalnych nie muszą już składać tego rodzaju informacji. Zbiorczą informację o tego rodzaju odpadach muszą złożyć do Urzędu Marszałkowskiego prowadzący instalację do unieszkodliwiania odpadów i w przypadku miasta Wałbrzych informacje uzyskane w tej bazie dotyczyły składowiska przy ulicy Górniczej i ulicy Beethovena. Wg danych uzyskanych w Urzędzie Marszałkowskim w 2003 roku, na składowisko odpadów komunalnych przy ul. Beethovena zostało przyjętych 23343.16 Mg odpadów o kodzie 20 03 01 tj. niesegregowane odpady komunalne.

10.6. Dane wg SIGOP

Bazę tę prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Składanie informacji w tej bazie nie ma charakteru obligatoryjnego. Dane ujęte w tej bazie dotyczą przede wszystkim odpadów przemysłowych ogółem i odpadów niebezpiecznych. Z danych uzyskanych w WIOŚ Wrocław gospodarka odpadami przemysłowymi na terenie Wałbrzycha kształtowała się jak w poniższej tabeli. W czasie opracowywania tego materiału, podjęto próbę uzyskania informacji wg poniższego podziału za 2003 rok, jednak SIGOP tymi danymi, za ten okres, nie dysponował. Z tego powodu zamieszczono dane za 2002 rok.

Tabela Gospodarka odpadami przemysłowymi i niebezpiecznymi w Wałbrzychu [Mg]

Gmina	Rok	Odpady przemysłowe / odpady niebezpieczne Wytworzone	Odpady przemysłowe / odpady niebezpieczne skł.tymczasowo	Odpady przemysłowe / odpady niebezpieczne wykorzystane(odzysk)	Odpady przemysłowe / odpady niebezpieczne unieszkodliwione	Odpady przemysłowe/ Odpady niebezpieczne składowane
Wałbrzych	2001	-	-	-	-	-
	2002	84914,5 344,6	5512,8 40,2	50591,8 124,6	9082,7 167,8	18960,6 12,7

Ogółem w Wałbrzychu wytworzono 84919.5 Mg odpadów przemysłowych. Z tej ilości zmagazynowano 5512.8 Mg i odzyskano 50591.8 Mg odpadów. Unieszkodliwiono poza składowaniem 9082.7 Mg, a przez składowanie 18960.6 Mg odpadów.

10.7. Dane wg informacji o stanie środowiska miasta Wałbrzych

Na potrzeby tej informacji służby Prezydenta Miasta Wałbrzycha dokonały m.in. bilansu odpadów innych niż niebezpieczne przewidzianych do wytworzenia w 2003 roku. Wg tej informacji w 26 podgrupach odpadów powinno zostać wytworzonych łącznie 21780.986 Mg odpadów. Wg tego samego źródła za 2002 rok i połowę 2003 na terenie miasta wytworzono ogółem 18056.106 Mg odpadów niebezpiecznych w ponad 30 podgrupach. Odpadów komunalnych wg tego źródła w 2002 roku WPO wykazało 36906.11 Mg, a do lipca 2003 roku WPO podało 11694.99 Mg.

10.8. Nielegalne wysypiska odpadów

Nielegalne składowiska odpadów- częściej nazywane „dzikimi wysypiskami śmieci” stanowią poważne zagrożenie dla środowiska naturalnego. Powstają najczęściej na obrzeżach miejscowości bez względu na to czy jest to miasto czy wieś. Przyczyn powstawania tego rodzaju wysypisk jest kilka. W dzisiejszej sytuacji ekonomicznej opłaty za wywóz śmieci stanowią często znaczny koszt ze względu na transport, koszty własne, spłaty kredytów na budowę obiektów czy opłatę za korzystanie ze środowiska, stąd porzucanie odpadów w miejscach nieprzygotowanych i przypadkowych często jednak, od wielu lat, miejscach dokładnie tych samych. Brak wydziałania ze strumienia odpadów wielkogabarytowych i odpadów elektrycznych i elektronicznych z gospodarstwa domowego, powoduje, że odpady tego rodzaju trafiają na dzikie wysypiska zamiast stanowić źródło odzysku odpadów i to nie tylko dla zbieraczy indywidualnych, ale także przy dobrze zorganizowanym systemie dla zbieraczy instytucjonalnych. W dalszym ciągu brakuje składowisk odpadów, które przyjmowałyby odpady pochodzące ze źródeł komunalnych, a stanowiących odpady możliwe do odzysku i wykorzystania np. odpady z rozbiórek, gruzy, betony, czy też, pomimo instalacji wytwarzania granulatu w Wałbrzychu, opony. Nie jest popularne wydziałanie ze strumienia śmieci odpadów organicznych. Brak szerszej wiedzy o środowisku i obiegu materii w przyrodzie powoduje, że często społeczeństwo porzuca odpady w miejscach do tego nieprzygotowanych, nie wiedząc, że za likwidację dzikiego wysypiska odpowiada właściciel terenu. Często więc, za likwidację tych wysypisk płacą w sposób pośredni także Ci, którzy przyczynili się do ich powstania, pozbawiając się jednocześnie publicznych środków na inne ważne gminne przedsięwzięcia. Tego rodzaju „obiekty” powstają i są likwidowane stosunkowo szybko, dlatego też nie zostaną tu wyszczególnione dokładne lokalizacje. Z informacji zawartych w dostępnych materiałach wynika (m.in. „Analiza stanu środowiska Wałbrzycha” opracowana w sierpniu 2003 roku przez Wydział Gospodarki Mienia Dział Gospodarki Przestrzennej i Środowiska), że na terenie miasta tego rodzaju obiektów było 31 (w rejonie Podzamcza 3, Piaskowej Góry 5, Białego Kamienia i Sobięcina 5, Podgórze 8, Śródmieścia 5, Starego Zdroju i Nowego Miasta 5).

10.9. Analiza skuteczności obowiązujących przepisów prawa środowiska

Podczas zbierania informacji do opracowania Planu Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha, ale także w wyniku własnych obserwacji, stwierdzono, że występuje w bazach danych ogromna dysproporcja pomiędzy działającymi (zgłoszonymi i zarejestrowanymi) podmiotami gospodarczymi, a wydanymi przez organy ochrony środowiska decyzjami z zakresu gospodarki odpadami. Poniżej dzięki współpracy ze s.c „ekosystem” z Wrocławia zamieszczono analizę tego zjawiska.

1) Wymogi prawne dotyczące wytwórców odpadów z sektora gospodarczego

Ustawa o odpadach (Dz.U. 01.62.628 z późn. zm.) zobowiązuje wytwórców odpadów do podejmowania działań mających na celu przeciwdziałanie powstawaniu odpadów, ograniczania ich ilości i negatywnego oddziaływania na środowisko. W przypadku, gdy nie udało się zapobiec powstaniu odpadów, wytwórca zobowiązany jest do zapewnienia ich odzysku lub unieszkodliwienia. Dla zapewnienia realizacji tych założeń, w zależności od ilości i rodzaju wytwarzanych odpadów, ustawodawca nałożył na wytwórców odpadów następujące obowiązki:

- przedłożenia informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami, jeżeli podmiot wytwarza odpady niebezpieczne w ilości do 0,1 Mg (100 kg) rocznie albo powyżej 5 Mg (5 ton) rocznie odpadów innych niż niebezpieczne.
- uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, jeżeli podmiot wytwarza odpady niebezpieczne w ilości powyżej 0,1 Mg (100 kg) rocznie.
- uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów, jeżeli podmiot wytwarza powyżej 1 Mg (1 tony) odpadów niebezpiecznych lub powyżej 5 tys. Mg (5 tys. ton) odpadów innych niż niebezpieczne w ciągu roku, powstających w związku z prowadzeniem instalacji.

Organem właściwym do składania powyższych dokumentów i wydania stosownej decyzji jest starosta, a w przypadku przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko jest obowiązkowe, organem tym jest wojewoda. Dla miasta Wałbrzycha właściwym organem jest starosta. Powyższych obowiązków nie stosuje się do odpadów komunalnych oraz nie dotyczą one wytwórców odpadów, na których przepisy ochrony środowiska nakładają obowiązek posiadania pozwolenia zintegrowanego. Wytwórca odpadów z obowiązku poddawania ich odzyskowi lub unieszkodliwianiu może wywiązywać się samodzielnie lub zlecać to innym podmiotom. Poddawanie odpadów procesom odzysku lub unieszkodliwiania, w większości przypadków, wiąże się z uzyskaniem stosownych decyzji. Wymóg ten dotyczy również transportu i składowania odpadów.

Ustawa nakłada na wytwórcę odpadów również obowiązek prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów, a także sporządzania i przesyłania właściwemu marszałkowi województwa zbiorczych zestawień danych o rodzajach i ilościach wytworzonych odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do ich odzysku i unieszkodliwiania. Uzyskane w ten sposób dane umożliwiają prowadzenie bieżącego monitoringu nad przepływem odpadów.

Ustawa przewiduje sankcje za nie wywiązywanie się z powyższych obowiązków. W sytuacji nie złożenia wymaganej informacji o wytwarzanych odpadach lub braku wymaganej decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami, wytwórca odpadów podlega karze grzywny (art. 76 ustawy o odpadach).

Wytwórca odpadów, który eksploatuje instalację bez wymaganego pozwolenia lub z naruszeniem jego warunków, podlega karze aresztu albo ograniczenia wolności albo grzywny (art. 351 ustawy Prawo Ochrony Środowiska).

Ten, kto nie wywiązuje się z obowiązku prowadzenia ewidencji, przekazywania informacji lub zbiorczych zestawień danych podlega karze grzywny (art. 76 ustawy o odpadach).

2) Aktualny stan realizacji prawa przez wytwórców odpadów z sektora gospodarczego

Liczba zarejestrowanych i działających podmiotów gospodarki narodowej w Wałbrzychu, w roku 2003 wynosiła 14193.¹ W trakcie ponad dwuletniego okresu obowiązywania ustawy o odpadach, swoją sytuacją formalno-prawną uregulowało zaledwie 84 wytwórców odpadów.² Wymieniona liczba nie obejmuje grupy podmiotów prowadzących działalność szczególnie uciążliwą dla środowiska, w przypadku których organem decyzyjnym jest wojewoda, a także podmiotów, które uzyskały decyzje w zakresie wytwarzania odpadów wydane na podstawie nieobowiązującej już ustawy o odpadach z roku 1997. (Dz.U. 97.96.592). Decyzje wydane na mocy ustawy z 1997 r. wygasają z dniem 30 czerwca 2004 r (dlatego nie zostały one uwzględnione do podanych wyżej ilościach).

Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze KRUPGN-REGON wg sekcji.

¹ Urząd Statystyczny we Wrocławiu, *Rocznik statystyczny województwa dolnośląskiego rok 2003* tom II, Wrocław 2004 r.

² Dane udostępnione przez Starostwo Powiatu Wałbrzyskiego

L.p.	Sekcja	Ilość podmiotów
1	PRZEMYSŁ	969
2	BUDOWNICTWO	1125
3	HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWY POJAZDÓW MECHANICZNYCH, MOTOCYKLI ORAZ ARTYKUŁÓW UŻYTKU OSOBISTEGO I DOMOWEGO	4433
4	TRANSPORT, GOSPODARKA MAGAZYNOWA I ŁĄCZNOŚĆ	1484
5	OBSŁUGA NIERUCHOMOŚCI I FIRM; NAUKA	3545
6	OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA	529
7	W POZOSTAŁYCH SEKCJACH	2108
8	OGÓLEM ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW	14193

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu

Z pewnością nie wszystkie podmioty zarejestrowane w Urzędzie Statystycznym (14193 podmiotów), mają obowiązek uzyskania stosownych decyzji. Jednak pewnego rodzaju działalności wiążą się bezpośrednio z wytwarzaniem odpadów niebezpiecznych i można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, że obowiązek taki występuje u znacznej części podmiotów należących do następujących sekcji³, zamieszczonych w poniższej tabeli.

Tabela 2: Liczba podmiotów z uregulowaną sytuacją formalno-prawną w zakresie gospodarki odpadami.

Sekcja	Ilość podmiotów w sekcji	Ilość wydanych decyzji
PRZEMYSŁ	969	9
BUDOWNICTWO	1125	25
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWY POJAZDÓW MECHANICZNYCH, MOTOCYKLI ORAZ ARTYKUŁÓW UŻYTKU OSOBISTEGO I DOMOWEGO	4433	26
OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA	529	0

Dane decyzje przypisano poszczególnym sekcjom na podstawie ich treści. Podano dane tylko dla 4 sekcji.

³Podział na sekcje zgodny z Dz.U.97.128.829 Polska Klasyfikacja Działalność

Wymienione sekcje obejmują łącznie 7056 podmiotów, spośród których uregulowaną sytuację posiada jedynie 60 podmiotów. Szczególną uwagę zwraca sekcja ochrony zdrowia i opieki społecznej, w której żaden podmiot nie uzyskał wymaganych decyzji (stan na koniec 2003r).

W chwili obecnej wiadomo o deklarowanych sposobach postępowania z odpadami jedynie u kilkudziesięciu podmiotów. Tym samym ogromna większość podmiotów postępuje z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpieczne w sposób nieznany. Nie wiadomo czy ich postępowanie zapewnia ochronę życia i zdrowia ludzi bezpośrednio stykających się z odpadami niebezpiecznymi oraz czy stwarza zagrożenie dla okolicznych mieszkańców i środowiska.

3) Konsekwencje nieprzestrzegania prawa z zakresu ustawy o odpadach

W Wałbrzychu działa ponad 14 tys. podmiotów gospodarczych, z których zaledwie 84 wywiązały się z obowiązków wynikających z ustawy o odpadach. Sytuacja ta uniemożliwia skuteczny nadzór nad obiegiem odpadów z sektora gospodarczego. Utrudnia ona również możliwość egzekwowania prawidłowego postępowania z odpadami, przede wszystkim niebezpiecznymi, wytwarzanymi przez podmioty działające na terenie miasta.

Obecny stan stwarza szereg zagrożeń dla mieszkańców Wałbrzycha i niesie za sobą następujące konsekwencje:

- możliwość wystąpienia licznych lokalnych skażeń powstałych w wyniku przedostawania się niewłaściwie magazynowanych odpadów niebezpiecznych do wód powierzchniowych (kanalizacja burzowa), wód podskórnych oraz do gleby, co wiąże się niejednokrotnie z nieodwracalnymi szkodami w środowisku i dużymi kosztami rekultywacji,
- powstawanie licznych dzikich wysypisk na terenach gminnych i tym samym ponoszenie wysokich kosztów ich likwidacji,
- powolny proces i wyższe koszty wdrożenia Planu Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha,
- brak w systemie ewidencji małych i średnich podmiotów, gospodarujących odpadami niebezpiecznymi, uniemożliwia nadzór nad tymi licznymi, rozszanymi na dużym obszarze wytwórcami odpadów, którzy sumarycznie są znaczącym źródłem zanieczyszczeń,
- brak kontroli nad obiegiem odpadów stwarza możliwość przekazywania ich firmom nieposiadającym odpowiednich zezwoleń, co zwiększa prawdopodobieństwo nieprawidłowych działań w zakresie utylizacji odpadów (np. spalanie w instalacjach do tego nieprzeznaczonych jak piece grzewcze, przydomowe i przyzakładowe kotłownie),
- wytwórcy odpadów nie objęci monitoringiem najczęściej łączą odpady niebezpieczne ze strumieniem odpadów komunalnych. Tym samym są one usuwane na składowiska komunalne, co należy uznać za postępowanie niedopuszczalne i zagrażające

środowisku. Następuje też wzrost kosztów obsługi składowiska odpadów komunalnych i jego późniejszej rekultywacji, spowodowany zgromadzonymi na nim substancjami niebezpiecznymi,

- wysokie koszty obsługi wytwórców odpadów przez firmy z branży ochrony środowiska, spowodowane małym popytem rynku na ich usługi,
- słaby rozwój branży i nowoczesnych technik ochrony środowiska,
- niski stopień wykorzystania funduszy unijnych przez przedsiębiorców na działania prośrodowiskowe.

W przypadku dalszego niewywiązywania się wytwórców odpadów z ich obowiązków, gmina Wałbrzych ponosić będzie, jako właściciel terenu, wysokie koszty likwidacji skażeń i usuwania dzikich wysypisk. Zagrożone również będzie bezpieczeństwo zdrowotne i ekologiczne mieszkańców.

4) Uprawnienia Prezydenta Miasta Wałbrzycha w egzekwowaniu prawa zawartego w ustawie o odpadach

Ustawa Prawo Ochrony Środowiska w art. 376 wskazuje jako organy ochrony środowiska:

- 1) Wójta, burmistrza lub prezydenta miasta,
- 2) Starostę,
- 3) Wojewodę,
- 4) Ministra właściwego do spraw środowiska.
oraz Organy Inspekcji Ochrony Środowiska.

Na mocy art. 379 prezydent miasta sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska, w tym ustawy o odpadach, leżących w jego kompetencjach. Organ ten może upoważnić pracowników urzędu miejskiego lub funkcjonariuszy straży miejskiej do wykonywania funkcji kontrolnych. Upoważnieni pracownicy urzędu lub straży miejskiej mają prawo kontrolować, czy wytwórca odpadów magazynuje lub składowe odpady w miejscu na ten cel przeznaczonym tzn. określonym w decyzjach, o których mowa w art. 63 ust. 6 ustawy o odpadach.

Kontrolujący uprawnieni są do:

- 1) wstępu wraz z rzeczoznawcami i niezbędnym sprzętem przez całą dobę na teren nieruchomości, obiektu lub ich części, na których prowadzona jest działalność gospodarcza, a w godzinach od 6 do 22 - na pozostały teren,
- 2) przeprowadzania badań lub wykonywania innych niezbędnych czynności kontrolnych,
- 3) żądania pisemnych lub ustnych informacji oraz wzywania i przesłuchiwanie osób w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego,

4) żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych mających związek z problematyką kontroli.

W przypadku magazynowania lub składowania odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych Prezydent Miasta, w drodze decyzji, nakazuje posiadaczowi odpadów usunięcie ich, wskazując przy tym sposób wykonania decyzji (art. 34 ustawy o odpadach). Jeżeli wyniki przeprowadzonej kontroli wskazują na popełnienie wykroczenia Prezydent Miasta, lub osoby przez niego upoważnione są uprawnieni do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego. (art. 379 ust. 4 ustawy Prawo Ochrony Środowiska) Dodatkowo organ ochrony środowiska, jakim jest Prezydent Miasta, w sytuacji gdy podmiot korzystający ze środowiska negatywnie oddziałuje na środowisko, może w drodze decyzji nałożyć na niego obowiązki:

- ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia,
- przywrócenia środowiska do stanu właściwego.

Wydana decyzja określa zakres ograniczenia lub stan, do jakiego ma zostać przywrócone środowisko (art. 362 ustawy Prawo Ochrony Środowiska).

5) Możliwe działania

Istnieje szereg przyczyn, z powodu, których tylko nieliczne podmioty wywiązują się z ustawowego obowiązku prawidłowej gospodarki odpadami. Jest to przede wszystkim niska świadomość ekologiczna i prawna małych i średnich przedsiębiorców. Wynika ona z niedostatecznego poziomu działań informacyjno-edukacyjnych oraz braku ogólnodostępnych i zrozumiałych informacji o ustawowych obowiązkach prawa ochrony środowiska, w tym o właściwej gospodarce odpadami. Sytuację dodatkowo pogarsza brak skutecznej kontroli.

W celu poprawy obecnego stanu niezbędne jest nasilenie działań edukacyjnych i kontrolnych skierowanych do wytwórców odpadów z sektora gospodarczego. Wspomniane działania powinny zostać zrealizowane przez samorząd lokalny. Ważne jest by w proces edukacji ekologicznej przedsiębiorców włączyć organizacje pozarządowe.

Działania edukacyjne mogą zostać sfinansowane ze środków Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz ze środków Unii Europejskiej. Koszty kontroli i egzekwowania przepisów powinny być pokrywane z opłat oraz z przychodów uzyskanych z kar pieniężnych.

Uregulowanie gospodarki odpadami w mieście spowoduje, że stanie się ona samofinansująca tzn. koszty związane z zagospodarowaniem odpadów przeniesione zostaną na rzeczywistych wytwórców odpadów, odciążając tym samym budżet gminy.

Przedstawiony materiał jest w wielu miejscach spójny ze spostrzeżeniami i wnioskami, jakie są zawarte w projekcie Planu, stanowiąc jego uszczegółowienie. Jedną z metod, jaką proponuje się poprawić stan środowiska naturalnego w Wałbrzychu, również w gospodarce odpadami jest również metoda administracyjna, która pozwala na poniesienie nieznaczących kosztów tzw. administracyjnych, co pozwala w wielu wypadkach na uzyskanie znacznych oszczędności w kosztach inwestycyjnych.

11. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

11.1 Odpady inne niż niebezpieczne

11.1.1 Odpady komunalne

Odpady z Wałbrzycha są wywożone na składowisko odpadów komunalnych przy ul. Beethovena. Raport WIOŚ w 2002 roku podaje, że na składowisko o powierzchni ok. 8.55 ha i pojemności całkowitej szacowanej na 47.4 tys. m³ (prawdopodobnie tzw. „czeski błąd” – raczej 474 tys. m³) odpadów komunalnych, przywieziono w 2002 roku ok. 37.5 tys. m³ odpadów. Do końca 2002 roku zeskładowano na tym składowisku łącznie ok. 136.0 tys. m³ odpadów komunalnych. Na składowisku jest prowadzony monitoring wód podziemnych i jest przygotowana instalacja odgazowująca. Składowisko jest obsługiwane przez Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o z Wałbrzycha. Raport WIOŚ podaje, że składowisko będzie eksploatowane do 2006 roku. Wg danych uzyskanych z tego przedsiębiorstwa na składowisko przy Beethovena przyjęto w 2003 roku 23760.8 Mg odpadów o kodzie 200301 i 344.94 Mg odpadów o kodzie 200303. Odpady na tym składowisku są ugniatane kompaktorem. Brak prowadzonej segregacji odpadów w mieście powoduje, że należy już w chwili obecnej poważnie myśleć o nowej kwaterze na odpady komunalne dla miasta. Pomimo tego, że rozwiązania przyjęte przez ustawę o odpadach spowodowały znaczne uszczelnienie całego systemu obrotu odpadami to jednak jeszcze do chwili obecnej można się spotkać wskaźnikami różniącymi się od siebie danymi statystycznymi, które dotyczą np. tego samego obiektu. Dla porównania poniżej w tabeli podane zostaną dane, jakie uzyskano z Wydziału Infrastruktury Miasta – Zespół Gospodarki Komunalnej.

Ilość odpadów dostarczonych na SOK przy ul. Beethovena w Wałbrzychu w 2003 roku

MIESIĄC	ILOŚĆ W TONACH							UWAGI
	WPO		Razem:	POZOSTALI		Razem:	ŁĄCZNIE	
	I połowa	II połowa		I połowa	II połowa			
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8	9
Styczeń	900,94	1134,26	2035,2	16,56	29,42	45,98	2064,62	
Luty	796,54	857,60	1654,14	6,68	13,46	20,14	1674,28	
Marzec	893,78	1141,08	2034,86	33,8	31,48	65,28	2100,14	
Kwiecień	1052,36	1092	2144,36	53,3	42,9	96,20	2240,56	
Maj	976,92	1045,77	2022,69	33	38,46	71,46	2094,15	
Czerwiec	924,82	859,76	1784,58	33,34	34,86	68,20	1852,78	
Lipiec	922,66	926,5	1849,16	23,9	49,52	73,42	1922,58	
Sierpień	807,64	867,03	1674,67	36,2	14,92	51,12	1725,79	
Wrzesień	1002,92	848,45	1851,37	22,54	77,76	100,3	1951,67	
Październik	890,3	1175,48	2065,78	110,3	171,5	281,8	2347,58	
Listopad	889,77	883,73	1773,5	123	160,3	283,3	1773,5	
Grudzień	851,4	1012,28	1863,68	118,56	74,42	192,98	2056,66	
W roku			22753,99			1350,18	23804,31	

Jak widać dane te, aczkolwiek nieznacznie ale jednak różnią się od danych uzyskanych od operatora składowiska, raportu WIOŚ, Urzędu Marszałkowskiego czy

rocznika statystycznego. Wszystkie takie przypadki różnic w danych nie były przez autora komentowane, a służyły jedynie do wyciągania wniosków. Należy pamiętać o tym, że składowisko przy ul. Beethovena przyjmowało wcześniej znacznie większe ilości odpadów, co obrazuje kolejna tabela.

Ilość odpadów złożona na SOK przy ul. Beethovena w Wałbrzychu w 2001 roku

MIESIĄC	WPO	POZOSTALI DOSTAWCY	ŁĄCZNIE	UWAGI
1	2	3	4	5
Styczeń	4463,50	274,59	4738,09	
Luty	3804,94	77,44	3882,38	
Marzec	4248,66	98,87	4347,53	
Kwiecień	4389,98	134,83	4553,12	
Maj	4170,79	159,66	4330,45	
Czerwiec	3647,39	288,99	3936,38	
Lipiec	3978,4	181,88	4160,37	
Sierpień	4094,8	153,58	4248,38	
Wrzesień	4179,6	152,23	3871,83	
Październik	4434,61	136,02	4570,63	
Listopad	3967,33	157,02	4124,35	
Grudzień	3558,92	1,18	3560,1	
Razem:	48938,92	1816,29	50323,61	

Pośrednim rokiem pomiędzy latami 2003 i 2001 był rok 2002, kiedy na składowisko złożono 37901.02 Mg odpadów. Zmniejszenie ilości odpadów nie było związane prawdopodobnie z uruchomieniem w niedalekich od Wałbrzycha odległościach innych składowisk odpadów lub też odbieraniem odpadów komunalnych przez firmy, które nie przestrzegały warunków w uzyskanych przez siebie decyzjach. Dokładna analiza ilości wytwarzanych na terenie miasta odpadów powinna być prowadzona przez służby miejskie wraz z operatorem składowiska w dłuższym okresie czasu. Jest to szczególnie ważne przy podejmowaniu decyzji mającej na celu rozbudowę składowiska. W pierwszej, bowiem kolejności nowa kwatery powinna być zaplanowana na potrzeby mieszkańców miasta przy jednoczesnym spełnieniu wymogi wprowadzenia segregacji odpadów i zmniejszenia ilości odpadów, które powinny być unieszkodliwione przez składowanie.

Poniżej za wskaźnikami z Krajowego Planu Gospodarki Odpadami i Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami przedstawiono najczęstszy skład morfologiczny odpadów komunalnych dla warunków polskich z podziałem na miasto i wieś.

Tabela. Skład morfologiczny odpadów

Grupa odpadów	Miasta [%]	Wsie [%]	Średnia w województwie [%]
Odpady organiczne	23,71	11,61	21,45

Papier	17,84	12,50	16,84
Tworzywa sztuczne	15,02	12,50	14,55
Tekstylia	2,82	2,23	2,71
Odpady szklane	7,04	8,93	7,39
Odpady metalowe	4,46	3,13	4,21
Odpady mineralne	23,71	41,52	27,04
Odpady wielkogabarytowe	4,69	6,70	5,07
Niebezpieczne	0,70	0,89	0,74

Jak wynika z powyższej tabeli, przeciętny skład morfologiczny strumienia odpadów komunalnych kierowanych na składowiska odpadów do unieszkodliwiania przez składowanie wykazuje, że występują w tym strumieniu odpady, które można, przy odpowiedniej gospodarce, wyodrębnić. Na dzień dzisiejszy w większości składowisk w Polsce, takie czynności odzyskiwania i rozdzielania odpadów w strumieniu odpadów komunalnych nie są prowadzone. Jedynymi znaczącymi odpadami, które się oddziela ze strumienia odpadów komunalnych w większości przypadków są:

- Szkło
- Makulatura
- Tworzywa sztuczne

a) Czynniki wpływające na skład odpadów komunalnych

Ważnym problemem, który ma wpływ na skład morfologiczny zbieranych odpadów komunalnych (rozumianych tu także jako tzw. odpadów komunalnopodobnych tj. wytworzonych w zakładach przemysłowych, a mających związek z pracownikami, a nie prowadzoną produkcją) jest rozmieszczenie ludności w kontekście zabudowy zagrodowej, jednorodzinnej i wielorodzinnej. Dla potrzeb prowadzenia zorganizowanej gospodarki odpadami w mieście ma to znaczenie, ponieważ doświadczenia świadczących takie usługi czy rozwiązujących te problemy potwierdzają różnice w składzie morfologicznym odpadów komunalnych zbieranych w zabudowie jednorodzinnej i wielorodzinnej. Zgodnie z obowiązującymi w tej sprawie przepisami prawa, ustawodawca wskazał w przepisach rozporządzenia w sprawie sporządzania planów, że w całym cyklicznie prowadzonym procesie przygotowywania, sporządzania i aktualizowania planu gospodarki odpadami powinno się dokonać takiej analizy. Dostępny opracowującemu niniejszy projekt Planu, „Model gospodarki Odpadami” wypracowany podczas konferencji szkoleniowych organizowanych przez miasto Wałbrzych we współpracy z miastami Freiburg i Hradec Kralove w ramach programu „Suport for actions to promote town – twinning – 2002” sugeruje, że miasto powinno takie analizy wykonać przed przystąpieniem do opracowywania planu bez względu na formę opracowywania (siłami własnymi czy zlecenie zewnętrzne). Niestety żadne dostępne źródła informacji nie charakteryzują takiego podziału ludności. Podczas poszukiwania informacji na ten temat nie odnaleziono jej w materiałach statystycznych ani miejscach związanych z ewidencją ludności. Istnieje możliwość uzyskania danych dotyczących np. ilości domów jednorodzinnych, czy rodzaju i ilości budynków

wielorodzinnych administrowanych przez spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty samorządowe czy MZB w Wałbrzychu, ale nie będzie to równoznaczne z faktyczną ilością mieszkańców z danego rodzaju zabudowy, a także nie było to możliwe do uzyskania w okresie, jaki wiązał wykonawcę projektu Planu. Biorąc powyższe pod uwagę i uznając, że proces wykonywania Planu Gospodarki Odpadami ma stanowić proces ciągły, należy stwierdzić, że korzystniej dla działań długofalowego planowania było uzyskanie tych danych przed rozpoczęciem procesu opracowywania dokumentu Planu. Jest jednak jeszcze kilka argumentów świadczących o tym, że taką analizę można przeprowadzać już po przyjęciu przez Radę Gminy projektu Planu. Nie jest w chwili przygotowywania projektu Planu znany model, jaki zostanie przez gminę przyjęty do wykonania. Może on sprowadzać się np. do budowy zakładu unieszkodliwiania odpadów komunalnych wyposażonego we wszystkie niezbędne urządzenia technologiczne m.in. stacje segregacji. W takim przypadku mogą na ten zakład trafiać odpady zmieszane i nie ma znaczenia czy będą one pochodziły z domów jedno czy wielorodzinnych. Można zastosować model segregowania odpadów z podziałem na „suche” i „mokre” i wtedy także ma to niewielkie znaczenie. Można wreszcie stosować rozbudowaną na rodzaje (zwłaszcza odpady opakowaniowe i nadające się do procesów odzysku) segregację odpadów i wtedy ma to w całym systemie gospodarki odpadami większe znaczenie. Zwłaszcza tam, gdzie mogą występować takie współzależności jak w przypadku korzystania z wysypiska w Wałbrzychu przez niektóre z sąsiednich gmin, wykonujący Plan dla miasta Wałbrzycha nie jest w stanie dotrzeć i otrzymać tego rodzaju materiałów i informacji. Może się zdarzyć, że gmina wybierze taki model poprawy stanu gospodarki odpadami, który będzie się wiązał z częściowym przekazaniem tych zadań do innego podmiotu lub zdecyduje się uczestniczyć w związku celowym powołanym przez wiele gmin. Są to uwarunkowania, które powodują, że mimo wskazania przez ustawodawcę takiego punktu w rozporządzeniu, to jednak jego realizacja nie jest już taka jednoznacznie możliwa. Dlatego też dla potrzeb tego opracowania posłużono się bardzo przybliżoną analizą tego zagadnienia i tak założono, że ilość mieszkańców Wałbrzycha zamieszkała w zabudowie jednorodzinnej i bliźniaczej (przede wszystkim Szczawienko, Piaskowa Góra, Konradów, Lubiechów) mieści się między 20 a 30 tysięcy, a pozostała ilość zamieszkuje zabudowę wielorodzinną (przede wszystkim Podzamcze, Piaskowa Góra, Śródmieście). W dostępnych materiałach literaturowych i KPGO oraz WPGO nie znaleziono jednak wskaźników pozwalających na choćby bardzo przybliżone oszacowanie powstających w takim podziale ilości odpadów. W kontekście realizowanego dzisiaj w mieście Wałbrzych sposobu zbierania odpadów (zmieszane odpady komunalne i wręcz symbolicznie prowadzona segregacja) ma to mniejsze znaczenie, a określanie tego podziału i ilości odpadów powinno następować po podjęciu decyzji o sposobie poprawy stanu gospodarki odpadami i wtedy, kiedy będzie realizowana konkretna inwestycja związana z unieszkodliwianiem odpadów.

Większość sprawozdań złożonych w Urzędzie Marszałkowskim, a dotyczących odpadów komunalnych podaje, że prawie wszystkie odpady, to odpady zakwalifikowane jako niesegregowane odpady komunalne. Należy także pamiętać, że w odpadach komunalnych znajduje się znaczna ilość odpadów niebezpiecznych oraz tych, które mogą stanowić źródła odzysku. W takiej sytuacji i na podstawie uzyskanych danych należy zauważyć, że:

- Pomimo ustawowych obowiązków, nie jest prowadzona w stopniu zadowalającym, selektywna zbiórka odpadów

- Skuteczne wydzielenie ze strumienia odpadów szkła, makulatury i tworzyw sztucznych w większych ilościach wymaga dodatkowych nakładów potrzebnych na utworzenie sieci punktów do zbierania
- Z terenu miasta Wałbrzych zbierane są przede wszystkim odpady komunalne zmieszane, a powinno się podjąć próbę ich rozdzielania
- Bardzo istotną masowo i objętościowo, grupą odpadów w strumieniu są odpady mineralne (w tym budowlane)
- Prawie 22 % odpadów komunalnych (średnia w województwie) to odpady organiczne (dla miast ok. 24 %, dla wsi ok. 11.5 %)
- Odpady wielkogabarytowe i problemowe stanowią stosunkowo duży odsetek strumienia odpadów, będąc jednocześnie potencjalnym źródłem odpadów do odzysku
- Stopień napełnienia kwatery składowiska przy ulicy Beethovena nakazuje konieczność podjęcia jego rozbudowy
- Przedłużenie czasu eksploatacji istniejącej kwatery składowiska jest zależne od poprawienia sposobu jej eksploatacji (kompaktowanie) i segregacji odpadów prowadzonej na terenie miasta

11.1.2. Odpady opakowaniowe

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 maja 2001 roku o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. Nr 63, poz.638 określa nie tylko to, jakie warunki muszą spełnić opakowania, aby ich jakość była zgodna z wymaganiami ochrony środowiska oraz określa sposoby postępowania z tego rodzaju odpadami. Przepisy tej ustawy, zwłaszcza jej artykuł 14, podaje, że jednostki handlu detalicznego są obowiązane do przyjmowania zwracanych opakowań wielokrotnego użytku po produktach, które znajdują się w ofercie handlowej tej placówki handlowej. Dla jednostek handlu detalicznego o powierzchni handlowej większej niż 2000 m² (artykuł 15), wymagane jest prowadzenie na własny koszt selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych po produktach w opakowaniach znajdujących się w ofercie handlowej. Na etapie przygotowywania Planu dla Wałbrzycha nie uzyskano informacji na temat, wytwarzanych w jednostkach handlu detalicznego w mieście, odpadów opakowaniowych. Do oszacowania ilości tych odpadów zastosowano (za KPGO i WPGO) wskaźniki wytwarzania tego rodzaju odpadów i dla liczby mieszkańców podanych przez WUS określono ich szacunkowe wielkości wytwarzane w ciągu roku. Dla tych założeń ilość odpadów opakowaniowych w Wałbrzychu (w Mg/rok) może wynieść:

a) Opakowania papierowe	5448.4
a) Opakowania kompozytowe	648.6
b) Opakowania z tworzyw sztucznych	2075.6
c) Opakowania szklane	3632.3
d) Opakowania stalowe	648.6
e) Opakowania aluminiowe	129.7

11.1.3. Odpady przemysłowe

a) Rodzaje działalności przemysłowej

W każdej działalności gospodarczej są wytwarzane odpady i nie chodzi tu o branżę czy rodzaj usług tylko o formułę organizacyjną związaną z wielkością zatrudnienia, czyli określeniem ilości podmiotów zaliczonych do małych, średnich i dużych przedsiębiorstw. Gmina nie jest zobowiązana do zajmowania się odpadami przemysłowymi. Kwestia tych odpadów jest regulowana przepisami ustawy o odpadach i przepisami prawa ochrony środowiska. Nie występują w tych przepisach odniesienia do wytwarzania odpadów przemysłowych. W większości przypadków regulacje określone w tych przepisach wiążą przedsiębiorców z organem ochrony środowiska, jakim jest Starosta lub Wojewoda i Inspekcją Ochrony Środowiska stąd też ten zapis rozporządzenia w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami powinien się raczej odnosić do planów wyższego szczebla niż poziom gminy, chociaż i to w kontekście obowiązków określonych dla zakładów w podstawowych aktach prawnych dotyczących ochrony środowiska, w tym także gospodarki odpadami nie wydaje się być nieodzowne jako zawartość tych planów. Wszelkie przyjmowane przez gminy (zdecydowanie bardziej niż powiaty czy województwa) próby rozwiązywania i przygotowywania miejsc unieszkodliwiania odpadów przemysłowych dla podmiotów gospodarczych obarczone są ryzykiem, albowiem przedsiębiorcy będą zawsze wybierać takie zgodne z prawem rozwiązanie, jakie będą dla nich korzystniejsze finansowo. Tutaj podobnie jak w przypadku danych dotyczących rozmieszczenia ludności w podziale na zabudowę jedno i wielorodzinną, nie ma jeszcze źródeł pozyskiwania tych informacji. Sam proces tworzenia i upadania firm w dzisiejszej rzeczywistości gospodarczej nie sprzyja i nie będzie sprzyjał możliwością pozyskiwania danych tego rodzaju, które jednocześnie byłyby obarczone małym błędem. Wiele miast, w tym także Wałbrzych, przystąpiło niedawno do próby zinventaryzowania tego rodzaju podziału podmiotów gospodarczych. Z punktu widzenia podstawowego obowiązku gminy, jakim jest gospodarowanie odpadami komunalnymi tego rodzaju podział jest mniej istotny natomiast jeszcze niewielu przedsiębiorców bez względu na to czy małych, średnich czy dużych nie ma jeszcze wypracowanego „nawyku” zabiegania o odpowiednie zapisy (powstawania na terenie gmin obiektów unieszkodliwiania odpadów przemysłowych) w powstających planach zagospodarowania przestrzennego. W tym kontekście miasto Wałbrzych jest w sytuacji o wiele lepszej niż większość miast w Polsce, ponieważ przedsiębiorcy lokujący swoje zakłady na jego terenie ma możliwość unieszkodliwiania odpadów przemysłowych na terenie składowiska Mobruku. Z wyżej wymienionych przyczyn, podziału rodzaju i ilości wytwarzanych odpadów w odniesieniu do małych i średnich przedsiębiorstw w tym materiale nie wyszczególniono. Pośrednie wyjaśnienie braku takich danych podaje także ich brak nie tylko w Planie Gospodarki Odpadami dla powiatu wałbrzyskiego, ale także ich brak w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami, chociaż obowiązujące w tej mierze przepisy prawa oba te dokumenty do tego obliguje. Wg autora projektu Planu, ze względu na brak w chwili obecnej znanych w Polsce doświadczeń dotyczących zawartości Planów Gospodarki Odpadami (taka formuła zawartości obowiązuje przecież dopiero teraz), dopuszczalnym jest, (również przy założeniu, że Plan będzie ciągle dostosowywany do zachodzących w gospodarce odpadami zmian) brak tego podziału w tzw. pierwotnej wersji Planu. Po

dokonaniu, sygnalizowanej już próby zinwentaryzowania przez gminę Wałbrzych, podmiotów tego rodzaju, można np. za pomocą ankietyzacji otrzymać dokładne dane o ilościach i rodzajach wytwarzanych przez nie odpadów przemysłowych. Wyniki tych ankiet mogą posłużyć miastu do modelowania przede wszystkim miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod kątem zamieszczenia w nim zapisów dających możliwość zakładom przemysłowym prawidłowego (określonego w ustawie o odpadach) postępowania z odpadami przemysłowymi.

b) Ilości odpadów przemysłowych

Wg bazy danych SIGOP ogółem w Wałbrzychu wytworzono 84919.5 Mg odpadów przemysłowych. Z tej ilości zmagazynowano 5512.8 Mg i odzyskano 50591.8 Mg odpadów. Unieszkodliwiono poza składowaniem 9082.7 Mg, a przez składowanie 18960.6 Mg odpadów. W porównaniu do całego powiatu (wytworzonych wszystkich odpadów przemysłowych 188006.3 Mg) ilość odpadów z miasta to ok. 45 % wszystkich odpadów w powiecie wałbrzyskim. Ilość składowanych odpadów przemysłowych na terenie miasta w porównaniu do wszystkich składowanych w powiecie wynosi ok. 18 %. Ilość podanych w tej bazie odpadów pokazuje, że w obrocie odpadami po wejściu w życie przepisów ustawy o odpadach i rozporządzeniach wykonawczych do tej ustawy, nie jest oczywistym, że wytworzone na danym terenie odpady trafią na składowisko odpadów najbliższej położone. Jeżeli wszystkie podmioty gospodarcze zajmujące się odpadami i to zarówno zbieraniem, transportem i unieszkodliwianiem spełniałyby wszystkie wymogi prawa, to decydującym o miejscu składowania powinna być odległość od składowiska, stąd wszystkie odpady powinny być złożone najbliższej miejsca wytworzenia, czyli na składowisku Mobruku. Z wymienionych wyżej danych wynika, że w Wałbrzychu przez składowanie unieszkodliwiono 18986.6 Mg odpadów, jednocześnie raport o stanie środowiska województwa dolnośląskiego podaje, że na składowisku przy Górnicy złożono w 2002 roku ok. 10.7 Mg odpadów przemysłowych. Jak z tego wynika ok. 8 tys. Mg odpadów przemysłowych zostało z Wałbrzycha wywiezionych.

Stosunek odpadów unieszkodliwionych do wszystkich odpadów (z wykorzystaniem danych za 2001 rok z bazy SIGOP) pokazuje, że powoli maleje ilość odpadów przemysłowych unieszkodliwionych przez składowanie, natomiast systematycznie wzrasta ilość odpadów przemysłowych odzyskanych ze strumienia odpadów. Takie wzrostowe tendencje są widoczne także w wydawanych przez Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu, decyzjach na odzysk odpadów. Systematycznie rośnie też ilość rodzajów odzyskiwanych odpadów. Generalnie należy zauważyć, że:

- Nie wszystkie odpady przemysłowe są uwidocznione w statystykach
- Maleje ilość odpadów unieszkodliwionych przez składowanie
- Zmalała ilość odpadów składowanych tymczasowo
- Wzrosła ilość odpadów unieszkodliwionych inaczej niż przez składowanie
- Wzrasta ilość odpadów odzyskanych ze strumienia odpadów
- Wzrasta ilość podmiotów zainteresowanych odzyskiwaniem odpadów
- Wzrasta ilość rodzajów odzyskiwanych odpadów

11.1.4. Odpady organiczne

Jak wykazują analizy strumienia powstających odpadów komunalnych ok. 21.5 % (wg średniej dla województwa) odpadów komunalnych to odpady organiczne. Wg tych samych materiałów, w mieście zawartość odpadów organicznych w strumieniu odpadów może wynieść ok. 24 %, natomiast dla wsi ten sam wskaźnik wynosi ok. 12 %. Dostępne statystyki dotyczące strumienia odpadów wykazały, że za 2001 rok składające informacje do bazy Urzędu Marszałkowskiego podmioty gospodarcze z terenu miasta wykazały odpady niesegregowane podobne do komunalnych. Również na składowisko Beethovena przyjęto w 2003 roku niesegregowane odpady komunalne. Ponieważ brak jest w dostępnych źródłach informacji o odpadach biodegradalnych, to do dalszych analiz przyjęta zostanie czysto teoretyczna ilość odpadów organicznych. Korzystając ze wskaźników składu morfologicznego i na podstawie danych uzyskanych w gminie wynikałoby, że odpadów organicznych, w 2003 roku, mogło zostać wytworzonych ok. 5200 Mg (dla gęstości odpadów równej 250 kg/m³ i 129724 mieszkańców). Do tej analizy założono, że ilość odpadów organicznych w strumieniu odpadów wynosi ok. 16 %. Jeżeli ilość przyjmowanych na to składowisko odpadów pozostanie bez zmian, to warto podjąć działania w celu wydzielenia ze strumienia odpadów frakcji organicznej. Analiza dostępnych materiałów pozwala zauważyć, że tylko niewielka ilość organicznych odpadów jest wyodrębniana z ich strumienia w miejscu powstawania.

- Odpady organiczne w odpadach komunalnych są przyczyną powstawania zanieczyszczeń powietrza (tzw. odory)
- Odpady organiczne mają wpływ na ilość i jakość powstających na składowisku odcieków
- Znaczna ilość odpadów organicznych w strumieniu odpadów jest przyczyną niekorzystnych zjawisk w obrębach składowisk (odcieki i fermentacja)
- Odpady organiczne (ze względu na jaja pasożytów i bakterie) mogą być przyczyną roznoszenia chorób (szczury, ptaki, koty)
- Odpady organiczne, przy źle prowadzonej eksploatacji składowiska, są przyczyną niestabilności wierzchołki
- Niewłaściwe transportowanie odpadów organicznych może być przyczyną zanieczyszczeń środowiska poza składowiskami

11.2. Odpady niebezpieczne

W bazie SIGOP, prowadzonej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska wykazano, że z terenu całego miasta zostało wykazanych jako wytworzone ogółem 344.6 Mg odpadów niebezpiecznych. Z tej ilości magazynowano 40.2 Mg odpadów. Ze strumienia

odpadów odzyskano 124.6 Mg. Unieszkodliwiono poza składowaniem 167.8 Mg odpadów niebezpiecznych, niebezpiecznych przez składowanie 12.7 Mg odpadów niebezpiecznych. Poza tymi ilościami, niewątpliwie w strumieniu odpadów komunalnych znajdują się jeszcze odpady niebezpieczne, których ilości nie można dla miasta Wałbrzych oszacować w żaden przybliżony sposób. Odzyskanie z odpadów komunalnych znacznych ilości odpadów niebezpiecznych byłoby możliwe przy rozpoczęciu segregacji odpadów na dużą skalę. Pewną szczególną grupą odpadów, dla których należy w najbliższej przyszłości podjąć działania mające na celu ich wyeliminowanie, są odpady zawierające azbest. W Wałbrzychu istnieje dzisiaj możliwość unieszkodliwiania tego rodzaju odpadów, ponieważ wymagane obowiązującym prawem zezwolenia na unieszkodliwianie przez składowanie odpadów grupy 17 06 - Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest, posiada operator składowiska przy ul. Górniczej, czyli firma Mo-BRUK w Korzennej. Pozwolenie wydane przez Prezydenta Wałbrzycha opiewa na łączną ilość 10000 m³ tego rodzaju odpadów. Dla pozostałych podmiotów łączna ilość odpadów, które mogą zostać wytworzone (wg wydanych decyzji) na łączną w ciągu roku ilość wynoszącą 13277.2 Mg odpadów zawierających azbest.

Szczególnym rodzajem odpadów niebezpiecznych są odpady medyczne powstające w działalności publicznych i niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz wszelkiego rodzaju prywatnych gabinetów medycznych. Podobne odpady zarówno związane z lekami i zabiegami jak i powstającą w wyniku operacji i zabiegów tkanką organiczną, są wytwarzane w przychodniach weterynaryjnych. Analiza wydanych przez Starostę Wałbrzyskiego zezwoleń wynikających z ustawy o odpadach wskazuje, że takich pozwoleń wydał on dla podmiotów z miasta Wałbrzycha w okresie funkcjonowania ustawy łącznie 9 (3 apteki, 3 niepubliczne ZOZy, 1 publiczny szpital, 1 gabinet dentystyczny i 1 odbiorca tego rodzaju odpadów). Jak w wynika z uzyskanych informacji instalacja do termicznego unieszkodliwiania tego rodzaju odpadów w szpitalu przy ulicy Batorego pracuje z pełnym obciążeniem. Jest więc prawdopodobne, że trafiają do niej również odpady z wyżej wymienionych źródeł (prywatne gabinety itd.itp.), ale uregulowania wymagałaby strona prawna tego rodzaju podmiotów.

Analizowane dostępne dane z terenu miasta wykazały podobne wielkości odpadów niebezpiecznych wytworzonych, odzyskanych i unieszkodliwionych, wykazanych w bazie SIGOP i raporcie o stanie środowiska (różnice w danych spowodowane są różnicą w czasie zbierania danych i opracowywania raportu). Informacje zawarte w bazach danych i inne dostępne pozwalają zauważyć, że:

- Nie wszystkie zakłady zgłosiły dane dotyczące odpadów niebezpiecznych
- W 2003 roku, w stosunku do 2002 i 2001 roku, wzrosła ilość wykazanych odpadów niebezpiecznych
- Zmalała ilość odpadów niebezpiecznych składowanych tymczasowo
- Wzrosła ilość odpadów niebezpiecznych składowanych
- Wykazano odpady niebezpieczne unieszkodliwione przez składowanie
- Nie wszystkie odpady niebezpieczne zostały wykazane przez użytkowników środowiska i zarejestrowane przez bazy danych o odpadach

11.3. Edukacja proekologiczna

Po zmianie systemu społeczno-gospodarczego i politycznego w 1989 roku nastąpiły przyspieszone działania władz administracyjnych skierowane na szeroko rozumianą ochronę środowiska. Na przestrzeni ostatnich 14 lat powstało w Polsce relatywnie dużo obiektów chroniących środowisko. Nowe oczyszczalnie ścieków, czy też składowiska odpadów realizowane były w wielu gminach. Budowa tego rodzaju obiektów była spowodowana wzrostem świadomości decydentów, że dłużej już nie można tak eksploatować środowiska naturalnego. Ten wzrost świadomości u tzw. przeciętnego obywatela powodował także przyzwolenie na budowę np. składowisk odpadów, które do dzisiaj odbierane są kontrowersyjnie, albowiem „najlepsze składowisko moich śmieci, to obiekt daleko ode mnie, a najlepiej u sąsiada”. Mieszkańcy miasta Wałbrzycha, dzięki wzrostowi tego rodzaju świadomości proekologicznej, wiedzą, że składowisko odpadów przy ulicy Beethovena, składowisko odpadów przemysłowych przy Górniczej, instalacja termicznej utylizacji odpadów medycznych powinny istnieć, ponieważ w ogólnym rozrachunku są one dla środowiska korzystne. Niezależnie od powyższego na stosunkowo dużą jak na polskie warunki jest w mieście prowadzona edukacja proekologiczna. Na szczeblu szkolnictwa podstawowego i przedszkolnego jest prowadzona edukacja dotycząca gospodarki odpadami, surowcami wtórnymi czy recyklingiem (przedszkola nr 4, 14, 17, 22; SP 2, 5, 9, 12, 15, 19, 22, 23, 28, 30, 31, 37, ZSI czy SP Fundacji Szkoła Gminna Menadżersko-Księgowa). Wszystkie z nich prowadzą także popularyzację przyrody jako takiej. Swoją proekologiczny program realizuje istniejące w mieście Technikum Ochrony Środowiska. Tam też powstało koło Młodzieżowej Inicjatywy Edukacji Ekologicznej. Młodzież bierze corocznie udział w Targach POL-EKO, a także realizuje lekcje edukacji ekologicznej. Coroczne „Sprzątanie Świata” jest w Wałbrzychu prowadzone na znaczną skalę. W ciągu roku szkolnego realizowanych jest wiele konkursów o tematyce przyrodniczej (Zespół Szkół Nr 2 i inne). W gimnazjach realizuje się międzyprzedmiotową edukację ekologiczną pozwalającą na uczeniu się środowiska naturalnego na wszystkich lekcjach w szkole. Za czy przeciw spalaniu odpadów, jak wydzielić odpady organiczne, rekultywacja, co to jest- to tylko niektóre z tematów jakie młodzież gimnazjów nr 2, 3, 4, 5, 6, 7, zespoły szkół 4, 5, 6 i 7 oraz LO III i V poruszają podczas dyskusji odbywanej w ramach nauki w szkole. Wałbrzyskie szkoły uczestniczą w programach realizowanych dzięki środkom Unii Europejskiej i współpracują na polu edukacji proekologicznej z kolegami z innych poza wałbrzyskich szkół, w tym także z zagranicy. Znaczna część szkół współpracuje z organizacjami zajmującymi się profesjonalnie zbieraniem i odzyskiem odpadów. Sygnalizowane powyżej informacje są tylko niektórymi, jakie w ramach edukacji proekologicznej prowadzi się w Wałbrzychu. Te przedsięwzięcia organizowane są także dzięki przychylności i pomocy finansowej Urzędu Miasta Wałbrzych. Takich przypadków nie ma w Polsce zbyt wiele. Jednak tego rodzaju pozytywne zachowania i działania muszą dalej kontynuowane. Eksploatacja instalacji do unieszkodliwiania, takiej jak składowisko odpadów czy segregacja odpadów, kosztuje i koszty te musi pokryć ten, który z tego korzysta. Wtedy, kiedy przychodzi do płacenia za wywiezione odpady zaczynają się problemy, często polegające na „cudownym znikaniu odpadów”. Oczywiście odnajdują się one później, że odnajdują się one w innych miejscach powodując zanieczyszczenie

środowiska i dodatkowe koszty. Zatem na polu edukacji czeka nas jeszcze sporo przedsięwzięć i tak musimy się jeszcze dowiedzieć, że:

- Pomimo wzrostu świadomości proekologicznej ogólnej – „środowisko powinno być czyste, bo chcemy w nim odpoczywać po ciężkiej pracy”, brakuje nam jeszcze wiedzy, co powinniśmy robić sami w tym celu
- Obieg materii w przyrodzie jest zamknięty
- Jedna bateria do zegarka na rękę w śmieciach komunalnych, to kilka metrów kwadratowych skażenia terenu
- Rozłożenie tworzyw sztucznych trwa kilkadziesiąt lat
- Im bardziej podzielimy odpady na jego rodzaje, tym ogółem będą one nas mniej kosztować, czyli zaczniemy segregację odpadów
- Skoro wytwarzamy śmieci, to powinniśmy się godzić na ich unieszkodliwianie, także termiczne
- Nikt obcy nie będzie chciał naszych śmieci
- W miarę możliwości, opakowania powinniśmy wykorzystywać wielokrotnie

11.4 Nakłady na ochronę środowiska

Ponoszone na ochronę środowiska przez gminy nakłady, dają z jednej strony obraz zainteresowania sprawami ochrony środowiska, z drugiej pozwalają także odpowiedzieć, jakie „mody” czy kierunki są preferowane przez gminy, ale także mówią, co dla danej gminy jest ważne i na jakim polu środowiska gmina chce się realizować. Poniżej dane statystyczne dotyczące tego rodzaju inwestycji.

Tabela. Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska według kierunków inwestowania (według lokalizacji inwestycji)

Wyszczególnienie	Ogółem	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	Gospodarka odpadami	Ochrona gleb i wód podziemnych	Pozostałe
			Razem			
W tysiącach złotych						
Województwo	584730,9	329643,8	176886,4	56273,3	2115,9	19766,5
Powiat Wałbrzyski	18057,9	3197,1	7602,9	6331,9	-	926
Miasto Wałbrzych	15225,6	2667,6	5300,1	6331,9	-	926

Tabela. Nakłady inwestycyjne na gospodarkę wodną według kierunków inwestowania (według lokalizacji inwestycji)

Wyszczególnienie	Ogółem	Ujęcia i doprowadzenia wody	Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	Zbiorniki wodne	Regulacja i zabudowa rzek oraz potoków	Obwałowanie przeciwpowodziowe i stacje pomp
	W tysiącach złotych					
Województwo	153324.3	85233.0	15920.3	36271.2	7168.9	8731.0
Powiat Wałbrzyski	257,4	46,3	151	-	413,2	227,9
Miasto Wałbrzych	151	-	151	-	-	-

11.5. Wytyczne gminy do sporządzania POŚ i PGO

Tylko szczególne potraktowanie gospodarki odpadami w całości zagadnień związanych z ochroną środowiska powoduje, że jako osobne dokumentacje powstają Program Ochrony Środowiska dla Wałbrzycha i Plan Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha. W rzeczywistości nie można mówić o ochronie środowiska bez odnoszenia się w dokumentach kierunkowych takich jak Program Ochrony Środowiska do wszystkich komponentów środowiska, a więc także do odpadów. Taka formuła została przyjęta także w tym opracowaniu. Niewielki skrót najbardziej istotnych, ale podanych ogólnie informacji zawarty jest w Programie Ochrony Środowiska, a wszystkie rozszerzające informacje o odpadach są zawarte w Planie. Skoro więc gospodarowanie odpadami stanowi tylko fragment zagadnień, to w tym miejscu będzie przedstawione tylko odniesienie do kwestii związanych z odpadami. Udostępnione opracowującemu PGO dla Wałbrzycha „Wytyczne gminy Wałbrzych do sporządzenia Programu Ochrony Środowiska miasta Wałbrzycha na lata 2004 -2015”, w części dotyczącej gospodarki odpadami wyspecyfikowali potrzeby dla tej części środowiska zagadnienia ogólne wynikające z obowiązujących przepisów i szczegółowe dotyczące określonych zakładów i lokalizacji obiektów. W trakcie opracowywania Planu odniesiono się do wszystkich podanych w „Wytycznych.....” zagadnień, a wnioski jakie należało dla tych problemów uwzględnić podano w różnych formach w poszczególnych częściach Planu. Najwięcej odniesień do tych problemów znajduje się w tej części Planu, która mówi o potrzebie wdrożenia mechanizmów i działań edukacyjnych, prawnych, administracyjnych i inwestycyjnych mających służyć poprawie stanu gospodarki odpadami w Wałbrzychu. Tam gdzie dało się to ująć „imiennie”, to zwłaszcza w krótkoterminowych zadaniach do realizacji w latach 2004- 2007, znalazło swoje odzwierciedlenie w nazwanych inwestycjach. Tam gdzie było to korzystniejsze dla całości Planu zostało to podane w bardziej kierunkowy sposób, wypełniając jednak każdy z punktów sygnalizowany przez „Wytyczne....”.

11.6. Model gospodarki odpadami- konferencja

W materiałach, które otrzymano do dyspozycji, znalazł się Model Gospodarki Odpadami jako materiał programu, w którym miasto Wałbrzych uczestniczyło. Program finansowany przez Unię Europejską w ramach Programu „Suport for actions to promote town- twinning 2002”. Podczas opracowywania Planu dokonano analizy tego modelu. Założeniem do jego tworzenia były wszystkie istniejące i obowiązujące przepisy prawa unijnego i polskiego. Na taką sytuację prawną nałożony został stan faktyczny i zaproponowane podstawowe założenia gospodarki odpadami komunalnymi dla obszaru gminy. W materiale tym wspomniano także, jakie dane powinno się zebrać przed rozpoczęciem procesu opracowywania planu gospodarki odpadami dla gminy, bez względu na to czy opracowanie planu zostanie zlecone na zewnątrz czy plan będzie opracowywany przez służby gminy. Z punktu widzenia autorów wypracowanego modelu m.in. potrzebne były dane dotyczące ilości ludności zamieszkującej w zabudowie jednorodzinnej i wielorodzinnej. Porównując obie propozycje – modelu i Jednolitego Systemu Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha można stwierdzić, że są one spójne i zbieżne, dotyczą bowiem analizy tych samych zjawisk i mają do dyspozycji te same narzędzia i środki prawne do kształtowania polityki w zakresie gospodarowania odpadami na terenie Wałbrzycha. Tak jak i Plan Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha, model brał pod uwagę założenia KPGO.

12. PROGNOZOWANE ZMIANY

12.1. Uwarunkowania gospodarcze

Utworzona przed laty Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna i pracujące w niej zakłady zdają się być alternatywą dla dotychczas funkcjonującego w mieście przemysłu. Stworzone warunki rozwoju są podstawą do stwierdzeń o atrakcyjności inwestycyjnej tego miejsca. Miasto Wałbrzych posiada ciekawe tereny dające w przyszłości możliwość rozwijania różnorodnych form działalności gospodarczej. Możliwość wyodrębnienia terenów pod rozwój przemysłu i usług, ale także sąsiedztwo ciekawych krajobrazowo i przyrodniczo terenów w mieście, Książański Park Krajobrazowy czy Park Krajobrazowy Sudetów Wałbrzyskich,, wspólnie organizowane przedsięwzięcia zaopatrzenia w wodę czy oczyszczania ścieków możliwość ramach Związku Gmin, daje możliwość modnego dzisiaj przenoszenia się na tereny mniej zurbanizowane, zwłaszcza te, które położone są daleko od centrum miasta. Znaczna ilość prowadzonych w mieście inwestycji infrastrukturalnych mających wpływ na poprawę stanu środowiska, czyni je bardziej atrakcyjnym. Wszędzie obserwowane są ogólne tendencje migracyjne polegające na poszukiwaniach na tereny osadnictwa miejsc oddalonych od centrów miast, a wielokrotnie wręcz opuszczania miast na

rzecz osiedlania się na terenach podmiejskich i wsiach. Takiemu trendowi będzie także sprzyjać prowadzony od wielu lat proces wyrównywania różnic infrastrukturalnych tj. budowy wodociągów, kanalizacji, sieci telefonicznych, czy wreszcie możliwości odejścia przez indywidualnych inwestorów od tzw. „wielkiej płyty” i budowę domów w atrakcyjnych krajobrazowo, klimatycznie i przyrodniczo terenach. Takie uwarunkowania są zawsze powodem, dla którego atrakcyjność gminy wzrasta i zaczyna się wzmacniać aktywność polegająca na tworzeniu niewielkich przedsiębiorstw, położonych na obrzeżach miasta, ale prowadzących swoją działalność na terenach podmiejskich, czyli mniej skrepowanie niż w mieście. Wszystkie te uwarunkowania są obecne w Wałbrzychu. Jest więc wielce prawdopodobne, że ilość wytwarzanych odpadów komunalnych ogółem wzrośnie, natomiast na terenach miejskich relatywnie (wskaźnikowo) zmaleje. Takie założenia są zbieżne z założeniami strategii województwa dolnośląskiego. Występujące do dzisiaj pewne różnice w poziomie wykształcenia i przyzwyczajzeń wymuszonych przez zamieszkiwanie w budynkach wielorodzinnych, najprawdopodobniej spowodują zróżnicowanie w obrębie powstających strumieni odpadowych. Generalnie zakłada się, że do 2015 roku wzrośnie ilość wytwarzanych (i ujawnionych) odpadów komunalnych oraz przemysłowych również z powodu coraz lepiej funkcjonującej ustawy o odpadach, a zwłaszcza lepiej funkcjonującej statystyki.

12.2. Uwarunkowania demograficzne

Przyrost naturalny w mieście Wałbrzych jest mniejszy niż w powiecie i województwie. Ważne dla całej gospodarki, a więc także dla gospodarki odpadami jest saldo migracji. Ostatnie dane wykazują, że saldo migracji stałej dla miasta jest także ujemne. Prognoza ludności podana w roczniku statystycznym (2002r i 2003r) dla miasta zakłada ciągły spadek ludności do roku 2015, czyli do czasu perspektywicznego, dla którego podstawowe kierunki i cele będzie wskazywał opracowywany Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha. Dane obrazujące powyższe zależności są zamieszczone poniżej.

Tabela. Migracje ludności

Wyszczególnienie	Napływ		Odływ		Saldo migracji	
	Ogółem	W tym z zagranicy	Ogółem	W tym za granicą	Ogółem	Na 1000 ludności
Województwo	30567	589	32669	2007	-2102	-0.7
Powiat Wałbrzyski	1306	8	1892	149	- 586	-2.1
Miasto Wałbrzych	644	-	1103	114	-459	-3.5

Tabela. Ruch naturalny ludności

Wyszczególnienie	Małżeństwa	Urodzeni a żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzeni a żywe	Zgony	Przyrost naturalny
	W liczbach bezwzględnych				Na 1000 ludności			
Województwo	13619	24439	27456	-3017	4,7	8,4	9,5	-1,1
Powiat Wałbrzyski	792	1509	2145	-636	4.0	8.4	10.6	-2.2
Miasto Wałbrzych	551	1001	1506	-505	4,2	7,7	11,5	-3,9

Tabela. Prognoza ludności do 2030 r.

Wyszczególnienie	2000	2005	2010	2015	2020	2025	2030
	w tysiącach						
Województwo Dolnośląskie	2972,7	2958,2	2957	2959,5	2943,1	2900,2	2836,7
Powiat Wałbrzyski	196.7	193.2	189.8	186.7	182.5	177.1	171
Miasto Wałbrzych	134.7	131.9	129.1	126.4	123	118.9	114.1

Jak więc wynika z powyższej tabeli dla Wałbrzycha demografowie przewidują stały spadek liczby ludności, przez ok. 130 tys. w 2006 roku, do wielkości 126.4 tys. w 2015 roku. Pomimo tego, do określenia szacunkowych - średnich ilości odpadów założono, że sytuacja ludnościowa pozostanie bez zmian.

12.3. Skład i ilość odpadów komunalnych

Wskaźniki wytwarzania odpadów komunalnych dla obszarów miejskich i wiejskich przyjęto wg Krajowego Planu Gospodarki Odpadami. Jak z nich wynika w większości grup odpadów, więcej odpadów wytwarza się w miastach. Czasami są to ilości (w poszczególnych grupach) kilka razy większe niż na wsiach np. popioły i żużle. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że system zbierania odpadów komunalnych jest zazwyczaj lepiej zorganizowany w mieście. Mieszkańcom miast trudniej pozbyć się swoich odpadów w sposób niezauważalny. Wielkościom wytwarzanych i ewidencjonowanych odpadów w mieście sprzyja także sposób ogrzewania mieszkań wykluczający często spalanie odpadów w paleniskach domowych. W większości przypadków w mieście mamy do czynienia z centralnymi systemami ogrzewania. Na wsiach indywidualny wytwórca odpadów komunalnych jest mniej anonimowy, a sposób ogrzewania pozwala na zmniejszenie ilości odpadów poprzez ich spalanie. Poniżej tabeli rodzaje odpadów i wskaźniki ich wytwarzania (teoretyczne i literaturowe podane za KPGO – Krajowy Plan i WPGO – Wojewódzki Plan).

Tabela. Wskaźniki wytwarzania odpadów komunalnych

Fracja	wskaźnik wytwarzania, kg/M rok	
	Miasto	Wieś
Domowe odpady organiczne	91	22
Odpady zielone	10	4
Papier i karton nieopakowaniowy	29	11
Opakowania papierowe	42	15
Opakowania kompozytowe	5	2
Tworzywa sztuczne nieopakowaniowe	47	21
Opakowania z tworzyw sztucznych	16	7
Odpady tekstylne	12	5
Szkło nieopakowaniowe	2	1
Opakowania szklane	28	19
Metale	13	5
Opakowania stalowe	5	2
Opakowania aluminiowe	1	0
Odpady mineralne	14	13
Drobna frakcja popiołowa	47	39.5
Odpady wielkogabarytowe	20	15
Odpady budowlane	39	39.5
Odpady niebezpieczne	3	2
Razem	424	223

Poniżej w tabeli na podstawie na danych literaturowych i innych dostępnych materiałów podano prognozę (prawdopodobne ilości powstających) odpadów w poszczególnych strumieniach odpadów komunalnych do 2015 roku.

Tabela. Prognoza ilości powstających odpadów – frakcje *

Fracja	2004	2005	2006	2007	2010	2012	2015	Wałbrzych
Odpady organiczne	21,3	21.3	21.3	21.2	21.2	21.1	21.1	16.0
Papier	14.3	14.3	14.3	14.2	14.2	14.1	14.1	15.2
Tworzywa sztuczne	14.2	14.2	14.2	14.4	14.4	14.3	14.3	15.1
Szkło	8.8	8.8	8.8	8.7	8.7	8.7	8.7	9.5
Odpady metalowe	5.4	5.4	5.4	5.4	5.4	5.4	5.4	5.9
Tekstyli	2.8	2.8	2.8	2.7	2.7	2.6	2.6	3.5
Odpady mineralne	26.4	26.4	26.4	26.6	26.6	26.7	26.7	27.3
Odpady wielkogabarytowe	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	6.1	6.1	6.6
Odpady niebezpieczne	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9

* dla Wałbrzycha

Oszacowanie ilości odpadów komunalnych, które powstaną w Wałbrzychu jest tak samo trudne jak na każdym innym tego typu obszarze. Dzisiaj nikt nie jest w stanie

przewidzieć, jakie warunki wystąpią w przyszłości, zwłaszcza takie, które spowodują zmniejszenie lub wzrost ilości odpadów (ze strumienia komunalnych). Najlepszym sposobem na spowodowanie, że nie będzie się znajdować odpadów w miejscach do tego nie przystosowanych, jest pobieranie opłat za wywóz odpadów komunalnych uzależnione od miesięcznej opłaty zryczałtowanej. Niewiele gmin w Polsce wprowadziło taki sposób odpłatności za odpady. Po analizie sytuacji w gospodarce odpadami gminy, przeprowadzonej w tym Planie, nasuwają się wnioski prowadzące do konieczności wykonania niezbędnych na jej terenie zadań, zarówno inwestycyjnych jak i pozostałych (prawnych, edukacyjnych, organizacyjnych). Z punktu widzenia prowadzonej analizy, wykonanie ich wydaje się być autorowi opracowania nieodzowne, ale to czy będą one wykonane zależy wyłącznie od mieszkańców i władz gminy. Do oszacowania ilości odpadów, które powstaną w Wałbrzychu wzięto pod uwagę, prognozowaną liczbę jej mieszkańców oraz wskaźnik ilości powstających na jednego mieszkańca odpadów komunalnych. Wskaźnik ilości powstających odpadów waha się w różnych gminach od ok. 220 kg/ M rok w gminach typowo wiejskich do nawet 425 kg/ M rok w miastach. Do wyliczenia szacunkowej ilości odpadów komunalnych w Wałbrzychu przyjęto wskaźnik ilości odpadów w wysokości ok. 280 kg/ M rok. Przyjęto także, że względu na powyższe uwarunkowania demograficzne i rozwojowe, że ilości odpadów, które zostaną wytworzone na terenie gminy będą takie same w 2006 jak i 2015 roku. I tak uwzględniając prognozę demograficzną, ilość odpadów wytworzonych na terenie miasta wyniesie w 2006 i 2015 roku ok. 36300 Mg odpadów komunalnych (dla 129724 M). Te wartości, jak większość danych prognostycznych mogą być obciążone błędami. Jeżeli na ich podstawie zostaną podjęte decyzje inwestycyjne to należy powyższe wziąć pod uwagę. Im większa będzie świadomość społeczeństwa, że warto odzyskiwać ze strumienia odpadów takie, które można ponownie wykorzystać czy też przetworzyć, tym eksploatowane składowisko będzie dłużej służyło lokalnej społeczności. Poniżej w tabeli podano wielkości odpadów w podziale na poszczególne frakcje z uwzględnieniem składu morfologicznego.

Tabela. Ilości wytwarzanych odpadów wg prognozy

Frakcja	2006 Mg	2015 Mg
Odpady organiczne	7731.9	7731.9
Papier	5190.9	5190.9
Tworzywa sztuczne	5154.6	5154.6
Szkło	3194.4	3194.4
Odpady metalowe	1960.2	1960.2
Tekstyli	1016.4	1016.4
Odpady mineralne	9583.2	9583.2
Odpady wielkogabarytowe	2141.7	2141.7
Odpady niebezpieczne	326.7	326.7

Wyliczone powyżej i przedstawione powyżej wartości stanowią jedynie teoretyczne wielkości odpadów w jego strumieniu. Za każdym razem, kiedy w jakiegokolwiek gminie będzie podejmowana decyzja o budowie składowiska odpadów, czy rozbudowie o następne kwatery, należy dokonywać weryfikacji tych wartości posiłkując się danymi, które są zbierane

przez gminy w celach dokonywania rozliczeń finansowych między obsługującymi składowiska (prowadzącymi instalacje), a ponoszącymi opłaty z tego tytułu. Należy pamiętać o tym, że każda inicjatywa mająca na celu odzysk ze strumienia wytwarzanych odpadów, zmienia powyższe ilości, a te i tak opierają się na założeniach i prognozach teoretycznych. Jeszcze trudniejsza jest analiza dotycząca powstawania odpadów przemysłowych. Te wartości są zależne nie tylko od demografii, ale także od zasobności obywateli, ich inwencji, odwagi w podejmowaniu decyzji o rozpoczęciu działalności, tzw. „wolności gospodarczej” czy też koniunktury gospodarczej. Należy też pamiętać, że ustawa o odpadach i jej procedury uzyskiwania pozwoleń, a przede wszystkim prowadzenia kart ewidencji odpadów i przekazania odpadów spowoduje najprawdopodobniej spadek ilości odpadów, które będą unieszkodliwiane przez składowanie, ale generalnie więcej odpadów będzie w przyszłości ewidencjonowanych. Z powodów, które spowodowały brak możliwości podania ilości odpadów przemysłowych powstających na terenie gminy, nie można także podać prognozy na lata 2006 i 2015. W pewnym uproszczeniu można zakładać, że wymienione w strumieniu odpadów komunalnych, odpady mineralne, metalowe czy tworzywa sztuczne, odpady wielkogabarytowe, gleba i kamienie stanowią odpady przemysłowe i wtedy ilość ta może wynieść (przy powyższych zastrzeżeniach) ok. 18800 Mg. Przy tych samych założeniach odpadów niebezpiecznych na terenie analizowanej gminy może zostać wytworzonych ogółem ok. 320 Mg.

12.4. Strategie ochrony środowiska

W rozwoju cywilizacyjnym obserwowano różne etapy rozwoju. Także temu rozwojowi towarzyszyły obserwacje środowiska naturalnego. Co bardziej wrażliwi na negatywne zmiany zachodzące w środowisku próbowali różnymi sposobami zatrzymać te procesy. Powodujący te negatywne zmiany podejmowali różnorakie działania mające na celu poprawę stanu środowiska, które w skali globalnej zaczęto nazywać strategiami. Najczęściej były one próbami odwrócenia uwagi od faktycznych przyczyn powodujących negatywne zmiany. W latach 50 i 60 – strategia rozcieńczania polegała na zmniejszeniu stężenia zanieczyszczeń (w tym odpadów) odprowadzanych do środowiska). Rozcieńczanie ścieków wodą lub wyższe emitory miały spowodować poprawę stanu zanieczyszczenia. Lata 70-te to strategia filtrowania. Lekarstwem dla środowiska naturalnego miało być stosowanie różnego rodzaju urządzeń filtrujących. Ze względu na koszty i odkładanie problemu w czasie, strategia ta upadła. W latach 80 modna stała się strategia recykulacji polegająca na zawracaniu powstałych odpadów do tego samego procesu wytwórczego lub innych procesów wytwórczych jako materiału wsadowego albo wykorzystaniu odpadów jako produktów. Sposób był bliski idei Czystej Produkcji, ale nie mógł być stosowany jako jedyny sposób ochrony środowiska, ponieważ nie wszystko można recykulować. W końcu w latach 90 zaczęto stosować strategię ochrony środowiska polegającą na postępowaniu, które prowadzi do zapobiegania powstawaniu odpadów u źródła, czyli w procesach wytwórczych. Jest to istota Czystej Produkcji, gdyż prowadzi do oszczędności materiałów wsadowych i energii, jednocześnie zmniejszając lub zupełnie redukując strumień odpadów. Zwiększa się zyskowość i produktywność, głównie przez minimalizację kosztów wytwarzania. Z powyższych rozważań wynika, że zapobieganie powstawaniu skutków działalności człowieka, a nie ich usuwanie jest dziś najważniejszą strategią zarządzania środowiskiem

naturalnym. W takim też duchu konstruowane są na całym świecie przepisy ochrony środowiska, ingerując także w stosowane do procesów wytwarzania technologie.

13. POPRAWA STANU GOSPODARKI ODPADAMI

Wymienione powyżej strategie postępowania, miały na celu poprawę stanu środowiska. W zależności od tego, kto miał wpływ na ich ogłaszanie i wdrażanie, były raz lepsze raz gorsze. Z upływem lat coraz bardziej wzrastała świadomość znaczenia czystego środowiska dla normalnego funkcjonowania człowieka. Zadania dotyczące poprawy stanu środowiska zaczęły znajdować miejsce w programach, planach czy też strategiach. Ostatnio stosowana coraz częściej strategia Czystej Produkcji znalazła najpierw odzwierciedlenie w dyrektywach Unii Europejskiej, później w przepisach polskiego prawa. Stąd też zarówno z ustawy prawo ochrony środowiska jak i ustawy o odpadach odzwierciedlają w swoich zapisach pierwszeństwo w likwidacji zanieczyszczeń u źródła i przeciwdziałanie ich powstawaniu niż likwidowanie skutków. Bardzo ważnym instrumentem kształtowania polityki w zakresie gospodarki odpadami i posiadanym przez gminy jest ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Zapisy tej ustawy pozwalają na uregulowanie wielu spraw związanych ze sprawami odpadów komunalnych. Poniżej zostanie dokonana próba podania pewnego rodzaju sposobu na poprawę stanu gospodarki odpadami na terenie miasta.

13.1. Zapobieganie powstawania odpadów

Zapobieganie powstawania odpadów jest jednym z trudniejszych zadań związanych z gospodarką odpadami. Każdy, kto organizuje przedsięwzięcia z tej dziedziny musi odnieść się do sfery nietechnicznej. Tego rodzaju przedsięwzięcia kierowane są bardziej do wyobraźni i świadomości. Są trudniejsze, gdyż nie zawsze przemawiają liczbami czy też wyciekalnymi kosztami. Tego rodzaju zadania posiadają dwa najważniejsze kierunki: działania edukacyjne i działania administracyjne. Oba są sobie równoważne. Aby realizować taką strategię w Wałbrzychu należy:

- Wprowadzać do programów nauczania szkół edukację proekologiczną, a także kontynuować w nich rozpoczęte już tego rodzaju działania, także wspierając takie inicjatywy finansowo np. z GFOŚiGW
- Podjąć próbę edukacji proekologicznej większej ilości mieszkańców gminy, zwłaszcza właścicieli mieszkań i domów
- Rozważyć możliwość organizacji na terenie miasta, współzawodnictwa w zakresie ilości i rodzajów segregowanych odpadów przy jednoczesnym różnicowaniu opłat za odbiór odpadów po segregacji
- Stosować zasadę dostępu do informacji dla każdego i w każdej sprawie, zwłaszcza w sprawach związanych z przedsięwzięciami z zakresu gospodarki odpadami
- Podczas wydawania zezwoleń na odbieranie odpadów komunalnych zwracać uwagę na środki techniczne będące w posiadaniu wnioskodawcy

- Zwiększyć ilość pracowników zajmujących się ochroną środowiska w Urzędzie Miasta, w tym także gospodarką odpadami
- Wykorzystywać w bieżącej działalności, uprawnienia opiniodawcze wynikające z ustawy o odpadach, zwłaszcza w trakcie opiniowania nowych inwestycji i uzyskiwania zezwoleń odpadowych
- W trakcie opiniowania lokalizacji preferować technologie bezodpadowe
- Zwiększyć ilość kontroli działających podmiotów gospodarczych w celu ujawnienia wszystkich strumieni odpadów i spowodowania prawidłowego z nimi postępowania
- Poszerzać wiedzę nt. gospodarowania odpadami uczestnicząc w targach, sympozjach itp.
- Rozważyć powstanie w mieście grzebowiska zwierząt - może być realizowane wspólnie z sąsiednimi gminami lub podjąć organizacyjną próbę rozwiązania tego problemu

13.2 Ograniczenie ilości odpadów

W celu ograniczenia ilości odpadów powstających na terenie gminy należy połączyć w strategii postępowania działania edukacyjne, administracyjne, organizacyjne i inwestycyjne. Realizacja przedsięwzięć programowych z tej grupy lub inicjatywy dla ich przeprowadzenia mogą spowodować ograniczenia ilości powstających odpadów. I tak w celu realizacji tego celu:

- W swoim postępowaniu propagować ograniczanie ilości powstających odpadów
- Wprowadzić na większą skalę, z wyraźnym udziałem miasta Wałbrzych, segregację odpadów z wydzielaniem (w początkowej fazie) odpadów szkła, tworzyw sztucznych, makulatury i metali
- Prowadzić na terenie gminy ryczałtowy miesięczny sposób odpłatności za odbiór odpadów
- Przestrzegać i egzekwować opłatę za korzystanie ze środowiska w opłacie za wywóz odpadów – pozwoli to na ograniczanie ilości powstających odpadów
- Wystąpić z inicjatywą stosowania, tam gdzie jest to możliwe, nawet kosztem poniesienia nowych nakładów inwestycyjnych (kilka rodzajów pojemników), zasady mniejszej anonimowości wytwórców odpadów
- Podjąć pracę nad wprowadzeniem dla mieszkańców gminy „podatku śmieciowego”, który pozwoli na znalezienie środków finansowych do rozwiązywania problemów związanych z gospodarką odpadami
- Propagować zasadę powtórnego wykorzystywania materiałów dających się odzyskać ze strumienia odpadów
- Oddzielać ze strumienia odpadów opon samochodowych celem ich odzysku i przekazania do PEC Wałbrzych

- Dokonać na terenie miasta dokładnej inwentaryzacji terenów wymagających rekultywacji, w celu wykorzystania do rekultywacji tych terenów odpadów mineralnych i budowlanych wydzielonych ze strumienia odpadów
- Podjąć próbę wydzielenia ze strumienia odpadów, odpadów mineralnych
- Wystąpić do Starosty o zobowiązanie właścicieli terenów do przeprowadzenia rekultywacji z wykorzystaniem odpadów mineralnych i innych odpadów przemysłowych oraz ustabilizowanych osadów ściekowych
- Wprowadzić na terenie miasta: zasadę (prawo miejscowe), punkty oraz regulamin zbierania odpadów wielkogabarytowych metodą tzw. wystawki np. 1 raz w miesiącu z jednoczesną organizacją takiego systemu

13.3. Ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów

Często, zwłaszcza w czasie dyskusji i spotkań, jakie prowadzi się przy powstawaniu nowych składowisk komunalnych, z mieszkańcami miejscowości okolicznych dla lokalizacji składowiska, dochodzi do wielu nieporozumień. Używanie obowiązującej nomenklatury dotyczącej odpadów jak np. odpady niebezpieczne (zazwyczaj w odbiorze rozumiane jako przemysłowe), czy też inne niż niebezpieczne rozumiane jako komunalne, prowadzi na tym tle do, delikatnie mówiąc zdań rozbieżnych. Tymczasem każde odpady, z którymi nie postępuje się w prawidłowy sposób, mogą być niebezpieczne środowiska naturalnego, a więc dla jego najważniejszego podmiotu, czyli człowieka. Stąd też, o ile to tylko jest możliwe, należy ze strumienia odpadów komunalnych wydzielić odpady, które mogą spowodować, że ich obecność i dodatek w tym strumieniu, spowoduje powstanie niesegregowanych odpadów komunalnych o właściwościach niebezpiecznych. Poniżej wskazano przedsięwzięcia, które zrealizowane powinny ograniczyć negatywne oddziaływanie odpadów na środowisko:

- Podjąć inicjatywę mającą na celu eliminację ze strumienia odpadów komunalnych, odpadów niebezpiecznych przez organizację w kilku miejscach na terenie miasta, kilku Punktów Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych z jednoczesną kampanią informacyjną na ten temat
- Podjąć inicjatywę wprowadzenia segregacji odpadów przemysłowych i komunalnych w miejscu ich wytworzenia
- Podjąć inicjatywę wydzielenia ze strumienia odpadów komunalnych, odpadów sprzętu elektronicznego i elektrycznego (pralki, lodówki, komputery, kuchenki mikrofalowe, odkurzacze, tonery, kineskopy, radia itp.), mogących być źródłem odzysku odpadów
- Podjąć inicjatywę przeprowadzenia kampanii informacyjnej i edukacyjnej o szkodliwości wyrobów zawierających azbest oraz konieczności jego bezpiecznego usuwania i unieszkodliwiania z równoczesnym tworzeniem bazy danych o tych odpadach
- Podjąć inicjatywę przeprowadzenia kampanii informacyjnej i edukacyjnej o szkodliwości spalania odpadów przemysłowych i komunalnych w kotłach c.o

- Podjąć inicjatywę mającą na celu systemowe zbieranie przetworzonych olejów z działalności gospodarczej poprzez zorganizowanie sieci punktów zbierania
- Prowadzić systematyczne kontrole w zakresie umów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach
- Prowadzić kontrolę podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania i transportu w zakresie warunków prowadzenia tych działalności (zgodnie z ustawowymi upoważnieniami do tych kontroli)
- Podjąć próbę organizacji odbioru i transportu odpadów olejowych wytwarzanych w gospodarstwach domowych rozważając propozycję np. Rafinerii Jedlicze
- Podjąć inicjatywę mającą na celu zbieranie olejów transformatorowych i kondensatorowych oraz nawiązać kontakt ze zbierającymi tego rodzaju odpady

13.4. Postępowanie z odpadami

Do czasu zrealizowania przedsięwzięć wskazywanych w tym Planie... należy stosować w gospodarce odpadami dotychczasowe metody postępowania. Obowiązki te wynikają nie tylko z przepisów ochrony środowiska, ale także z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w miastach i wsiach. Z analizy podanej w powyższych rozdziałach wynika, że w najbliższym czasie w gminie należy:

- Rozważyć możliwość zorganizowania na terenie miasta Tymczasowych Miejsc Składowania Odpadów pochodzących z odzysku, w tym odpadów mogących być źródłem odzysku
- Wystąpić do Starostwa Powiatowego w Wałbrzychu oraz Inspekcji Ochrony Środowiska o przeprowadzenie działań kontrolno-dyscyplinujących w stosunku do podmiotów wytwarzających odpady przemysłowe
- Kontynuować i rozwijać na terenie miasta segregację odpadów, Rozważać przy tym segregację z podziałem odpadów na tzw. „mokre” i „suche”, lub zakupując i udostępniając większą ilość pojemników na szkło, tworzywa sztuczne i makulaturę
- Prowadzić kampanię informacyjną i uczestniczyć w segregacji odpadów medycznych celem przekazywania ich do instalacji termicznego unieszkodliwiania tych odpadów
- Dokonać zakupu dodatkowych środków transportowych na potrzeby systemu gospodarowania odpadami i prowadzenia sprawnego zbierania segregowanych odpadów

13.5. Odpady organiczne a składowanie

Gromadzenie i wydzielenie ze strumienia odpadów, odpadów organicznych, ze względu na swój charakter powodujący procesy odorotwórcze oraz możliwość zawartości w nich jaj pasożytów czy też różnego rodzaju bakterii, jest trudnym problemem do rozwiązania nawet w dzisiejszych czasach. Zupełnie inaczej, co znaczy też łatwiej, można go rozwiązywać na terenach wiejskich czy też miejskich, ale z zabudową jednorodziną i znacznie trudniej znaleźć skuteczne rozwiązania w terenach zurbanizowanych przy budynkach mieszkalnych wielorodzinnych. Próba wydzielenia odpadów organicznych ze strumienia odpadów w miastach jest trudna i wymaga samodyscypliny mieszkańców. Na terenach wiejskich wydzielenie ze strumienia powstających, odpadów organicznych jest przedsięwzięciem dużo łatwiejszym, bo naturalnie towarzyszącym większości domostw na wsiach. Rachunek ciągłony prawdopodobnie wykaże, że warto takie inicjatywy podjąć, bowiem zawsze łatwiej jest unieszkodliwić pojedynczy rodzaj odpadu niż odpady zmieszane. Wydzielenie odpadów organicznych wpłynie na polepszenie eksploatacji składowiska przy ulicy Beethovena oraz ograniczenie problemów związanych z tymi odpadami i dlatego proponuje się:

- Podjąć inicjatywę mającą na celu eliminację ze strumienia odpadów, odpadów organicznych, poprzez zakup urządzeń i organizację systemu służącego temu celowi
- Rozważyć możliwość finansowego i organizacyjnego uczestnictwa we wspólnej budowie kompostowni odpadów dla Wałbrzycha i sąsiednich gmin
- Rozważyć możliwość przekazywania tego rodzaju odpadów osobom fizycznym i instytucjonalnym zainteresowanym w pozyskiwaniu odpadów organicznych

13.6. Modernizacja i zamykanie instalacji

Diagnoza istniejącego stanu gospodarki odpadami na terenie miasta Wałbrzycha wykazała, że jedyne, pracujące dla potrzeb Wałbrzycha składowisko do unieszkodliwiania odpadów przy ulicy Beethovena, tzn. jego eksploatowana dzisiaj kwatery zbliża się do końca swojej eksploatacji. Ten fakt powinien spowodować szereg działań organizacyjnych, edukacyjnych i technicznych zmierzających do przedłużenia czasu eksploatacji tego obiektu. Miasto Wałbrzych musi w sposób zdecydowany przystąpić do segregacji odpadów w celu zmniejszenia ilości składowanych na składowisku odpadów. Jest to jeden ze sposobów na przedłużenie eksploatacji kwatery. Dla celów lepszego efektu pracy tego obiektu trzeba podjąć trud organizacji segregacji odpadów na znaczną skalę, poprzedzony modyfikacją odbioru odpadów. W wielu zdecydowanie mniejszych gminach ilości wydzielanych ze strumienia odpadów komunalnych odpadów (surowców wtórnych) jest dużo większa niż w Wałbrzychu. Dla całości gospodarki odpadami w Wałbrzychu warto jest podjąć działania wspomagające funkcjonowanie zorganizowanego i zmodernizowanego systemu gospodarowania odpadami, polegające na:

- Prowadzeniu eksploatacji składowiska z godnie z zatwierdzoną instrukcją eksploatacji

- Rozważeniu możliwości rozbudowy infrastruktury do segregacji odpadów na terenie składowiska przy Beethovena lub też w innym miejscu, na terenie przemysłowym miasta
- Rozpoczęciu poszukiwania rozwiązań organizacyjnych mających na celu możliwość usuwania z terenu gminy odpadów komunalnych
- Skutecznym wykorzystywaniu dla miasta wszystkich istniejących w Wałbrzychu instalacji unieszkodliwiania odpadów
- Przygotowaniu i prowadzeniu w przyszłości rekultywacji nowych kwater
- Rozpoczęciu rekultywacji składowiska przy Stacyjnej z wykorzystaniem odpadów jako materiału rekultywacyjnego
- Wykorzystywaniu do rozwiązywania problemów związanych z gospodarką odpadami, potencjału technicznego i doświadczenia firm lokalnych, co pozwoli także na ograniczenie bezrobocia
- Podjęciu inicjatywy utworzenia Związku Celowego dla potrzeb organizacji finansowania nowej kwatery na składowisku

13.7. Metody poprawy stanu gospodarki odpadami

Wszystkie znane do tej pory metody poprawy stanu gospodarki odpadami, czy też poprawy stanu środowiska ogółem, są dobre, kiedy okazują się skuteczne. Ich skuteczność jest zależna od szeregu czynników, i tych ludzkich i tych technicznych. Znane są w Polsce przypadki, że podobne w charakterze, zwłaszcza inwestycje uważane za problematyczne, jak składowiska odpadów czy spalarnie odpadów, w jednych miejscach są realizowane, w innych napotykać często opór uzasadniony tylko brakiem wystarczającej wiedzy dyskutantów. Bardzo często nieprawidłowo prowadzona eksploatacja dotychczas istniejących instalacji, powoduje problemy z rozbudową składowisk istniejących czy budową nowych obiektów służących unieszkodliwianiu odpadów innych niż niebezpieczne, w tym odpadów komunalnych, oraz odpadów przemysłowych, w tym także niebezpiecznych. Z punktu widzenia rodzajów metod poprawy stanu gospodarki odpadami można wyróżnić cztery najważniejsze:

Prawne – rozumiane jako:

- Wykonywanie i przestrzeganie istniejącego prawa lokalnego i państwowego
- Tworzenie nowego lokalnego prawa pozwalającego na realizację zadań własnych
- Zgłaszanie inicjatyw z zakresu nowelizacji istniejącego prawa, a jest rozbieżne z rzeczywistością

Administracyjne- rozumiane jako:

- Wykorzystywanie przez wszystkie organy ochrony środowiska dostępnych prawnych upoważnień nadzorczych czy reglamentujących środowisko i porządkujących sprawy z nim związane (np. prowadzenie kontroli podmiotów gospodarczych otrzymujących z urzędu gminy koncesje, kontrole wykonywania uchwał Rady Miasta Wałbrzych, kontrole przestrzegania obowiązujących regulaminów np. „regulaminu śmieciowego”)
- Inicjowanie realizowania wspólnych przedsięwzięć zwłaszcza, jeżeli wydają się być skuteczniejsze i łatwiejsze do wykonania
- Wykorzystujące zapisy obowiązującego prawa i dostępne środki finansowe do realizacji zadań gospodarczo i społecznie uzasadnionych (np. środki na bezrobotnych czy fundusze ochrony środowiska, czy partnerstwo publiczno-prywatne)

Edukacyjne – rozumiane jako:

- Wykorzystywanie ustawowych upoważnień do upowszechniania wiedzy i informacji pomagających łatwiej zrozumieć zmiany gospodarcze i konieczność ich wprowadzania
- Promowanie działań i zachowań mogących zmienić przyzwyczajenia (zwłaszcza te złe)
- Uczestniczenie w poznawaniu nowych technik i technologii mogące się przyczynić do wprowadzania nowych ich zastosowań w celu poprawy ochrony środowiska

Inwestycyjne – rozumiane jako:

- Planowanie i realizowanie zadań mających za zadanie poprawę stanu środowiska na administrowanym terenie
- Realizowanie w/w zadań zgodnie ze wszystkimi najnowszymi osiągnięciami technologii i jak najniższym kosztem
- Podejmowanie w dziedzinie ochrony środowiska także tych zadań, które wymagają realizacji, a są odbierane kontrowersyjnie
- Wykonywanie wszystkich określonych istniejącym prawem zadań własnych w sposób z nim zgodny
- Przeznaczenie środków finansowych na wykonywanie zadań związanych z realizacją inwestycji
- Przeznaczenie środków finansowych na organizowanie przedsięwzięć służących rozwiązywaniu problemów występujących w środowisku naturalnym, w tym także z zakresu gospodarki odpadami

13.8. Konsultacje społeczne do PGO

Jakkolwiek na etapie opracowywania Planu Gospodarki Odpadami i Programu Ochrony Środowiska dla gminy nie ma obowiązku dokonywania konsultacji społecznych (taki obowiązek istnieje już dla szczebla powiatu), to jednak zleceniodawca, czyli Gmina Wałbrzych wyraźnie zastrzegł sobie w umowie konieczność ich przeprowadzenia ze wskazanymi przez gminę jednostkami i organizacjami. W związku z powyższym, wypełniając warunek umowy, takie konsultacje przeprowadzono. Zastosowano tutaj dwie formuły ich prowadzenia. Pierwsza to ogólne spotkanie konsultacyjne. Druga to konsultacje robocze, skierowane bardziej do tych, którzy na co dzień zajmują się zagadnieniami związanymi z problemami wskazywanymi w POŚ i PGO dla Wałbrzycha. Ogólne spotkanie konsultacyjne zostało zorganizowane z pomocą i udziałem przedstawicieli Urzędu Miasta. Odbyło się ono 31 maja 2004 roku w Sali Posiedzeń Rady Miasta Wałbrzycha. Na spotkanie to, po uzgodnieniu ze zleceniodawcą, zostali zaproszeni przedstawiciele Wspólnot Samorządowych Wałbrzycha, wskazane przez Miasto organizacje ekologiczne, stowarzyszenie pozarządowe, organizacje skupiające pracodawców, instytucje zajmujące się ochroną środowiska, urzędy administracji publicznej, zakłady przemysłowe, spółdzielnie mieszkaniowe, instytucje finansowe, sąsiednie gminy oraz radni Rady Miasta Wałbrzycha. W projekcie Planu nie komentowano frekwencji na tych konsultacjach, ale warte odnotowania jest to, że pomimo zaproszeń, na tych konsultacjach nie byli obecni przedstawiciele sąsiednich gmin. W kontekście wielu powiązań jakie występują między miastem Wałbrzych i sąsiednimi gminami (np. wzajemne świadczenie usług związanych z udostępnianiem składowiska odpadów - składowisko przy Beethovena, czy zaopatrzenia wodę i oczyszczalni ścieków – Dzieńmorowice i Ciernie) obecność tych gmin na tym spotkaniu dałaby szansę wyartykułowania ich problemów i zaznaczenia tych związków w Planie. Mimo tego, że tych problemów na spotkaniu nie zgłoszono, to jednak znając te uwarunkowania zostały one w projekcie Planu dla Wałbrzycha zasygnalizowane. Spotkanie składało się z dwóch zasadniczych części tj. zapoznania obecnych na spotkaniu z zakresem prac do POŚ i PGO dla Wałbrzycha oraz przeprowadzeniem warsztatów mających na celu zgłoszenie przez zaproszonych gości i uczestników spotkania najważniejszych ich zdaniem problemów, które powinny być ujęte w POŚ i PGO. Uczestnicy spotkania aktywnie uczestniczyli w zgłaszaniu problemów, a te były zapisywane na tablicy w kolejności zgłoszeń. Na spotkaniu zgłaszano zadania:

- ochrona przyrody ożywionej,
- ochrona krajobrazu,
- recykling odpadów przemysłowych i komunalnych,
- ochrona powierzchni ziemi,
- edukacja ekologiczna młodzieży,
- oczyszczanie ścieków deszczowych,
- segregacja odpadów,
- edukacja ekologiczna przedsiębiorców,
- egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska,
- modernizacja istniejącego układu wytwórczego energii cieplnej w mieście do spalania biomasy i mieszaniny mialu węglowego i strzępek gumy pochodzącej ze zużytych opon, przy zachowaniu standardów emisyjnych,

- produkcja biomasy np. z odpadów drewna,
- paliwa alternatywne,
- układ skojarzony produkcji energii i ciepła,
- modernizacja układu przesyłowego ciepła w mieście,
- budowa składowiska odpadów,
- budowa zakładu segregacji i kompostowni,
- ochrona wód powierzchniowych,
- eliminacja hałasu komunikacyjnego,
- budowa oczyszczalni ścieków,
- egzekucja obowiązującego prawa,
- rekultywacja terenów,
- budowa parkingów w celu ograniczenia wpływu emisji spalin na mieszkańców,
- modernizacja układu komunikacyjnego,
- plany zagospodarowania przestrzennego,
- budowa ścieżek dydaktycznych,
- modernizacja nawierzchni dróg,
- budowa kanalizacji sanitarnej,
- unieszkodliwianie osadów ściekowych,
- ochrona przed powodzią,
- ochrona zwierząt,
- zwiększenie powierzchni leśnych i terenów zieleni,
- ochrona pomników przyrody i zadrzewień.

Następnie poproszono uczestników o przeprowadzenie głosowania mającego na celu ustalenie wg obecnych problemów najważniejszych, czyli takich, jakie uzyskają w głosowaniu największą ilość głosów. Całość warsztatów została podsumowana i podano do wiadomości obecnych problemy, które uzyskały największą ilość głosów. Podczas tego spotkania największe ilości głosów (w kolejności malejącej) uzyskały:

- segregacja odpadów przemysłowych i komunalnych,
- spalanie mieszanki gumy i miała,
- budowa kanalizacji,
- plany zagospodarowania przestrzennego,
- zmniejszenie hałasu komunikacyjnego (np. budowa obwodnicy),
- budowa zakładu utylizacji odpadów,
- budowa wysypiska.

Drugą formą dokonywania konsultacji były spotkania i dyskusje z przedstawicielami przemysłu, jednostek organizacyjnych miasta wypełniających funkcje publiczne czy poszczególnymi pracownikami Urzędu Miasta. W trakcie tych konsultacji (rozmowy i wymiana doświadczeń i danych) uzyskano informacje m.in. od Wydziału Infrastruktury Miasta, Polbem sp. z o.o, MZB sp. z o.o czy WPO sp. z o.o oraz MZK sp. z o.o.

Wszystkie przeprowadzane konsultacje bez względu na ich formę znalazły odzwierciedlenie w proponowanych w Programie i Planie rozwiązaniach.

14. CELE PLANU GOSPODARKI ODPADAMI

Realizację wyznaczonych celów, określanych czy też proponowanych do realizacji w niniejszym Planie, które wydają się być najistotniejsze i najbardziej pilne można rozpocząć właściwie natychmiast, nawet bez przyjęcia do realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha. Będzie to cała grupa zadań pozainwestycyjnych polegających na podjęciu inicjatyw w poszczególnych sprawach. Będą to też zadania, które można realizować w ramach obowiązków służbowych. Z tego też powodu nie dla wszystkich zadań określano koszty, ponieważ są one już ponoszone lub też stanowią składnik innej pozycji budżetu. Generalnie zadania do realizacji podzielono na cele krótkoterminowe i cele długoterminowe oraz inwestycyjne i pozainwestycyjne. Cele krótkoterminowe pozainwestycyjne zgrupowano w kilku głównych kierunkach przedsięwzięć i wykazano w tabeli 14.1.a (szczegółowo zostały one wymienione w poszczególnych rozdziałach punktu 13 Planu Gospodarki Odpadami). W tabeli 14.1.b zebrano krótkoterminowe zadania inwestycyjne dla Wałbrzycha. Pod tabelą dodatkowe wyjaśnienia oznaczone [*]. Również w dziale 9 Programu Ochrony Środowiska dla Wałbrzycha przyjęto takie same uwarunkowania i założenia.

Należy pamiętać o tym, że Plan Gospodarki Odpadami nie może zastąpić innych ważnych i wymaganych przy inwestycjach dokumentacji i opracowań. Nie można oczekiwać od Planu, aby dokonywał analizy lokalizacyjnej i podawał miejsce lokalizacji obiektów służących gospodarce odpadami. Plan jest tylko kierunkową propozycją autorów, a podejmującymi decyzję o jego realizacji będą uprawnione organy gminy. Często wskazania lokalizacyjne w takim dokumencie jak Plan nie byłyby w ogóle możliwe, ponieważ zdarza się, że gminy nie posiadają aktualnych i ważnych planów zagospodarowania przestrzennego. Plan ze zrozumiałych względów nie może zastąpić procedury administracyjnej, jaką jest ocena oddziaływania inwestycji na środowisko, dla której jest konieczny raport oddziaływania na środowisko. Tam dopiero pojawiają się szczegółowe zapisy miejsca i sposobu realizacji inwestycji. Plan i jego zawartość nie mogą zastąpić Studium Wykonalności dla danego przedsięwzięcia, a ono będzie pomagało podjąć decyzję, jaki wariant, z jakim finansowaniem itd. będzie najlepszy dla całego budżetu miasta. Wreszcie Plan skierowany jest do wszystkich uczestników życia gospodarczego i społecznego Wałbrzycha – znajdują się w nim propozycje wykonania dla dobra społeczności miasta inwestycji realizowanych przez podmioty, które nie są w żadnej strukturze miasta. Dla nich więc, kierunkowe zapisy Planu będą wytycznymi, w jakim kierunku gmina będzie podążać aby rozwiązywać problemy środowiska. Zapisy te mogą także stanowić wytyczne, którymi należy się kierować, aby podejmować inicjatywy w celu rozwiązywania problemów dotyczących mieszkańców Wałbrzycha. Wskazane wyżej powody, to najważniejsze, jakie mają wpływ na to, że w Planie nie powinno się narzucać lokalizacji instalacji służących gospodarce odpadami.

15.1 Cele krótkoterminowe

Tabela 15.1.a Krótkoterminowe cele i zadania z zakresu gospodarki odpadami *miasta Wałbrzych*

L.P.	Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	Szacunkowe koszty w tys. PLN w latach 2004-2007	Potencjalne źródła finansowania	Rodzaj przedsięwzięcia
<i>Przedsięwzięcia pozainwestycyjne</i>					
1.	1. Edukacja ekologiczna w zakresie selektywnej zbiórki odpadów	Gmina	45 (45)	Budżet gminy, środki własne	Własne
2.	2. Opracowanie i wdrożenie programu selektywnej zbiórki odpadów dla terenu gminy	Gmina, zakłady,	30 (30)	Budżet gminy, środki własne	Koordynowane
3.	3. Opracowanie programu selektywnej zbiórki odpadów podlegających odzyskowi i recyklingowi i odpadów niebezpiecznych (opony, oleje, odpady wielkogabarytowe, odpady zawierające azbest itp.)	Gmina, zakłady,	15 (5)	Budżet gminy, środki własne	Koordynowane
4.	4. Opracowanie projektu rekultywacji składowiska odpadów ul. Stacyjna	Gmina,	200 (200)	Budżet gminy	Własne
5.	6. Opracowanie projektu rekultywacji istniejących kwater składowiska przy ul. Beethovena	Gmina,	50 (50)	Budżet gminy	Własne
6.	7. Prace przedprojektowe i projektowe dla budowy nowych kwater składowiska ul. Beethovena	Gmina, Związek Gmin	200 (140)	Budżet gminy, środki własne	Koordynowane
7.	8. Przygotowanie koncepcji budowy Centrum Utylizacji i Odzysku Odpadów (stacja segregacji, kompostownia, spalarnia, składowisko)	Gmina, Związek Gmin	200 (150)	Budżet gminy, środki własne	Koordynowane

8. 9	Opracowanie koncepcji i projektu wykonania zakładu utylizacji zwłok zwierzęcych	Gmina, Związek Gmin	30 (10)	Budżet gminy, środki własne	Koordynowane
9. 1 0	Inwentaryzacja dzikich wysypisk odpadów	Gmina	10 (10)	Budżet gminy	Własne
10. 1	Przygotowanie dokumentacyjne i projektowe dla celów produkcji paliw alternatywnych i paliw z udziałem biomasy **	Zakłady energetyki ciepłej, podmioty gospodarcze	250 (0)	Środki własne, kredyty komercyjne	Koordynowane
11. 1 2	Przygotowanie dokumentacyjne i projektowe budowy zakładów odzysku i recyklingu odpadów (Mo-Bruk) **	Podmioty gospodarcze	50 (0)	Środki własne, kredyty komercyjne	Koordynowane
<i>Koszty w latach 2004-2007: 780 tys. PLN (640 tys.)</i>					

UWAGA! a) -kwoty w nawiasach stanowią szacunkowy udział gminy Wałbrzych w finansowaniu POŚ
 b) - * kwoty z tych pozycji nie są wliczone do kosztów POŚ

Tabela 15.1.b Krótkoterminowe zadania inwestycyjne z zakresu gospodarki odpadami miasta Wałbrzych

L.p.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty w tys. PLN w latach 2004-2007	Potencjalne źródła finansowe	Rodzaj Przedsięwzięcia
Przedsięwzięcia inwestycyjne					
1.	Gospodarowanie osadami ściekowymi w celu ich wykorzystania do rekultywacji terenów przemysłowych	Gmina, Związek Gmin	90 (90)	Budżet gminy, WFOŚiGW, fundusze UE	Koordynowane
2.	Rekultywacja składowiska odpadów ul. Stacyjna z wykorzystaniem odpadów jako materiału rekultywacyjnego	Gmina	4600 (4600)	Budżet gminy, WFOŚiGW, fundusze UE	Koordynowane
3.	Rozbudowa składowiska odpadów dla miasta Wałbrzycha przy ul. Beethovena	Gmina, Związek Gmin	1500 (1200)	Budżet gminy, WFOŚiGW, , fundusze UE	Koordynowane

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WAŁBRZYCHA

Agencja Rozwoju Regionalnego Agroreg S.A Nowa Ruda

4.	Zakup specjalistycznego sprzętu w celu gospodarowania osadami ściekowymi na oczyszczalniach miasta **	Gmina, Związek Gmin	700 (0)	Budżet gmin, WFOŚiGW, fundusze UE	Koordynowane
5.	Budowa zakładu utylizacji zwłok zwierzęcych	Gmina, Związek Gmin	500 (150)	Budżet gminy, WFOŚiGW, fundusze UE	Koordynowane
6.	Organizacja zbiornic odpadów: wielkogabarytowych, olejowych, organicznych oraz niebezpiecznych, w tym zakup środków transportu dla potrzeb segregacji i zbierania odpadów	Gmina, Związek Gmin	1200 (800)	Budżety gmin, WFOŚiGW, fundusze UE	Koordynowane
7.	Zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów oraz organizacji i przygotowania punktów zbierania	Gmina, Związek Gmin	300 (300)	Budżety gmin, WFOŚiGW, fundusze UE	Koordynowane
8.	Likwidacja dzikich wysypisk odpadów	Gmina	250 (250)	Budżety gminy, WFOŚiGW, fundusze UE	Koordynowane
9.	Produkcja paliw alternatywnych i produkcja biomasy **	Zakłady przemysłowe	600 (600)	Środki własne, kredyty komercyjne	Koordynowane
10.	Zakup środków technicznych i transportowych na potrzeby funkcjonowania składowiska odpadów przy ul. Beethovena oraz urządzeń i maszyn na potrzeby zakładu segregacji odpadów w bazie WPO lub/i na Beethovena	Gmina, podmioty gospodarcze	1500 (1300)	Budżet gminy, kredyty komercyjne, WFOŚiGW, fundusze UE	Koordynowane
Koszty w latach 2004-2007 9940 tys. PLN (8690 tys.)					

UWAGA! a) -kwoty w nawiasach stanowią szacunkowy udział gminy Wałbrzych w finansowaniu POŚ

b) - * kwoty z tych pozycji nie są wliczone do kosztów POŚ

Realizacja Planu Gospodarki Odpadami dla miasta Wałbrzycha, aby była skuteczna, powinna odbywać się z udziałem wszystkich instytucji i podmiotów gospodarczych oraz obywateli miasta. Dlatego też w tabelach podających na lata 2004 do 2007, potencjalne koszty realizacji zadań mających się złożyć na poprawę stanu gospodarki odpadami w mieście, umieszczono również zadania, które nie są zadaniami Gminy Wałbrzych. W kolumnie o nazwie odpowiedzialny zaznaczono głównego odpowiedzialnego za potencjalną realizację zadania lub też wskazano jego przyszłego lub obecnego partnera w rozwiązywaniu tych problemów. Może się jednak zdarzyć, że w przyszłości nastąpi zmiana obowiązującego prawa (patrz procesy likwidacji kopalń wałbrzyskich i noworudzkich) i zmieni się właściciel terenu czy obiektów. W wielu przypadkach takimi spadkobiercami po działalności gospodarczej państwa są właśnie gminy. Z takiego względu warto jest przewidzieć w zarówno Planie Gospodarki Odpadami jak i Programie Ochrony Środowiska takie sytuacje i nie pozbawiać ani organów gminy, ani jej jednostek zależnych czy też innych uczestników życia gospodarczego związanego z wytwarzaniem odpadów czy realizacją innych zadań związanych z ochroną środowiska, możliwości pozyskiwania środków finansowych na ten cel. Najczęściej instytucje wspomagające finansowo realizację takich zadań sprawdzają, czy realizowane zadanie lub cel został wskazany (określony, zasygnalizowany, umieszczony) w dokumentach kierunkowych gminy, a takim jest zarówno Program Ochrony Środowiska jak i Plan Gospodarki Odpadami. Nawet tam gdzie realizacja potencjalnego zadania czy celu nie mieści się w statutowych obowiązkach gminy, to w wielu przypadkach, zwłaszcza tam gdzie dla dobra swoich obywateli, miasto Wałbrzych może mieć rolę inspirującą i koordynacyjną, wskazywano gminę jako współuczestnika realizowanych zadań i celów i dla wypełniania tej roli proponowano też jej udział finansowy. Kolejność w tabelach podających pozainwestycyjne i inwestycyjne zadania krótko i długoterminowe jest dowolna. Realizacja tych zadań będzie uzależniona od możliwości finansowych odpowiedzialnych, kolejności podejmowanych inicjatyw i pozyskiwanych środków z zewnątrz na wspomaganie tych przedsięwzięć. Należy zwrócić uwagę na to, że kolejność wymienionych zadań i celów powinna być modyfikowana podczas dokonywania bieżącej analizy budżetów i Planu czy Programu i nie może być odczytywana jak typowy harmonogram rzeczowo-finansowy. Liczba porządkowa w tabelach nie świadczy o kolejności wykonywania tych zadań i ich ważności dla całości Planu Gospodarki Odpadami. Z różnych względów, np. w zależności od wybranej strategii postępowania czy rodzaju wariantu, niektóre zadania mogą być wcale nie realizowane, natomiast pojawią się inne, które dzisiaj nie są wymienione w Planie. Z tego powodu Plan i Program powinny być modernizowane i zmieniane tak, aby realizowane były główne cele strategiczne.

15.2 CELE DŁUGOTERMINOWE

Cele długoterminowe zostały podane niejako poza perspektywą lat 2004-2007, bowiem dla tego okresu nie można dokonać przybliżenia finansowego. Innym powodem takiego ujęcia celów jest rozpoczynanie niektórych zadań poza latami 2004-2007 oraz to, że np. edukację czy segregację odpadów prowadzi się w dłuższych okresach czasu. Biorąc to pod uwagę, uznano, że podstawowymi długoterminowymi celami w gospodarce odpadami na terenie Wałbrzycha będzie:

- Zapobieganie powstawaniu odpadów
- Ograniczanie ich ilości
- Ograniczanie negatywnego skutku ich oddziaływania
- Zmiana istniejącego sposobu postępowania z odpadami

Cele te mogą zostać osiągnięte metodami:

- Inwestycyjnymi
- Pozainwestycyjnymi

Wśród zadań pozainwestycyjnych można wyróżnić:

- Edukację proekologiczną
- Działania promujące przyjazne i bezodpadowe technologie
- Działania organizacyjne

Wśród zadań inwestycyjnych możemy wyróżnić:

- Wprowadzanie segregacji
- Zmniejszanie ilości odpadów
- Organizacja zbiornic odpadów
- Zakup urządzeń do prawidłowego funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami
- Modernizacje organizacyjne i techniczne istniejących instalacji do unieszkodliwiania odpadów
- Budowa nowych instalacji do unieszkodliwiania odpadów
- Uczestnictwo w budowie międzygminnego centrum utylizacji odpadów

Dokonując diagnozy stanu istniejącego i kierując się podziałem jak wyżej można zauważyć, że po roku 2007, a do roku 2015, w Wałbrzychu będzie konieczne:

- Prowadzenie edukacji proekologicznej
- Realizacja programu segregacji odpadów na terenie miasta wraz z organizacją zbiornic odpadów
- Rekultywacja z eksploatacją uzupełniającą istniejącej kwatery (i kolejnych) składowiska przy Beethovena
- Zakup środków transportu na potrzeby obsługi systemu segregacji odpadów dla Wałbrzycha
- Inwentaryzacja dzikich wysypisk odpadów, a następnie ich rekultywacja
- Rekultywacja zdegradowanych terenów przemysłowych z wykorzystaniem odpadów mineralnych i osadów ściekowych
- Rozważenie budowy wspólnej z innymi gminami kompostowni odpadów organicznych dla potrzeb miasta
- Budowa zakładu utylizacji zwłok zwierzęcych lub organizacja transportu do zakładu utylizacji
- Rozważenie uczestnictwa w „budowie” Związku Gmin w przypadku gdyby na terenie powiatu wałbrzyskiego taka propozycja została zgłoszona
- Budowa nowej kwatery na odpady na terenie składowiska
- Budowa wspólnego Centrum Segregacji, Odzysku i Unieszkodliwiania Odpadów dla powiatu opartego na istniejących instalacjach do unieszkodliwiania odpadów

- Zakup środków technicznych i transportowych na potrzeby funkcjonowania składowiska odpadów przy ul. Beethovena oraz urządzeń i maszyn na potrzeby zakładu segregacji odpadów w bazie WPO lub/i na ul. Beethovena

Powodzenie w realizowaniu zadań krótkoterminowych i długoterminowych określonych dla Wałbrzycha zależy od wielu czynników. Do realizacji podstawowych zadań wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Wałbrzych jest przygotowany i zadania te na bieżąco wykonuje. Bez względu na to, w jakim czasie i z jakim skutkiem zadania wyżej wymienione zostaną wykonane, miasto Wałbrzych musi bezwzględnie organizować i kontynuować segregację odpadów z wydzieleniem odpadów organicznych, wielkogabarytowych, opakowaniowych i niebezpiecznych. To pozwoli prawidłowo prowadzić eksploatację, a później rekultywację składowiska przy ulicy Beethovena. Dla całości poprawy istniejącego systemu gospodarowania odpadami na terenie gminy, należy zrealizować zakupy inwestycyjne niezbędne do prowadzenia segregacji odpadów. Ważne jest, aby sposób odpłatności za odbieranie odpadów był związany z ryczałtową miesięczną kwotą i brakiem uzależnienia odpłatności od stopnia wypełnienia pojemników. Taki sposób odpłatności za odpady komunalne godny jest naśladowania przez wszystkich tych, którzy chcą „uchwycić” wszystkie odpady komunalne i nie chcą ich znajdować w różnych nieprzygotowanych do tego miejscach. W dalszym ciągu teraz i po 2007 roku gmina musi realizować zadania związane ze wzrostem świadomości proekologicznej, musi organizować i promować zadania i nawyki związane z segregacją odpadów, musi dokonywać zakupów maszyn czy urządzeń technicznych, czy też w końcu budować systemy czy nowe obiekty służące gospodarce odpadami. Pomimo umownego podziału, jaki zastosowano w tym rozdziale, w rzeczywistości może się okazać, że zadania określone jako krótkoterminowe będą wykonywane w długiej perspektywie, a te określane jako długoterminowe będą realizowane szybciej. Może to być związane np. z nadarżającą się okazją pozyskania środków na realizację zadań związanych z gospodarką odpadami. Ponieważ zadania należało usystematyzować to też przyjęły one pokazaną w Planie formułę podziału na długo i krótkoterminowe. Do określenia zadań długoterminowych przyjęto, że pewna ich część, ze względu na wcześniejszą konieczność ich wprowadzenia, już jest wykonywana. Może się także okazać, że w wyniku lokalnych uwarunkowań, rozpoczęcie i realizacja zadań przewidywanych do wykonania w latach 2004 – 2007 zostanie przesunięta na dalsze lata i odwrotnie. Koszty przedsięwzięć podane są wyłącznie na potrzeby bilansu Planu. Za każdym razem należy je liczyć mając więcej danych do szacowania, co pozwala na podanie bardziej przybliżonych wartości. Pomocnym w tym zakresie będzie wykonywanie Studiów Wykonalności dla określonych fragmentów realizowanego Planu Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha. Warte podkreślenia jest to, że strategię Planu można realizować także z udziałem innych podmiotów np. w tzw. **Partnerstwie Publiczno-Prywatnym**.

15. PROJEKTOWANY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI

15.1 Wstęp

Ustawodawca zobowiązał gminy do zaproponowania w Planie Gospodarki Odpadami systemu gospodarki odpadami komunalnymi na swoim terenie. Systemy takie w związku z

ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach we wszystkich gminach już istnieją, bowiem każda z nich albo za pomocą własnych służb lub po podpisaniu porozumień odbiera odpady komunalne od jego wytwórców. Tak, więc w wielu przypadkach nie będzie możliwe zaproponowanie nowego systemu, a jedynie jego modyfikacja. Na całe zagadnienie nakłada się także to, że ten sam ustawodawca nakazał powiatom mającym wykonać Plan Gospodarki Odpadami dla obszaru powiatu zaproponowanie podobnego jednolitego w jego obrębie systemu. Rozsądek, i spodziewane koszty funkcjonowania takich systemów, podpowiada, że powinien to być system jednolity, co najmniej dla wielkości obszaru powiatu. Rzeczywistość może spowodować, że każda z gmin będzie miała własny system funkcjonujący wyłącznie na jej terenie. Dodatkowo, organy wykonawcze, powiatu i gminy mają wzajemnie dla siebie dokonać pewnego rodzaju oceny powstałych Planów Gospodarki Odpadami poprzez wydanie opinii w tym zakresie. To wcale nie ułatwia zadania, które będzie miało na celu zaproponowanie w mieście systemu, spełniającego wszystkie postawione przed wymagania, określone w aktach prawnych właściwych dla odpowiednich samorządów. Pomimo tego, aby wypełnić wymagania przepisów obowiązującego prawa, zaproponowano taki system zdając sobie sprawę, że może on w niektórych fragmentach nie być zbieżny z preferowaną w Wałbrzychu polityką, ale być może zapisy zawarte w tej propozycji będą mogły wspomóc rozwiązywanie problemów gospodarki odpadami. W obecnym stanie prawnym, taki System może zostać zaproponowany, bo będzie oglądany z poziomu organów uczestniczących w nim gmin, ale przede wszystkim powinien być skuteczny w osiągnięciu celów, do jakich został utworzony. Wszyscy uczestnicy życia gospodarczego, społecznego i politycznego uważają, że nie ma nic gorszego niż tworzenie prawa (choćby lokalnego), które nie jest przestrzegane. Należy przy tym wziąć pod uwagę, że sprawy związane z gospodarką odpadami można rozwiązywać na różne sposoby. Ich rozwiązywanie może się odbywać z udziałem finansowym i organizacyjnym gminy, ale niekoniecznie przez zakłady budżetowe z jej terenu. Problemy te można rozwiązywać przez partnerstwo publiczno-prywatne oraz także nie posiadając na swoim terenie własnych (będących pod wpływem organów gminy) instalacji do unieszkodliwiania odpadów. Jeżeli wybierze się taki właśnie model należy tylko pamiętać o umownym zabezpieczeniu się przed cenami monopolistów, którzy mogą wykorzystywać fakt ewentualnego braku na terenie miasta składowiska odpadów. W każdym przypadku warto jest przyjąć w swojej strategii postępowania wariant zabezpieczający.

15.2 Analiza SWOT

Przyjęcie do realizacji, po uchwaleniu przez Radę Miasta, Planu Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha, będzie wymagało podjęcia szeregu prac organizacyjnych i inwentaryzacyjnych, które powinny dostarczyć informacji pozwalających na przyjęcie optymalnej wersji realizacyjnej. O ile cel strategiczny wydaje się być określony (poprawa stanu gospodarowania odpadami), o tyle wybór wariantu realizacji zależy od zbyt wielu, nieznanych jeszcze dzisiaj czynników. Jedną z metod, które mogą przybliżyć taki wybór może być analiza SWOT. Poniżej zamieszczono taką analizę w niepełnym zakresie. Jej poszerzenie i wyniki mogą być pomocne w wyborze wariantu realizacji zadań wynikających z Planu.

Wałbrzych (skrótowa)	
Mocne strony	Słabe strony
Ukształtowanie terenu	Wspólne problemy nie są wspólnie rozwiązywane
Znaczna ilość terenów przemysłowych	Brak instytucjonalnie prowadzonej segregacji odpadów komunalnych
Cztery pracujące instalacje do unieszkodliwiania odpadów	Brak instytucjonalnie prowadzonej zbiórki odpadów opakowaniowych
Doświadczenie zawodowe prowadzących na terenie Wałbrzycha instalacje do unieszkodliwiania odpadów	Znaczna ilość mieszkańców zamieszkujących zabudowę wielorodzinną
Dostępność komunikacyjna miasta dla okolicznych, otaczających gmin	Stare obciążenia środowiska zwłaszcza po przemyśle wydobywczym
Oddział Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczawnie Zdroju	Brak wystarczającej ilości środków finansowych do rozwiązywania problemów związanych z gospodarką odpadami
Budżet dużej aglomeracji miejskiej	Plany zagospodarowania przestrzennego wymagające aktualizacji

15.3 Jednolity System Gospodarki Odpadami w świetle obowiązującego prawa i uwarunkowań

Zaproponowany poniżej Jednolity System Gospodarki Odpadami stanowi wypełnienie prawnego obowiązku określonego w przepisach rozporządzenia. Obowiązek bez względu na powyższe uwarunkowania należy zaproponować w dokumencie kierunkowym, czyli Planie. System ten stanowi propozycję bardziej teoretyczną i wypełniającą zapis prawa niż oczekiwany wariant realizacji celów. Nie znaczy to jednak, że jest propozycją, która nie może zostać zrealizowana. Jeżeli będą wypełnione niektóre z warunków może się okazać, że ta propozycja będzie możliwa do realizacji. Uwarunkowania wskazane w Jednolitym Systemie...powinny być także brane pod uwagę przy wyborze sposobu realizacji celów strategicznych w gospodarce odpadami. Należy także pamiętać o tym, że taki obowiązek, czyli zaproponowanie jednolitego systemu ciążył na samorządzie powiatowym i w trakcie realizacji swojego systemu należy to brać pod uwagę.

Jednolity System Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha

uwzględniając analizy przeprowadzone na podstawie dostępnych do tego opracowania danych, System ten powinien:

Być zbudowany z instalacji pozwalających realizować całość gospodarki odpadami, czyli:

- Składowiska odpadów
- Kompostowni odpadów
- Stacji segregacji odpadów
- Spalarni odpadów

O ile pierwsze trzy wydają się być nieodzowne dla każdego systemu, o tyle realizacja spalarni powinna być szczegółowo analizowana, ponieważ jej budowa powinna być uzasadniona także ekonomicznie. Ewentualnym uzupełnieniem powyższych instalacji, (jeżeli system będzie obsługiwał duży obszar np. ok. 250 tys. mieszkańców i towarzyszyć temu będą znaczne odległości) powinny być :

- Punkty Gromadzenia Odpadów Niebezpiecznych
- Punkty Tymczasowego Gromadzenia i Przeładunku Odpadów

Funkcjonowanie instalacji w tym systemie powinno być poprzedzone segregacją odpadów, czyli m.in.:

- Zbieraniem odpadów wielkogabarytowych
- Zbieraniem olejów przepracowanych z gospodarstw domowych i od drobnych wytwórców
- Zbieraniem olejów transformatorowych
- Zbieraniem odpadów organicznych u źródła lub wydzieleniem ich na składowisku
- Zbieraniem tworzyw sztucznych
- Zbieraniem szkła
- Zbierania makulatury i opakowań
- Zbieraniem odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych

Pod względem finansowym system ten powinien:

- Być opłacany z dodatkowego gminnego podatku na rzecz środowiska naturalnego mogącego przyjąć nazwę „podatku śmieciowego”
- Być zorganizowany jako spółka prawa handlowego lub powinien być realizowany w formule partnerstwa publiczno-prywatnego
- Generować zyski z prowadzenia działalności polegającej na odzysku i recyklingu odpadów
- Być nadzorowany przez gminę poprzez uczestnictwo w organach stanowiących i zarządzających
- Wykorzystywać wszystkie dostępne instalacje do unieszkodliwiania odpadów

Funkcjonowanie tego systemu powinno być poprzedzone, a następnie wspomagane działaniami organizacyjnymi i finansowymi organów gminy polegającymi na:

- Prowadzeniu edukacji proekologicznej wśród mieszkańców gminy
- Naliczaniem opłat za wywóz śmieci, polegającym na określeniu skalkulowanej, zryczałtowanej, miesięcznej opłacie za wywóz odpadów
- Konsekwentnym wspomaganium finansowym ze strony gminy, ponieważ utworzenie przez nią Związku czy formuła partnerstwa

publiczno-prywatnego nie zdejmuje z niej (gminy) odpowiedzialności prawnej za odpady komunalne

- Konsekwentnym wykorzystywaniu, zwłaszcza w pierwszym okresie po jego powstaniu, ale także wtedy, kiedy system nie zostanie utworzony, zapisów ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (art. 5, w połączeniu z art. 10)
- Działaniu zgodnym z przepisami obowiązującego prawa administracyjnego i materialnego
- Przygotowaniu organizacyjnych i technicznych podwalin pod funkcjonowanie systemu poprzez określenie w akcie prawa miejscowego, szczegółowych zasad, na których opierać się będzie gospodarka odpadami w mieście Wałbrzych po wejściu w życie Planu Gospodarki Odpadami
- Pomocy w uzyskiwaniu środków finansowych z funduszy UE przeznaczonych na ochronę środowiska, w tym także na gospodarkę odpadami
- Współpracy z jednostkami organizacyjnymi, które podejmą się prowadzenia lub utworzenia zakładów unieszkodliwiania zwłok zwierzęcych lub poszukania rozwiązania wspólnego z innymi gminami

Powyższa propozycja stanowi tylko ramy, w jakich powinno się zaczynać realizować taki System. Sygnalizuje też warunki, jakie powinny być spełnione, aby po podjęciu decyzji o modyfikacji istniejącego na terenie gminy systemu, można było zacząć dyskusję o szczegółach jego funkcjonowania. Z diagnozy stanu aktualnego wynika, że w kontekście zbliżającej się do końca eksploatacji kwatery składowiska, dyskusja o sposobie realizacji systemu gospodarki odpadami w Wałbrzychu (w tym dyskusja o związku gmin dla potrzeb rozwiązywania tego rodzaju problemów) powinna się odbyć jak najszybciej. W dyskusji na temat ostatecznego kształtu takiego systemu na terenie gminy powinny wziąć udział wszystkie podmioty i organizacje działające na jej terenie. Dyskusja powinna zostać zapoczątkowana w obrębie organów gminy.

15.4 Strategia i warianty realizacji Planu Gospodarki Odpadami

Wielokrotnie już zwracano w tym materiale uwagę na to, że nie jest to dokument, w którym jednoznacznie będzie można narzucić organom stanowiącym miasta sposób rozwiązywania problemów związanych z gospodarką odpadami. Dzisiaj, jedyne w mieście składowisko odpadów obsługuje WPO sp. z o.o z Wałbrzycha na podstawie indywidualnej umowy. Trwają prace mające na celu wyłonienie w trybie przetargowym operatora składowiska. Rozważana jest też koncepcja powierzenia tego składowiska w zarząd nowopowstałemu zakładowi budżetowemu miasta. W latach 2003 i 2004 (niezależnie od lat poprzednich) na zbieranie odpadów komunalnych stałych i płynnych w mieście wydano (jak wcześniej sygnalizowano) cztery koncesje. Powoduje to, że miasto odpowiedzialne za prowadzenie spraw związanych z zapewnieniem wywozu nieczystości może stracić kontrolę nad tymi zjawiskami. Przy rozdzieleniu, zbierania odpadów komunalnych od zarządu nad składowiskiem i przy próbie regulacji tych spraw wyłącznie przez pryzmat np. ceny, może się

okazać, że każdy z tych, którzy w wyniku rozstrzygnięć przetargowych będą realizować te zadania wybierze dla siebie wariant najmniejszy kosztowo, co wcale nie musi oznaczać, że odpady z miasta Wałbrzycha będą przywożone na składowisko przy ulicy Beethovena. Będzie to tym bardziej prawdopodobne im wyższe kosztowo inwestycje będą miały wpływ na koszt przyjęcia odpadów na ulicę Beethovena. Operator składowiska odpadów zgodnie z obowiązującymi przepisami musi spełnić określone wymagania, co do zatrudnionych na instalacji pracowników i odpowiednich kwalifikacji kierownika składowiska, posiadać wymagane prawem zezwolenia wynikające z ustawy prawo ochrony środowiska i ustawy o odpadach. Ważnym w przekazywaniu tego rodzaju zadań jest to, że składowisko odpadów nie tylko należy prawidłowo eksploatować, ale także pamiętać o potrzebie jego późniejszej rekultywacji. Należy pamiętać o tym, że im krótszy okres umowy na zarząd składowiskiem, tym trudniej będzie znaleźć dobrego gospodarza obiektu. Między innymi z tych powodów, na etapie konstruowania Planu Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha, nie jest możliwe podanie „jedynie słusznego” wariantu realizacji, ponieważ jest on uwarunkowany wieloma czynnikami, które nie są znane autorowi opracowania.

W trakcie opracowywania dokumentu Planu, w celu wyjaśniania przyczyn oraz mechanizmów powstawania obciążeń środowiska, a następnie w trakcie formułowania celów i zadań, w odpowiednich miejscach projektu Planu Gospodarki Odpadami, pokazywano możliwości i sposoby realizacji przedsięwzięć, które wykonywane systematycznie i konsekwentnie będą się przyczyniać do poprawy stanu środowiska w części związanej z gospodarką odpadami. Te elementy wariantów i strategii dochodzenia do celu, jakim będzie poprawa stanu, zostaną poniżej usystematyzowane. Należy przy tym zauważyć, że Plan Gospodarki Odpadami i Program Ochrony Środowiska są dokumentami kierunkowymi. Oznacza to, że po dokonanej analizie problemu, wytyczają one cele, do jakich należy dążyć, aby poprawić stan środowiska. W przeciwieństwie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wyżej wymienione dokumenty kierunkowe nie stanowią prawa miejscowego, pomimo ich uchwalania przez Rady Gmin. Skoro, zatem te dokumenty wytyczają kierunki, w jakich należy się poruszać, to nie jest możliwe, zarówno programowo jak i ze względu na dostępne w trakcie realizacji materiały, podanie takich wariantów rozwiązań, jakie określa się na etapach realizacji np. inwestycji. Większość zaproponowanych do wykonania zadań, w momencie ich fizycznej realizacji będzie podlegała procedurom i procesom uzyskiwania niezbędnych decyzji i uzgodnień. W pierwszej kolejności będzie analizowane to, czy realizowane przedsięwzięcie będzie kolejnym etapem większej całości czy stanowić będzie osobne, skończone zadanie. Pojawia się szczegółowe analizy techniczne i tzw. logistyczne, pozwalające przybliżyć od strony technicznej możliwe warianty realizacji i przybliżone koszty inwestycji. Lokalizacja każdego zadania inwestycyjnego będzie wymagała w pierwszej kolejności zgodności tego zamierzenia z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Wydanie decyzji administracyjnych z ustaw o planowaniu przestrzennym i ustawy prawo budowlane, w przypadkach określonych przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska, będzie wymagało wykonania Raportów Oddziaływania Inwestycji na Środowisko i przeprowadzania procedury oceny oddziaływania inwestycji na środowisko. Te procesy stanowić będą jedynie element związany z prawem administracyjnym. Pokonanie barier decyzji administracyjnych pozwoli na przygotowanie propozycji finansowania zadań inwestycyjnych. Na tym etapie będą sprawdzane faktyczne możliwości budżetu miasta oraz potencjalne do zdobycia środki finansowe z zewnątrz. Po ich wstępnym oszacowaniu powinno się przystąpić do opracowania Studium Wykonalności (nawet wtedy, kiedy środki finansowe nie będą pochodziły ze źródeł funduszy europejskich). W tego rodzaju dokumentach zostanie określone to, czego z oczywistych względów nie można wykonać w

Planie Gospodarki Odpadami czy Programie Ochrony Środowiska, a mianowicie rozważenie wszystkich możliwych wariantów technicznych, nałożenie na te warianty kombinacji finansowania ze źródeł własnych, funduszy czy kredytów i wreszcie wypracowanie dla podejmujących decyzje ostateczne, najbardziej optymalnego rozwiązania. Dla uporządkowania wcześniej sygnalizowanych w tekście Planu propozycji poniżej przypomniano główny cel strategiczny dla miasta Wałbrzycha i jeszcze raz spróbowano pokazać możliwe warianty jego realizacji.

Głównym celem strategicznym dla miasta Wałbrzycha powinno być:

Poprawienie stanu funkcjonowania gospodarowania odpadami na terenie miasta

Realizacja celu strategicznego może być uwarunkowana wieloma czynnikami mającymi wpływ na skuteczność i koszty realizacji Planu Gospodarki Odpadami. Podany wyżej cel strategiczny powinien być rozpatrywany z uwzględnieniem i w zależności od trzech najbardziej istotnych, zdaniem autora, uwarunkowań realizacji poprawy stanu gospodarowania odpadami w Wałbrzychu. Podział ten uzależniony jest od formuły organizacyjnej, jaką przyjmie się jako podstawowy sposób realizacji Planu. Ta formuła będzie przede wszystkim determinować kolejność wykonywania przedsięwzięć wymienionych w zadaniach krótko i długoterminowych. Zadania te można wykonać:

- **Realizując je samodzielnie (w obrębie gminy i jej zakładów budżetowych)**
- **Realizując je w Związku Gmin**
- **Realizując je w formule Partnerstwa Publiczno-Prywatnego**

Wszystkie realizowane zadania, bez względu na przyjętą formułę organizacyjną powinny prowadzić do zapobiegania powstawaniu odpadów, ograniczenia ilości powstających odpadów, ograniczenia negatywnych skutków oddziaływania odpadów i zmianie sposobu postępowania z odpadami.

WARIANT I - Samodzielna realizacja zadań.

Tę grupę zadań będziemy realizować również z tego powodu, że żadna formuła organizacyjna nie zdejmie z gminy obowiązków określonych obowiązującym prawem. Do tych obowiązków należy odpowiedzialność za odpady komunalne i to bez względu na to, kto w imieniu gminy realizuje zbieranie odpadów komunalnych. Mając na uwadze wszystkie związane z odpadami komunalnymi ponoszone koszty (teraźniejsze i późniejsze) należy wykonać w pierwszej kolejności zadania mające charakter inwentaryzacyjny. Będzie to analiza dotycząca ilości odpadów powstających w zależności od rodzajów zamieszkiwanej zabudowy. Ta analiza pozwoli na optymalizację wariantów prowadzenia segregacji odpadów. Po niej powinno nastąpić opracowanie programu selektywnej zbiórki odpadów. Szczegółowa ankietyzacja mieszkańców, prowadzona w trakcie wymienionej wyżej analizy, pozwoli także na zdobycie informacji o szacunkowych ilościach powstających w gospodarstwach domowych odpadach niebezpiecznych (w strumieniu odpadów komunalnych). Wyniki te pozwalają także na określenie sposobów zbierania segregowanych odpadów, czyli ustalenie, w zależności od rodzajów zabudowy, czy zbieranie segregowanych odpadów będzie się odbywać do pojemników czy ma to być system workowy czy też powinien to być system mieszany. Tam gdzie będą sprzyjające warunki można spróbować organizować segregację

odpadów organicznych, a także organizować zbiórkę olejów. Równocześnie dane te pozwalają na przyjęcie rodzaju zbiórki odpadów wielkogabarytowych – metodą „na wystawkę” czy „na powiadomienie”. Podobne znaczenie może mieć inwentaryzacja obiektów budowlanych, które posiadają pokrycia dachowe z dodatkami azbestu oraz inwentaryzacja sieci ciepłych wewnętrznych i zewnętrznych, które były izolowane materiałami z azbestem. Sprawdzenie rejestrów prowadzących działalność gospodarczą powinno dostarczyć częściowej informacji o podmiotach, które mogą wytwarzać w swojej działalności niebezpieczne odpady medyczne. Ustalenie tych danych pozwoli w znacznym stopniu wyeliminować te odpady ze strumienia odpadów komunalnych. Prowadzona obecnie przez gminę kampania na rzecz ustalenia ilości tzw. małych i średnich przedsiębiorstw pozwoli na przyjęcie optymalnych ilości i rozmieszczenia pojemników na niesegregowane odpady podobne do komunalnych powstające w działalności przemysłowej. Zdobycie tych informacji i przyjęcie metod zbierania i segregacji powinno się przeprowadzić bez względu na to czy zadania inwestycyjne będą realizowane samodzielnie czy też w innej formule organizacyjnej. Pozostałymi zadaniami tej grupy będą też inwentaryzacja (aktualizacja) zbiorników bezodpływowych na terenie miasta oraz inwentaryzacja zdegradowanych terenów poprzemysłowych.

Powyższe informacje pozwolą na zbilansowanie ilości odpadów komunalnych, niebezpiecznych i części odpadów przemysłowych. Ta wiedza umożliwi rozpoczęcie procesu inwestycyjnego, do którego należy zaliczyć przygotowanie dokumentacyjne oraz faktyczną realizację zadań inwestycyjnych. Poniżej wyszczególniono kolejne kroki realizacji tego wariantu i jego uwarunkowania.

- 1) Analiza ilości odpadów powstających w zabudowie wielorodzinnej i pozostałej – koszt lata 2004-2007 ok. 10 tys. PLN
- 2) Ustalenie rejonów zbierania odpadów systemem workowym, pojemnikowym i mieszanym – koszt lata 2004-2007 ok. 5 tys. PLN
- 3) Organizacja systemu zbierania odpadów komunalnych (opartego na własnym zakładzie budżetowym)- koszt lata 2004-2007 ok. 10 tys. PLN
- 4) Zakup maszyn i urządzeń do zbierania odpadów komunalnych- koszt lata 2004-2007 ok. 1300 tys. PLN
- 5) Przeprowadzenie kampanii edukacyjnej na rzecz segregacji odpadów, w tym także oddzielania frakcji organicznej- koszt lata 2004-2007 ok. 45 tys. PLN
- 6) Zakup pojemników (alternatywnie worków) do systemu segregacji- koszt lata 2004-2007 ok. 300 tys. PLN
- 7) Organizacja zbiornic odpadów wielkogabarytowych, olejów, odpadów niebezpiecznych- koszt lata 2004-2007 ok. 800 tys. PLN
- 8) Rekultywacja składowiska (przygotowanie i realizacja) odpadów przy Stacyjnej (z eksploatacją uzupełniającą)- koszt lata 2004-2007 ok. 4650 tys. PLN
- 9) Rozpoczęcie rekultywacji (przygotowanie) kwatery składowiska przy ulicy Beethovena- koszt lata 2004-2007 ok. 50 tys. PLN
- 10) Budowa nowej kwatery (i dalej pozostałych kwater na składowisku Beethovena- opcjonalnie stacji segregacji odpadów)- koszt 2004-2007 ok. 1500 tys.

W kosztach nie zostały uwzględnione takie koszty funkcjonowania zakładu budżetowego jak płace, jej pochodne itp. Dla rekultywacji istniejącej kwatery na ulicy

Beethovena podano jedynie koszty przygotowania rekultywacji. Koszt budowy nowej kwatery wskazany wyżej to także tylko część kosztów tego przedsięwzięcia.

Wyszczególnione wyżej czynności są jedynie podstawowymi, jakie powinny być realizowane dla potrzeb samodzielnego rozwiązywania problemów gospodarki odpadami. W następnej kolejności, dla powyższych zadań powinny być zidentyfikowane rzeczywiste (aktualne w chwili wykonywania) koszty i dokonana symulacja finansowania ze źródeł zewnętrznych i wewnętrznych. Możliwości pozyskiwania środków na te cele i symulacja obciążeń finansowych dla budżetu miasta w odniesieniu do całości zadań jest podana w Programie Ochrony Środowiska dla Wałbrzycha. Dla wybranych zadań należy wykonać Studium Wykonalności, w którym zostanie dokonana optymalizacja przedsięwzięcia i po analizie zaproponowana realizacja najbardziej korzystna technicznie i finansowo. Łączny orientacyjny i wstępny koszt realizacji tego wariantu może wynieść ok. 8670 tys. PLN

WARIANT II - Realizacja zadań w Związku Gmin

Wariant takiej realizacji zadań wynikających z Planu Gospodarki Odpadami jest najczęściej realizowany w dwóch podstawowych przypadkach. Pierwszy to fakt, że wspólna realizacja przedsięwzięcia inwestycyjnego jest dla budżetu każdej gminy mniej kosztowna, za to bardziej skomplikowana organizacyjnie. Drugi przypadek, najczęściej wymuszają warunki ukształtowania terenu, zasobność w tereny przemysłowe, czy uwarunkowania przyrodnicze wchodzących w takie porozumienie gmin. Należy zwrócić uwagę na to, że miasto Wałbrzych pomimo znacznej wielkości posiada zarówno tereny sprzyjające lokalizacji wielu przedsięwzięć związanych z typowym przemysłem jak i sferą potencjalnych usług komunalnych. Duża ilość terenów poprzemysłowych na terenie miasta pozwala przy dzisiejszych technologiach zlokalizować tu wiele zakładów mogących służyć poprawie stanu środowiska. Nie bez znaczenia jest fakt, że mimo zbliżającego się końca eksploatacji kwatery składowiska przy ulicy Beethovena istnieje tam możliwość wybudowania następnej (następnych) kwatery na odpady oraz usytuowania tam instalacji towarzyszących. Potencjał tego miejsca został także zauważony i podkreślony w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami, gdzie sugeruje się powstanie dla tego regionu Centrum Sortowania, Odzysku i Unieszkodliwiania Odpadów. Nie bez znaczenia dla ewentualnego powodzenia tej formy realizacyjnej zadań PGO jest fakt, że otaczające miasto Wałbrzych gminy takie jak Szczawno Zdrój, Jedlina Zdrój, Walim czy Głuszyca praktycznie nie posiadają możliwości zlokalizowania takiego zakładu unieszkodliwiania odpadów jak w Wałbrzychu przy ulicy Beethovena. Takie uwarunkowania mogą spowodować, że wynegocjowanie zasad funkcjonowania celowego związku gmin nie będzie trudne. Ponieważ dla potrzeb realizacji zadań komunalnych (zaopatrzenie w wodę i odprowadzenie ścieków) działa już Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji to doświadczenia płynące z jego funkcjonowania mogą być pomocne do ukształtowania zasad funkcjonowania związku celowego powołanego do rozwiązywania problemów związanych z gospodarką odpadami komunalnymi. Podjęcie decyzji o realizacji tego wariantu musi być poprzedzone analizą koniecznych do wykonania zadań w kontekście ich ilości i wstępnych kosztów. Te koszty oraz deklaracje organów stanowiących sąsiednich gmin i podpisanie wiążących umów, powinny spowodować prace organizacyjne w/s powołania formuły związku celowego. Jeżeli po wstępnej analizie zadań i kosztów zapadną wśród organów stanowiących sąsiednich gmin wiążące decyzje, to wśród

władz wykonawczych potencjalnego związku celowego należy dokonać hierarchizacji niezbędnych do wykonania zadań. Jak wyżej wspomniano, również dla tej formuły organizacyjnej, konieczne jest wykonanie szeregu zadań inwentaryzacyjnych, ponieważ pozwolą one przejść do realizacji dalszych przedsięwzięć inwestycyjnych. Dla tego wariantu jest ważne, aby wszystkie wchodzące w skład Związku gminy podjęły się w jednym czasie podstawowej segregacji odpadów. Po określeniu kolejności wykonywania zadań należy przystąpić do ich przygotowania dokumentacyjnego oraz faktycznej realizacji inwestycji. Poszczególne kroki realizacji tego wariantu i uwarunkowania podano poniżej:

- 1) Organizacja Związku Celowego dla gospodarki odpadami- koszt lata 2004-2007 ok. 20 tys. PLN
- 2) Analiza ilości odpadów powstających w zabudowie wielorodzinnej i pozostałej dla Wałbrzycha i równolegle w gminach aspirujących do Związku Celowego – koszt lata 2004-2007 ok. 40 tys. PLN
- 3) Ustalenie rejonów zbierania odpadów systemem workowym, pojemnikowym i mieszanym na terenie działalności Związku– koszt lata 2004-2007 ok.20 tys. PLN
- 4) Zakup maszyn i urządzeń do zbierania odpadów komunalnych na terenie Związku- koszt lata 2004-2007 ok. 4000 tys. PLN
- 5) Przeprowadzenie kampanii edukacyjnej na rzecz segregacji odpadów, w tym także oddzielania frakcji organicznej- koszt lata 2004-2007 ok. 120 tys. PLN
- 6) Zakup pojemników (alternatywnie worków) do systemu segregacji- koszt lata 2004-2007 ok. 800 tys. PLN
- 7) Organizacja zbiornic odpadów wielkogabarytowych, olejów, odpadów niebezpiecznych- koszt lata 2004-2007 ok. 1800 tys. PLN
- 8) Rekultywacja składowiska (przygotowanie i realizacja) odpadów przy Stacyjnej (z eksploatacją uzupełniającą)- koszt lata 2004-2007 ok. 4650 tys. PLN
- 9) Rozpoczęcie rekultywacji (przygotowanie) kwatery składowiska przy ulicy Beethovena- koszt lata 2004-2007 ok. 50 tys. PLN
- 10) Budowa zakładu utylizacji zwłok zwierzęcych- koszt lata 2004-2007 ok. 530 tys. PLN
- 11) Rozpoczęcie budowy nowych kwater na składowisku Beethovena-opcjonalnie stacji segregacji odpadów)- koszt 2004-2007 ok. 5500 tys.

Wyszczególnione wyżej czynności także dla tego wariantu są jedynie podstawowymi, jakie powinny być realizowane dla potrzeb rozwiązywania problemów gospodarki odpadami. Tu też powinny być zidentyfikowane rzeczywiste (aktualne w chwili wykonywania) koszty i dokonana symulacja finansowania ze źródeł zewnętrznych i wewnętrznych. Ponieważ ten Plan dotyczy miasta Wałbrzycha nie ma tu możliwości dokonania symulacji obciążeń finansowych dla całości budżetów gmin mogących potencjalnie wejść w skład Związku Celowego. Taka symulacja byłaby możliwa po podpisaniu umowy powołującej Związek. Jak wynika z zadań wyróżnionych powyżej istnieje taka ich grupa, która będzie musiała być wykonana bez względu na formę organizacyjną przedsięwzięcia mającego za zadanie rozwiązywać problemy gospodarki odpadami. Łączny koszt zadań tego wariantu (zostało tu uwzględnione zadanie rekultywacji Stacyjnej, ponieważ ten koszt musi być brany pod uwagę przy podejmowaniu decyzji) może wynieść ok. 17530 tys. PLN. Ponieważ Wałbrzych ze względu na ilość mieszkańców będzie stanowić ważący kosztowo ośrodek, to zakładam, że jego udział w wysokości 65 % kosztów będzie minimalny. Dla tych wyspecyfikowanych przybliżonych kosztów, udział Wałbrzycha może wynieść ok. 11400 tys. PLN. Po podjęciu

decyzji o organizacji Związku Celowego, dla wybranych zadań należy wykonać Studium Wykonalności, w którym zostanie dokonana optymalizacja przedsięwzięć i po analizie zaproponowana realizacja najbardziej korzystna technicznie i finansowo.

WARIANT III - Realizacja zadań w formule Partnerstwa Publiczno-Prywatnego

Ustawodawstwo polskie, również wzorem ustawodawstwa unijnego, przewiduje w szeregu przepisach prawnych obowiązkowe wykonywanie przez gminy zadań własnych. Jednym z takich przepisów są postanowienia ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Zawarte tam sformułowania, w połączeniu z postanowieniami ustawy o odpadach i ustawy prawo ochrony środowiska zobowiązują gminy do wykonywania zadań nieodzownych z punktu prowadzenia właściwej gospodarki komunalnej. Gmina musi zapewnić swoim mieszkańcom dostarczenie wody i odbiór ścieków. Musi też zorganizować odbiór odpadów komunalnych. O ile organizacja takiego systemu jest możliwa na różne sposoby np. zakład budżetowy, związek celowy czy podmiot zewnętrzny, o tyle prawo polskie nie przewiduje możliwości przekazania przez gminę odpowiedzialności za odpady komunalne innemu podmiotowi prawa materialnego. Oznacza to, że organizując system związany z gospodarką odpadami komunalnymi gmina powinna szukać takiej formuły, która poza ustawową odpowiedzialnością zapewni jej możliwość współdecydowania o zasadach jego funkcjonowania. Jedną z możliwości realizacji tego rodzaju zadań, a przede wszystkim inwestycji nieodzownych w gospodarce komunalnej, jest formuła Partnerstwa Publiczno-Prywatnego. Taka formuła jest dzisiaj szczególnie warta zainteresowania, ponieważ z różnych względów trudno jest w wielu przypadkach doprowadzić do stabilnego funkcjonowania związków celowych powoływanych do prowadzenia gospodarki odpadami, natomiast podjęcie decyzji o wykorzystaniu do realizacji zadań przepisów kodeksu cywilnego i kodeksu handlowego powoduje większą stabilność, ponieważ każda ze stron uczestniczących w tego rodzaju porozumieniu jest wiązana finansowymi warunkami umów i odpowiedzialności za te umowy. Realizacja takiego przedsięwzięcia może być oparta na kilku wariantach wykonawczych związanych z rodzajem przedsięwzięć będących przedmiotem porozumienia. Poniżej poddaje się analizie jeden z nich tj. taki gdzie zakłada się prowadzenie segregacji odpadów, a instalację do unieszkodliwiania odpadów poddaje się formule Partnerstwa.

Poniżej wyszczególniono kolejne kroki realizacji tego wariantu i jego uwarunkowania.

- 1) Analiza ilości odpadów powstających w zabudowie wielorodzinnej i pozostałej – koszt lata 2004-2007 ok. 10 tys. PLN
- 2) Ustalenie rejonów zbierania odpadów systemem workowym, pojemnikowym i mieszanym – koszt lata 2004-2007 ok. 5 tys. PLN
- 3) Organizacja systemu zbierania odpadów komunalnych- koszt lata 2004-2007 ok. 10 tys. PLN
- 4) Zakup maszyn i urządzeń do zbierania odpadów komunalnych- koszt lata 2004-2007 ok. 1300 tys. PLN
- 5) Przeprowadzenie kampanii edukacyjnej na rzecz segregacji odpadów, w tym także oddzielania frakcji organicznej- koszt lata 2004-2007 ok. 45 tys. PLN
- 6) Zakup pojemników (alternatywnie worków) do systemu segregacji- koszt lata 2004-2007 ok. 300 tys. PLN

- 7) Rekultywacja składowiska (przygotowanie i realizacja) odpadów przy Stacyjnej (z eksploatacją uzupełniającą)- koszt lata 2004-2007 ok. 4650 tys. PLN
- 8) Organizacja Partnerstwa Publiczno-Prywatnego- koszt lata 2004-2007 ok. 30 tys. PLN

Dla realizacji każdego z zadań inwestycyjnych związanych z gospodarką odpadami można powołać spółkę prawa handlowego, w której będą uczestniczyć (w celach nadzorczych) przedstawiciele organów gminy. Nie jest przy tym ważny podział ewentualnych zysków, a bardziej zabezpieczenie realizacji celów, dla których zostanie taka spółka powołana, czyli dobrze spisana umowa spółki. Niektóre z zadań inwestycyjnych mogą być realizowane przez firmy zewnętrzne bez potrzeby powoływania spółki z udziałem gminy (zakładu czy spółki będącej własnością gminy). W takich przypadkach zabezpieczeń interesów gminy należy poszukiwać w sformułowaniach zawartych w uchwalonych przez Radę Miasta przepisach prawa lokalnego. Stosując tego rodzaju zabezpieczenia można osiągnąć efekt poprawy stanu gospodarki odpadami na terenie miasta bez konieczności angażowania własnych środków finansowych. Realizacja takiej formuły wymaga dobrego rozpoznania rynku inwestycyjnego w tej dziedzinie. Daje to możliwość stawiania przez służby miasta precyzyjnych wymagań w zakresie oferowanych przez firmy technologii i sposobów organizacji systemów zbierania. Oznacza to także, że nie można całkowicie odstąpić od nadzoru nad wykonywaniem przez jednostki z zewnątrz tych typowo komunalnych zadań. W zależności od statusu oferenta, jego zasobności finansowej, doświadczenia zawodowego, a także czynników charakteryzujących oferenta jako podmiot prawa handlowego będzie zależne czy zewnętrzna firma otrzyma możliwość częściowej bądź całościowej realizacji zadania lub zadań określonych w Planie Gospodarki Odpadami. Odpowiednie zabezpieczenie interesów gminy powoduje też, że jeżeli partnerowi prywatnemu zostanie oddane w zarząd składowisko odpadów, to z potencjalnej listy wydatków miasta znikną takie pozycje finansowe jak rozbudowa składowiska i jego późniejsza rekultywacja. Ze względów bezpieczeństwa eksploatowanego obiektu, zarządzający składowiskiem będzie dbał o wyeliminowanie odpadów wielkogabarytowych i wszystkich innych, które powodują problemy z eksploatacją czy późniejszą rekultywacją, jest więc możliwe, że również on przyczyni się do organizacji sieci punktów segregowanych odpadów. Aby obniżyć swoje koszty eksploatacji może próbować pozyskiwać ze strumienia odpadów komunalnych wszystkie te odpady, które będzie mógł odzyskać i sprzedać – może się przyczynić do budowy centralnej stacji segregacji lub sieci punktów. Dla tych założeń jest bardzo ważny okres powierzenia w zarząd składowiska. Im będzie on dłuższy, tym więcej własnych środków w taki zakład unieszkodliwiania zainwestuje partner prywatny. Można też rozważać mieszane odmiany tych wariantów np. zbiórka odpadów – zakład budżetowy, zarząd składowiskiem - partner prywatny, ale należy brać pod uwagę to, że gmina nie powinna organizować miejsc pracy, a jedynie stwarzać warunki do tego, aby robiły to podmioty prawa handlowego. Jeżeli uda się połączyć stwarzanie warunków do powstawania nowych miejsc pracy z ich faktycznym realizowaniem przez gminę będzie to dużym sukcesem. Łączny koszt tego wariantu może wynieść ok. 6350 tys. PLN i może zostać jeszcze zmniejszony.

Spośród analizowanych 3 wariantów realizacji zadań Planu właśnie ostatni wydaje się być najmniej kosztowny dla gminy.

16. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

Wpływ tego Planu na środowisko naturalne, jak każde przedsięwzięcie jest uzależniony od jego faktycznej realizacji. Nie można więc do końca dokonać szczegółowej analizy wpływu realizacji Planu na stan środowiska. Należy pamiętać, że ostateczna metoda zastosowana do realizacji każdego z elementów Planu jest określana w projekcie realizacyjnym przedsięwzięcia oraz po przynajmniej wstępnym studium wykonalności. Tam też musi zostać określona technologia wykonania inwestycji czy zadania. Tak przyjęte rozwiązanie powinno być ocenione, jeżeli tego wymaga przepis prawa, w raporcie oddziaływania inwestycji na środowisko. Siłą rzeczy nie jest możliwe dokonanie tak rozumianej oceny w tym opracowaniu. Poniżej wykazano potencjalny wpływ realizacji projektu Planu na niektóre sektory środowiska, wykazując jego oddziaływanie w skali globalnej z wykorzystaniem wiedzy o obiegu materii w przyrodzie i znajomości ekologii.

16.1. Wpływ na powierzchnię ziemi

Wymienione w Planie zadania do realizacji, określone w celach krótko i długoterminowych, jeżeli tylko zostaną zrealizowane, spowodują poprawę stanu środowiska. Wprowadzenie sposobu naliczania i pobierania opłat za składowanie odpadów na składowisku, uzależnionego od ryczałtowej kwoty za odbiór odpadów, powoduje, że odpady prawie w całości trafiają na to składowisko. Tym samym służby komunalne nie będą odnajdywać tych odpadów na terenach, które nie są do tego przygotowane. To spowoduje, ograniczenie negatywnego ich wpływu na powierzchnię ziemi. Wprowadzenie lub kontynuowanie segregacji odpadów, w tym także eliminowanie ze strumienia odpadów, odpadów niebezpiecznych spowoduje ograniczenie ich agresywności. Wszystkie zadania sygnalizowane w Planie, jeżeli zostaną wykonane, będą miały pozytywny wpływ na powierzchnię ziemi pozbawiając ją negatywnego wpływu np. od dzikich wysypisk śmieci. Wprowadzanie i prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów wyeliminuje szkodliwy wpływ niektórych odpadów na wody gruntowe.

16.2. Wpływ na środowisko gruntowo-wodne

Realizacja Planu pozwoli zmniejszyć wpływ odpadów na środowisko gruntowo-wodne, ponieważ zostaną wyeliminowane dzikie wysypiska odpadów, powodujące przenikanie zanieczyszczeń do wód gruntowych. Eliminacja ze strumienia odpadów niebezpiecznych spowoduje brak agresywności odcieków na wody gruntowe, w przypadku, kiedy wydostaną się one poza urządzenia technologiczne składowiska. Zwiększenie ilości odpadów zbieranych i unieszkodliwianych będzie miało pozytywny wpływ na środowisko gruntowo-wodne w pozostałej części miasta. Prawidłowo wykonana rekultywacja istniejącego składowiska odbędzie się z pełnym zabezpieczeniem środowiska gruntowo-wodnego, co będzie miało korzystny wpływ na środowisko naturalne.

16.3. Wpływ na powietrze atmosferyczne

Doprowadzenie do wykonywania zadań związanych z gospodarką odpadami może spowodować poprawę stanu czystości atmosfery. Wyeliminowanie ze strumienia odpadów frakcji biologicznych w znaczny sposób spowoduje ograniczenie do atmosfery emisji gazów składowiskowych i spowoduje zmniejszenie efektu cieplarnianego, który w skali globalnej powoduje zmiany klimatyczne, mając tym samym negatywny wpływ na stan środowiska. Ujęcie do strumienia odpadów, wszystkich odpadów, a następnie ich segregacja u źródła lub na składowisku odpadów spowoduje ograniczenie w stosowaniu niektórych rodzajów odpadów, jako paliwa zastępczego. Nie należy więc wykluczać dalszego pozytywnego wpływu realizacji Planu na czystość atmosfery i klimat.

16.4. Wpływ na przyrodę ożywioną

Pozbawienie środowiska naturalnego odpadów, które powinny zostać prawie w całości skierowane na składowisko przy Beethovena i rekultywowaną „Stacyjną”, powinno się przyczynić do poprawy stanu przyrody ożywionej. Przyjmując do realizacji zadania wymienione w tym Planie ograniczą zarówno miejsca jak i ilości i rodzaje odpadów, które będzie można spotkać poza obrębem składowiska. To w sposób oczywisty przyczyni się do poprawy stanu przyrody ożywionej. Oszczędności terenu, jakie wynikną w wyniku prawidłowego gospodarowania odpadami mogą spowodować odbudowę w czystych miejscach nowych siedlisk ptaków, owadów, płazów czy gadów.

16.5. Wpływ na pozostałe ekosystemy

Wprowadzenie segregacji odpadów oraz ich odzysk celem ponownego wykorzystania lub przetworzenia i ponownego wykorzystania spowoduje, że w skali makro, będzie się wydobywać mniej surowców lub wykorzystywać mniej dóbr naturalnych środowiska, powodując na przestrzeni wielolecia oszczędności w środowisku naturalnym. Tożsame z tym będzie wytworzenie mniejszej ilości energii potrzebnej do przetwarzania surowców i mniejsze zużycie wody do wytworzenia nowych produktów. Pozwoli to także na zatrzymanie tej wody w ekosystemach leśnych. Wprowadzenie systemów racjonalnego gospodarowania odpadami pozwoli na uniknięcie niekorzystnych zjawisk związanych z brakiem informacji o powstających i unieszkodliwianych odpadach. Brak tego rodzaju informacji powoduje, że znajdujemy odpady w miejscach do tego nieprzygotowanych, a przez to szkodzą one środowisku naturalnemu.

17. KOSZTY SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI

Żaden zorganizowany system czy też przedsięwzięcie nie może się odbyć bez wygenerowania kosztów. Można je podzielić na trudne do oszacowania i niemożliwe do podania ich wielkości bez pewnego przybliżenia oraz te, które można oszacować

dokładniej. Te ostatnie to np. przygotowane do realizacji przedsięwzięcia inwestycyjne i inne niż inwestycyjne. Ponieważ nie są znane jeszcze dokładne przedsięwzięcia, jakie zostaną na podstawie Planu przyjęte do realizacji, to poniżej wykazano koszty realizacji tylko szacowane i przybliżone. Faktyczne wielkości kosztów mogą zostać określone po przyjęciu projektu Planu do realizacji i określeniu kolejności wykonywania przedsięwzięć, które z niego wynikają.

17.1. Koszty administracyjne

Sprowadzą się do kosztów ponoszonych na monitorowanie realizacji Planu lub. Obejmą wszelkie wydatki na przygotowanie kampanii edukacyjnych oraz przedsięwzięć polegających na organizacji systemów zbierania odpadów. Z kosztów osobowych należałoby wymienić te, które mogą być związane ze zwiększeniem ilości zatrudnionych pracowników zajmujących się ochroną środowiska, w tym także gospodarką odpadami. Będą także obejmowały koszty związane z wydatkami na promocję, uczestnictwo w sympozjach, seminariach, targach czy zakup fachowej literatury.

17.2. Koszty organizacyjne

Będą sumą wydatków związanych z utworzeniem systemów zbierania odpadów w przypadku zdecydowania się na realizację zadań poprzez partnerstwo publiczno-prywatne lub powołanie podmiotu prawa handlowego. Również organizacja segregacji odpadów będzie generowała nowe koszty. Dyskusja nad powstaniem Związku Gmin czy Partnerstwem Publiczno-Prywatnym także wygeneruje koszty organizacyjne.

17.3. Koszty edukacyjne

Na te wydatki złożą się głównie nakłady na doprowadzenie do zwiększenia świadomości proekologicznej i to zarówno w realizowanych programach edukacyjnych w szkołach jak i akcjach edukacyjnych kierowanych do pozostałej części społeczności przy okazji realizacji inwestycji czy też prowadzonych kampanii informacyjnych na temat odpadów, ich szkodliwości czy sposobów z nimi postępowania.. Należy do nich też zaliczyć wydatki na nagrody w konkursach organizowanych w celach edukacyjnych.

17.4. Koszty inwestycyjne

Będą najistotniejszą pozycją w realizacji projektu Planu. Muszą obejmować wydatki na przygotowanie inwestycji niezbędnych do realizacji Planu i uzyskania jego wymiernych efektów. Likwidacja dzikich wysypisk odpadów oraz poszukiwanie optymalnej lokalizacji punktów zbierania odpadów będzie w początkowym okresie znaczną pozycją kosztową. Budowa systemów zbierania odpadów (analizy związane z mieszkańcami, zakup pojemników, segregacja i urządzenia do jej prowadzenia itd. itp.) będą generowały koszty.

Rekultywacja kwatery składowiska przy Beethovena, czy uczestniczenie przez gminę w realizacji wspólnego systemu gospodarowania odpadami, budowa międzygminnego centrum utylizacji odpadów, będzie przynosiła pozycje kosztowe w budżecie. Każda realizowana inwestycja z udziałem środków zewnętrznych będzie wymagała udziału własnego, a więc środków zaplanowanych w budżecie gminy. Dla każdego z uczestników systemu gospodarki odpadami jednolitego dla Wałbrzycha, jego sygnatariusze będą ponosili składki finansowe. Szczegółowych i dokładnych wartości kosztowych należy się spodziewać po przyjęciu do realizacji Planu oraz postanowieniu, które przedsięwzięcia będą w pierwszej kolejności realizowane. Korzystając ze wskaźników opartych na dotychczas realizowanych zadaniach inwestycyjnych i pozainwestycyjnych w podobnych przedsięwzięciach przybliżono i podano orientacyjne koszty zadań przewidywanych na terenie Wałbrzycha (tabele rozdziału 14.1).

18. MONITORING PLANU GOSPODARKI ODPADAMI

Jak każdy System, Program, Polityka Branżowa, tak też Plan Gospodarki Odpadami wymaga monitorowania. Jest ono wymagane nie tylko przepisem ustawy, ale także ze względu na to, że po podjęciu decyzji o jego realizacji będą angażowane pieniądze publiczne. Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych będzie wymagała zaciągnięcia kredytów. Z tych względów oraz z chęci sprawdzania czy jego realizacja postępuje zgodnie z założeniami i czy uzyskuje się w realizacji zakładane efekty Plan będzie monitorowany.

18.1. Monitoring wewnętrzny

Monitoring wewnętrzny realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha będzie wykonywany zgodnie z zapisami ustawy o odpadach i rozporządzenia w/s zawartości Planu. Do jego rozpoczęcia będą potrzebne wewnętrzne decyzje (zarządzenia Prezydenta, uchwały Rady Miasta). W związku z powyższym każdy z tych organów, w sposób określony prawem i przynależnymi kompetencjami będzie monitorował realizację wdrożonego Planu. Najwygodniej dla Prezydenta, aby te funkcje kontrolne w jego imieniu sprawował Koordynator realizacji zatwierdzonego Planu (może nim być odpowiedzialny za ochronę środowiska pracownik Urzędu Miasta lub grupa pracowników z różnych działów).

Dla powodzenia Planu będzie istotnym umożliwienie dostępu tych pracowników do najnowszych informacji z tej dziedziny, poprzez m.in. dostęp do wiedzy o nowoczesnych technologiach, udział w targach, sympozjach i seminariach.

18.2. Monitoring uczestników

Ten monitoring będzie prowadzony wewnętrznie, przez udział w nim wszystkich zainteresowanych. W przypadku realizacji zadań wynikających z Planu w formule partnerstwa publiczno-prywatnego partnerem monitorującym będzie partner wykładający środki finansowe. Plan będzie też monitorowany przez mieszkańców, będących jednocześnie

jego uczestnikami realizującymi systemy zbierania odpadów lub płacącymi „podatek śmieciowy”.

18.3. Monitoring zewnętrzny

Przy realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha, jego wykonawcy będą mieli do czynienia z dwoma rodzajami zewnętrznego monitoringu przedsięwzięć, które zostaną w nim określone i przyjęte do realizacji. Przedsięwzięcia inwestycyjne realizowane w ramach Planu, a zwłaszcza uzyskane przez nie efekty poprawiające stan środowiska czy też prawidłowa eksploatacja instalacji, będzie kontrolowana przez Inspekcję Ochrony Środowiska i inne upoważnione do tego instytucje. Sam proces realizacji tych przedsięwzięć, aż do czasu ich uruchomienia będzie monitorowany przez instytucje, które wyłożą środki finansowe na ich fizyczne wykonanie. Ten monitoring będzie prowadzony także po uruchomieniu inwestycji, aż do spłacenia zaciągniętych na ten cel kredytów.

19. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródła finansowania wszelkiego rodzaju planów i programów, jak w większości przypadków dzielimy na:

- Własne
- Zewnętrzne

Własne źródła finansowania inwestycji to w przypadku samorządów, środki budżetu. W tych sytuacjach, kiedy wnosi się aplikacje do instytucji zewnętrznych za źródła własne uznaje się także środki pozyskane od innych instytucji, bez względu na ich formułę (dotacje lub pożyczki).

Źródła zewnętrzne to najczęściej fundusze, fundacje, banki i środki pomocowe najczęściej pochodzące ze środków Unii Europejskiej. W przypadku występowania o takie środki oraz w przypadku ich otrzymania, realizacja Planu będzie monitorowana przez instytucje wykładające lub pożyczające pieniądze. Poniżej lista instytucji, które potencjalnie mogą się przyczynić do uzyskania środków na realizację Planu Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha. Szczegółowa lista instytucji oraz zasady, jakimi się kierują te instytucje podana jest w specjalnym załączniku do Programu Ochrony Środowiska.

- FUNDUSZE:

- GMINNY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
- POWIATOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
- WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
- NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
- FUNDUSZ TERMOMODERNIZACYJNY

FUNDUSZE I PROGRAMY POMOCOWE

- EKOFUNDUSZ
- FUNDUSZ SPÓJNOŚCI
- ZPORR (FUNDUSZE STRUKTURALNE)

BANKI

- BANK OCHRONY ŚRODOWISKA
- EUROPEJSKI BANK ODBUDOWY I ROZWOJU
- BANK ŚWIATOWY

AGENCJE

- AGENCJA RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA
- AGENCJA ROZWOJU KOMUNALNEGO
- POLSKA AGENCJA ROZWOJU REGIONALNEGO

INNE

- NARODOWA FUNDACJA OCHRONY ŚRODOWISKA
- REGIONALNE CENTRUM EKOLOGICZNE na EUROPE ŚRODKOWĄ i WSCHODNIĄ
- GLOBAL ENVIRONMENT FUND

FUNDUSZE LEASINGOWE

- EUROPEJSKI FUNDUSZ LEASINGOWY Sp. z o.o.
- CENTRUM LEASINGU U FINANSÓW Sp. z o.o.
- CENTRALNE TOWARZYSTWO LEASINGOWE S.A.
- BISE LEASING Sp. z o.o.
- BEL LEASING Sp. z o.o.
- TOWARZYSTWO INWESTYCYJNO-LEASINGOWE EKOLEASING S.A .

LINIE KREDYTOWE

- Bank Gdański S.A.
- Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.
- Bank Gospodarstwa Krajowego S.A.
- Bank Handlowy w Warszawie S.A.
- Bank Inicjatyw Gospodarczych BIG S.A.
- Bank Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych S.A.
- Bank Przemysłowo-Handlowy S.A.
- Bank Przemysłowo-Handlowy S.A. w Łodzi
- Bank Rozwoju Eksportu S.A.
- ING Bank Śląski S.A.
- Bank Unii Gospodarczej S.A.
- Bank Współpracy Regionalnej S.A. w Krakowie
- Bank Zachodni WBK S.A.
- Gliwicki Bank Handlowy S.A.
- Kredyt Bank S.A

Pierwszy Polsko-Amerykański Bank S.A.
Polski Bank Inwestycyjny S.A.
Polski Bank Rozwoju S.A.
Pomorski Bank Kredytowy S.A.
Powszechny Bank Gospodarczy S.A.
Powszechny Bank Gospodarczy S.A. w Warszawie

20. PLAN GOSPODARKI ODPADAMI GMINY A PLAN GOSPODARKI ODPADAMI POWIATU

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa Plan Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha powinien być zaopiniowany przez Zarząd Powiatu Wałbrzyskiego. Ze względu na specyfikę zadań, jakie zostały narzucone samorządom powiatu i gminy jest to zapis pozwalający na terenie powiatu realizować zadania ponadgminne. Powstający Program Ochrony Środowiska dla Miasta Wałbrzych, zgodnie z założeniami ustawodawcy powinien korespondować z Powiatowym Programem Ochrony Środowiska dla powiatu wałbrzyskiego. Do dnia dzisiejszego, z przyczyn niezależnych od powiatu, część Programów Ochrony Środowiska i Planów Gospodarki nie jest zaopiniowana przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego. Nie jest więc wykluczone, że w tych dokumentach zostaną naniesione jakieś zmiany czy raczej sugestie. Podczas opracowywania tego Planu korzystano z zapisów Planu powiatowego i starano się, aby zadania do wykonania były ze sobą zgodne. Należy także wziąć pod uwagę, że dokumenty kierunkowe dla gminy jak i powiatu muszą zawierać wytyczone przez Politykę Ekologiczną Państwa kierunki i cele do osiągnięcia. To powoduje, że **mając do spełnienia te same zadania, dokumenty te będą ze sobą zgodne**. Tym, co pozwoli na zgodność tych dokumentów jest możliwość szerokiego korzystania przez autora z zapisów planu i programu dla powiatu wałbrzyskiego podczas opracowywania planu i programu dla miasta. Tym, co je będzie różniło będą sposoby, jakimi zostaną osiągnane te cele, ponieważ wynika to z posiadanych przez te jednostki samorządowe kompetencji i majątku własnego, jakim dysponuje gmina i powiat.

21. PLAN GOSPODARKI ODPADAMI GMINY A WOJEWÓDZKI PLAN GOSPODARKI ODPADAMI

Wspomniane powyżej, w poprzednim punkcie, uzależnienia są także ważne dla zapisów Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami i Planu Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha. Tutaj też Polityka Ekologiczna Państwa ma zasadnicze znaczenie dla formułowania celów do osiągnięcia. Pomimo tego, że nie jest jeszcze w sposób dostateczny wykształcony w Polsce mechanizm przenoszenia zobowiązań Państwa na gminy i ich faktyczne, rzeczowe i rzeczywiste realizacje, to jednak w niektórych przypadkach takie

zjawiska się uwidaczniają. Ustawodawca mający do wypełnienia międzynarodowe zobowiązania, przy obecnie funkcjonującym w Polsce samorządzie terytorialnym, próbował określić w aktach prawnych nakreślić obowiązki samorządowych województw, powiatów i gmin. Jednocześnie wszystkie te organizmy mają Konstytucją RP zagwarantowaną wolność. Procedurze powstawania planów gospodarki odpadami towarzyszy obowiązek uzgadniania z organami wyższego stopnia projektów tych kierunkowych dokumentów. Także z tego powodu, również projekt Planu Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha odzwierciedla, na tyle na ile jest to możliwe, zapisy wstępnie zaproponowane w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego. Zaproponowany dla Wałbrzycha projekt Jednolitego Systemu Gospodarki Odpadami, przewiduje w jednej z wielu możliwości dla tego rejonu powstanie Centrum Segregacji, Odzysku i Unieszkodliwiania Odpadów, oczywiście przy założeniu, że miasto Wałbrzych znajdzie w okolicznych gminach partnera do zrealizowania takiego organizacyjnego przedsięwzięcia. Jeżeli powstałoby takie Centrum, to nieodzownym będzie zorganizowanie przy nim Punktów Gromadzenia Odpadów Niebezpiecznych i Punktów Tymczasowego Gromadzenia i Przeladunku Odpadów. Realizacja tych zadań musi zostać poprzedzona utworzeniem systemu segregacji odpadów, wtedy kiedy CSOiUO będzie realizowane w ograniczonym zakresie. Tak jak w WPGO podkreślona została w projekcie Planu ...dla Wałbrzycha konieczność prowadzenia edukacji proekologicznej. Wszystkie inne sygnalizowane w WPGO, poza wymienionymi wyżej, zadania związane z gospodarowaniem odpadami, zostały w projekcie Planu Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha uwzględnione, **stąd też oba analizowane dokumenty kierunkowe są ze sobą, w podstawowych założeniach i przy zachowaniu własnych odrębności, zgodne.**

22. STRESZCZENIE PLANU GOSPODARKI ODPADAMI

Plan Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha stanowi część Programu Ochrony Środowiska dla tej gminy. Plan ten jest opracowywany jest zgodnie z ustawą prawo ochrony środowiska (artykuły 14 – 18). Zgodnie z tym prawem, uwzględniając: cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych i środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe, Gmina jest zobowiązana przygotować Program Ochrony Środowiska. Szczególne miejsce w tym Programie ma zajmować Plan Gospodarki Odpadami. Szczegółowe zapisy, co powinien zawierać taki Plan określają przepisy rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. Nr 66, poz. 620 z 2003 roku). Wyżej wymienione przepisy oraz umowa z Gminą Wałbrzych, są podstawą do opracowania niniejszego Planu. Plan ma za zadanie scharakteryzować strumienie powstających odpadów komunalnych. Powinien omówić metody ograniczania ilości powstających odpadów, ich negatywny skutek na środowisko, rodzaje i ilości instalacji do unieszkodliwiania odpadów funkcjonujące na terenie gminy. Na podstawie zgromadzonych danych dokonano w Planie analizy wpływu gospodarki odpadami na stan środowiska gminy. W Planie określono metody poprawienia stanu gospodarowania odpadami i cele krótkoterminowe i długoterminowe w dochodzeniu do poprawy stanu gospodarki odpadami. Po przeprowadzonej analizie i diagnozie, w Planie zaproponowano **Jednolity System Gospodarki Odpadami**, określono wpływ tego systemu, jeżeli zostanie wdrożony, na środowisko naturalne oraz wskazano

potencjalne źródła finansowania wraz z przybliżonymi kosztami, jeżeli te w ogóle były możliwe do ustalenia. W trakcie opracowywania Planu przeprowadzono konsultacje społeczne, a ich wynik uwzględniano w zapisach Planu. Poddano także analizie „Wytyczne gminy Wałbrzych do sporządzenia Programu Ochrony Środowiska miasta Wałbrzycha na lata 2004 – 2015. Podstawowe 3 z wielu możliwych wariantów dla realizacji celu strategicznego dla Wałbrzycha, poddano dokładniejszej analizie. Określono dla nich niezbędne do ich realizacji zadania oraz skalkulowano koszty. Z tej analizy, przy przyjętych założeniach wynika wstępnie, że najkorzystniejszy wydaje się być wariant III – partnerstwa publiczno-prywatnego. Poniżej dokonano krótkiej charakterystyki dotyczącej gospodarowania odpadami na terenie całego Wałbrzycha. Dokonując analizy zakresie diagnozy w zakresie istniejącego sposobu gospodarki odpadami oraz prognozy przy powstawania nowych odpadów, wzięto pod uwagę dostępne dane statystyczne z różnych źródeł (WIOŚ, WUS, DUW, Urząd Marszałkowski, Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu, Urząd Miasta Wałbrzychu).

ODPADY KOMUNALNE

Odpady z Wałbrzycha są wywożone na składowisko odpadów komunalnych przy ul. Beethovena. Raport WIOŚ w 2002 roku podaje, że na składowisko o powierzchni ok. 8.55 ha i pojemności całkowitej szacowanej na 47.4 tys. m³ (prawdopodobnie tzw. „czeski błęd-raczej 474 tys. m³) odpadów komunalnych, przywieziono w 2002 roku ok. 37.5 tys. m³ odpadów. Do końca 2002 roku zeskładowano na tym składowisku łącznie ok. 136.0 tys. m³ odpadów komunalnych. Na składowisku jest prowadzony monitoring wód podziemnych jest przygotowana instalacji odgazowująca. Składowisko jest obsługiwane przez Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o z Wałbrzycha. Raport WIOŚ podaje, że składowisko będzie eksploatowane do 2006 roku. Wg danych uzyskanych z tego przedsiębiorstwa na składowisko przy Beethovena przyjęto w 2003 roku 23760.8 Mg odpadów o kodzie 200301 i 344.94 Mg odpadów o kodzie 200303. Odpady na tym składowisku ugniatane są kompaktorem. Brak prowadzonej segregacji odpadów w mieście powoduje, że należy już w chwili obecnej poważnie myśleć o nowej kwaterze na odpady komunalne dla miasta. Pomimo tego, że rozwiązania przyjęte przez ustawę o odpadach spowodowały znaczne uszczelnienie całego systemu obrotu odpadami to jednak jeszcze do chwili obecnej można się spotkać wskaźnikami różniącymi się od siebie danymi statystycznymi, które dotyczą np. tego samego obiektu. Dla porównania poniżej w tabeli podane zostaną dane, jakie uzyskano z Wydziału Infrastruktury Miasta – Zespół Gospodarki Komunalnej.

Ilość odpadów dostarczonych na SOK przy ul. Beethovena w Wałbrzychu w 2003 roku

MIESIĄC	ILOŚĆ W TONACH						UWAGI	
	WPO		Razem:	POZOSTALI		Razem:		ŁĄCZNIE
	I połowa	II połowa		I połowa	II połowa			
I	2	3	4	5	6	7	8	9

Styczeń	900,94	1134,26	2035,2	16,56	29,42	45,98	2064,62	
Luty	796,54	857,60	1654,14	6,68	13,46	20,14	1674,28	
Marzec	893,78	1141,08	2034,86	33,8	31,48	65,28	2100,14	
Kwiecień	1052,36	1092	2144,36	53,3	42,9	96,20	2240,56	
Maj	976,92	1045,77	2022,69	33	38,46	71,46	2094,15	
Czerwiec	924,82	859,76	1784,58	33,34	34,86	68,20	1852,78	
Lipiec	922,66	926,5	1849,16	23,9	49,52	73,42	1922,58	
Sierpień	807,64	867,03	1674,67	36,2	14,92	51,12	1725,79	
Wrzesień	1002,92	848,45	1851,37	22,54	77,76	100,3	1951,67	
Październik	890,3	1175,48	2065,78	110,3	171,5	281,8	2347,58	
Listopad	889,77	883,73	1773,5	123	160,3	283,3	1773,5	
Grudzień	851,4	1012,28	1863,68	118,56	74,42	192,98	2056,66	
W roku			22753,99			1350,18	23804,31	

ODPADY PRZEMYSŁOWE

Wg bazy danych SIGOP ogółem w Wałbrzychu wytworzono 84919.5 Mg odpadów przemysłowych. Z tej ilości zmagazynowano 5512.8 Mg i odzyskano 50591.8 Mg odpadów. Unieszkodliwiono poza składowaniem 9082.7 Mg, a przez składowanie 18960.6 Mg odpadów. W porównaniu do całego powiatu (wytworzonych wszystkich odpadów przemysłowych 188006.3 Mg) ilość odpadów z miasta to ok. 45 % wszystkich odpadów w powiecie wałbrzyskim. Ilość składowanych odpadów przemysłowych na terenie miasta w porównaniu do wszystkich składowanych w powiecie wynosi ok. 18 %. Ilość podanych w tej bazie odpadów pokazuje, że w obrocie odpadami po wejściu w życie przepisów ustawy o odpadach i rozporządzeniach wykonawczych do tej ustawy, nie jest oczywistym, że wytworzone na danym terenie odpady trafią na składowisko odpadów najbliższej położone. Jeżeli wszystkie podmioty gospodarcze zajmujące się odpadami i to zarówno zbieraniem, transportem i unieszkodliwianiem spełniałyby wszystkie wymogi prawa, to decydującym o miejscu składowania powinna być odległość od składowiska, stąd wszystkie odpady powinny być złożone najbliższym miejscu wytworzenia, czyli na składowisku Mobruku. Z wymienionych wyżej danych wynika, że w Wałbrzychu przez składowanie unieszkodliwiono 18986.6 Mg odpadów, jednocześnie raport o stanie środowiska województwa dolnośląskiego podaje, że na składowisku przy Górniczej złożono w 2002 roku ok. 10.7 Mg odpadów przemysłowych. Jak z tego wynika ok. 8 tys. Mg odpadów przemysłowych zostało z Wałbrzycha wywiezionych.

ODPADY ORGANICZNE

Jak wykazują analizy strumienia powstających odpadów komunalnych ok. 21.5 % (wg średniej dla województwa) odpadów komunalnych to odpady organiczne. Wg tych samych materiałów, w mieście zawartość odpadów organicznych w strumieniu odpadów może wynieść ok. 24 %, natomiast dla wsi ten sam wskaźnik wynosi ok. 12 %. Dostępne statystyki dotyczące strumienia odpadów wykazały, że za 2001 rok składające informacje do bazy Urzędu Marszałkowskiego podmioty gospodarcze z terenu miasta wykazały odpady niesegregowane podobne do komunalnych. Również na składowisko Beethovena przyjęto w 2003 roku niesegregowane odpady komunalne. Ponieważ brak jest w dostępnych źródłach informacji o odpadach biodegradowalnych, to do dalszych analiz przyjęta zostanie czysto

teoretyczna ilość odpadów organicznych. Korzystając ze wskaźników składu morfologicznego i na podstawie danych uzyskanych w gminie wynikałoby, że odpadów organicznych, w 2003 roku, mogło zostać wytworzonych ok. 5200 Mg (dla gęstości odpadów równej 250 kg/m^3 i 129724 mieszkańców). Do tej analizy założono, że ilość odpadów organicznych w strumieniu odpadów wynosi ok. 16 %. Jeżeli ilość przyjmowanych na to składowisko odpadów pozostanie bez zmian, to warto podjąć działania w celu wydzielenia ze strumienia odpadów frakcji organicznej.

ODPADY NIEBEZPIECZNE

W bazie SIGOP, prowadzonej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska wykazano, że z terenu całego miasta zostało wykazanych jako wytworzone ogółem 344.6 Mg odpadów niebezpiecznych. Z tej ilości magazynowano 40.2 Mg odpadów. Ze strumienia odpadów odzyskano 124.6 Mg. Unieszkodliwiono poza składowaniem 167.8 Mg odpadów niebezpiecznych, niebezpiecznych przez składowanie 12.7 Mg odpadów niebezpiecznych. Poza tymi ilościami, niewątpliwie w strumieniu odpadów komunalnych znajdują się jeszcze odpady niebezpieczne, których ilości nie można dla miasta Wałbrzych oszacować w żaden przybliżony sposób. Odzyskanie z odpadów komunalnych znacznych ilości odpadów niebezpiecznych byłoby możliwe przy rozpoczęciu segregacji odpadów na dużą skalę.

INSTALACJE

W rozumieniu definicji zawartych w ustawie o odpadach na terenie miasta Wałbrzych istnieje kilka instalacji do unieszkodliwiania odpadów. Są to instalacje zarówno związane z odpadami komunalnymi jak i przemysłowymi, a także specjalnymi. Poniżej przedstawiono dane w formie opisowej i tabelarycznej, charakteryzujące te instalacje.

a) instalacja do termicznego unieszkodliwiania odpadów

Wybudowana w 1996 roku na terenie Specjalistycznego Szpitala Zespolonego Nr 2 im. Stefana Batorego w Wałbrzychu spalarnia obsługuje na terenie miasta Wałbrzych szpitale, laboratoria, przychodnie lekarskie, punkty krwiodawstwa itp. placówki służby zdrowia. Przeznaczona jest ona do termicznego unieszkodliwiania odpadów medycznych. Wydajność spalarni to ok. 200 Mg/rok.

Nośnikiem energii spalarni z piecem typu GG 14 firmy HOVAL jest olej opałowy. Zastosowanie instalacji Hoval do termicznej utylizacji odpadów ma wiele zalet wśród których do najważniejszych należy:

- utrzymanie emisji spalin na minimalnym poziomie,
- całkowite spalania odpadów i uzyskanie sterylnej popiołu,
- masowa i objętościowa redukcja odpadów ,
- oraz wykorzystanie ciepła z procesu unieszkodliwiania do produkcji pary lub gorącej wody (obniżenie kosztów utylizacji) .

Pozyskane ze spalania odpadów ciepło wykorzystywane jest w przyszpitalnych obiektach tj. kuchni, pralni, sterylizacji, co obniża koszty utylizacji odpadów.

b) instalacja do wytwarzania granulatu gumowego

Instalacja ta została zlokalizowana na placu składowym Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej S.A w Wałbrzychu. Jej podstawowe elementy to rozdrabniarka dwuwałowa obrotowa, wykorzystywana do wstępnego rozdrabniania (z systemem docisku i podajnikami wznoszącym i odbierającym), dalej uniwersalny granulador – jednowałowa rozdrabniarka (nożyce udarowe) z systemem docisku i rynną wibracyjną. Zainstalowany na ciągu technologicznym separator, pozwala na oddzielenie osnowy opon podczas rozdrabniania. Minimalna wydajność granuladora jednowałowego wynosi 2 Mg/h.

c) pozostałe instalacje

Na podstawie zgromadzonych materiałów, ankiet, Raportów Oddziaływania na Środowisko, przeglądów ekologicznych, informacji z Urzędu Miasta Wałbrzycha, Starostwa Powiatowego i instytucji monitorujących środowisko dokonano analizy pozostałych na terenie miasta instalacji służących gospodarce odpadami. Pozostałymi instalacjami związanymi z tą gospodarką są:

- istniejące i eksploatowane składowisko odpadów komunalnych przy ul. Beethovena
- składowisko odpadów komunalnych przy ul. Stacyjnej (do rekultywacji)
- składowisko odpadów obojętnych (gruzowisko) przy ul. Świdnickiej (wstrzymana eksploatacja – rekultywacja dla I etapu wykonana w 90 %, dla II etapu w 20 %).
- składowisko odpadów przemysłowych przy ul. Górniczej

Ze względu na fakt, że PGO powinien przede wszystkim odnosić się do tego rodzaju odpadów, na których wytwarzanie, zbieranie czy generalnie rzecz biorąc postępowanie gmina ma wpływ, to szczegółowiej zostanie w tym materiale podana informacja dotycząca czynnego składowiska odpadów komunalnych dla Wałbrzycha.

Składowisko Odpadów Komunalnych przy ul. Beethovena w Wałbrzychu zostało oddane do eksploatacji z początkiem 2000 roku. Docelowa, projektowana pojemność dwóch wybudowanych kwater (1a i 1b) składowiska to 473 tyś. m³. Koncepcja projektowa zakładała wybudowanie kolejnych dwóch kwater o łącznej pojemności ok. 450 tyś. m³. Składowisko posiada pełne uszczelnienie zapobiegające przenikaniu wód odciekowych do gruntu. Ponadto wyposażone jest w trzy układy drenażowe (odcieku, kontrolny i wód gruntowych) oraz monitoring elektroniczny szczelności geomembrany . Ocieki odprowadzane są do zbiornika odciekowego o pojemności. ok. 800 m³ natomiast wody gruntowe i opadowe odprowadzone są do zbiornika wód deszczowych o pojemności. ok. 1400 m³. Składowisko wyposażone jest w następujące obiekty i urządzenia:

- budynek administracyjno - socjalny,
- budynek garażowo-warsztatowy,
- wagę samochodową sprzężoną z komputerem,

- plac i drogi komunikacji wewnętrznej z oświetleniem,
- instalacja odgazowania kwatery 1 a,
- instalacja rozdeszczowywania odcieków z układem pompowym pomiarowym,
- kanalizację sanitarną zaplecza socjalnego,
- kompaktor STAVOSTROJ, spycharka, ładowarka,
- ogrodzenie z dwiema bramami wjazdowymi.

PROGNOZA DEMOGRAFICZNA I GOSPODARCZA

Zgodnie z danymi zawartymi w roczniku statystycznym dla województwa dolnośląskiego (WUS Wrocław 2003) przyrost naturalny w mieście Wałbrzych jest mniejszy niż w powiecie i województwie. Ważne dla całej gospodarki, a więc także dla gospodarki odpadami jest saldo migracji. Ostatnie dane wykazują, że saldo migracji stałej dla miasta także jest ujemne. Prognoza ludności podana w roczniku statystycznym (2002r i 2003r) dla miasta zakłada ciągły spadek ludności do roku 2015, czyli do czasu perspektywicznego, dla którego podstawowe kierunki i cele będzie wskazywał opracowywany Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha. Wyliczone w Planie teoretyczne i przedstawione powyżej wielkości odpadów stanowią jedynie prognozę. Za każdym razem, kiedy w jakiegokolwiek gminie będzie podejmowana decyzja o budowie składowiska odpadów, czy rozbudowie o następne kwatery, należy dokonywać weryfikacji tych wartości porównując się danymi, które są zbierane przez gminy w celach dokonywania rozliczeń finansowych między obsługującymi składowiska (prowadzącymi instalacje), a ponoszącymi opłaty z tego tytułu. Należy pamiętać o tym, że każda inicjatywa mająca na celu odzysk ze strumienia wytwarzanych odpadów, zmienia powyższe ilości, a te i tak opierają się na założeniach i prognozach teoretycznych. Należy też pamiętać, że ustawa o odpadach i jej procedury uzyskiwania pozwoleń, a przede wszystkim prowadzenia kart ewidencji odpadów i przekazania odpadów spowoduje najprawdopodobniej spadek ilości odpadów, które będą unieszkodliwiane przez składowanie, ale generalnie więcej odpadów będzie w przyszłości ewidencjonowanych. Wzrost konsumpcji spowoduje prawdopodobnie wzrost ilości odpadów, jednak przy spadku ludności miasta można założyć, że ilości odpadów dzisiaj i w przyszłości będą podobne.

PROGRAM GOSPODARKI ODPADAMI

Zauważając tendencje, jakie się zarysowują na terenie gminy oraz analizując obecną sytuację w gospodarce odpadami na terenie Wałbrzycha, należy stwierdzić, że dla poprawy tego stanu występuje konieczność wprowadzenia nowych rozwiązań organizacyjnych i technicznych. Te przedsięwzięcia podzielono na dwie główne kategorie. Pierwsza to cele krótkoterminowe. Druga to przedsięwzięcia długoterminowe. Zgodnie z zapisami prawnymi, po analizie i odniesieniu się do polityki ekologicznej Państwa oraz analizie zjawisk ocenianych w udostępnionych do opracowania Planu, materiałach, zaproponowano założenia modyfikacji systemu gospodarki odpadami dla gminy, zauważając, że do spełnienia wymagań, jakie muszą być spełnione przy tego rodzaju systemach, gmina musi wykonać wiele prac uwzględniających warunki prawne, finansowe i organizacyjne tak, aby system

mógł spełnić nakładane dla niego zadania. Zwrócono w nim także uwagę na konieczność zapobiegania powstawania odpadów, ograniczenia ich ilości i negatywnego oddziaływania na środowisko. Podkreślono znaczenie odpowiedniego sposobu postępowania z odpadami i odniesiono się do kwestii edukacji ważnej dla końcowego sukcesu całości działań, które wynikną z Planu. Nie pominięto odniesienia się do finansowego uczestnictwa, czy nawet wręcz inicjatywy w realizacji systemu gospodarki odpadami wspólnego dla terenu większego niż miasto Wałbrzych, w przypadku gdyby powstał związek międzygminny. W przypadku braku takich inicjatyw, zwrócono uwagę na konieczność budowy nowej, własnej kwatery na składowisku odpadów. Wypełniając wymagania prawne dotyczące systemu gospodarki odpadami zaproponowano przybliżony Jednolity System Gospodarki Odpadami oraz przeanalizowane 3 podstawowe warianty realizacji celu strategicznego.

METODY POPRAWY STANU I MONITOROWANIE PLANU

Metody te podzielono na uwarunkowane prawnie, finansowo, edukacyjnie i administracyjnie, wskazując, jakie poszczególne czynności systemowe lub jednostkowe należy podjąć, aby spowodować poprawę stanu gospodarowania odpadami na terenie gminy. Założono konieczność monitorowania Planu tak przez własne organy zarządzające i jednostki wykonawcze, jak również przez uczestników ponadgminnych porozumień i tych, którzy będą pomagać finansowo w realizacji konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych.

WPLYW REALIZACJI PROJEKTU PLANU NA STAN ŚRODOWISKA

Podczas określania wpływu realizacji projektu Planu Gospodarki Odpadami dla Wałbrzycha na stan środowiska, analizowano, w jaki sposób zadania, które zostaną podjęte do realizacji spowodują pogorszenie lub poprawę stanu środowiska gminy. Zastosowano tu podejście sektorowe, czyli odnoszono się do poszczególnych komponentów środowiska. Nie znaleziono podczas tej analizy żadnych oddziaływań negatywnych. Stwierdzono natomiast, że większość zadań, jeżeli zostaną zrealizowane, spowoduje poprawę stanu środowiska w poszczególnych jego komponentach i poprawią stan środowiska jako całość. Decyzje, które wydają się być niezbędne do podjęcia spowodują także wzrost świadomości społeczności lokalnej oraz wspólne, tak istotne i dobrze postrzegane przez Unię Europejską, działanie i rozwiązywanie problemów lokalnych społeczności.

23. WYKORZYSTANE MATERIAŁY

1. Rocznik statystyczny WUS 2002 i WUS 2003
2. Raport o stanie środowiska WIOŚ 2002 i 2003
3. Plan Gospodarki Odpadami dla powiatu wałbrzyskiego
4. Informacje z Wydziału Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Wałbrzychu
5. Informacje z Urzędu Miasta w Wałbrzychu

6. Informacje z Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego
7. Informacje uzyskane z PIOŚ – WIOŚ Wrocław
8. Informacje z Urzędu Marszałkowskiego we Wrocławiu
9. II Polityka Ekologiczna Państwa